STRIPSCHRIFT

nr. 59-60 verschijnt tweemaandelijks *prijs 3,75/65 bfr.*

50 JAAR DISNEY
TEKENFILMS, DONALD
DUCK, EEND EN WEEKBLAD,
INTERVIEW MET CARL BARKS
HERDRUK CARL BARKS
VERHAAL

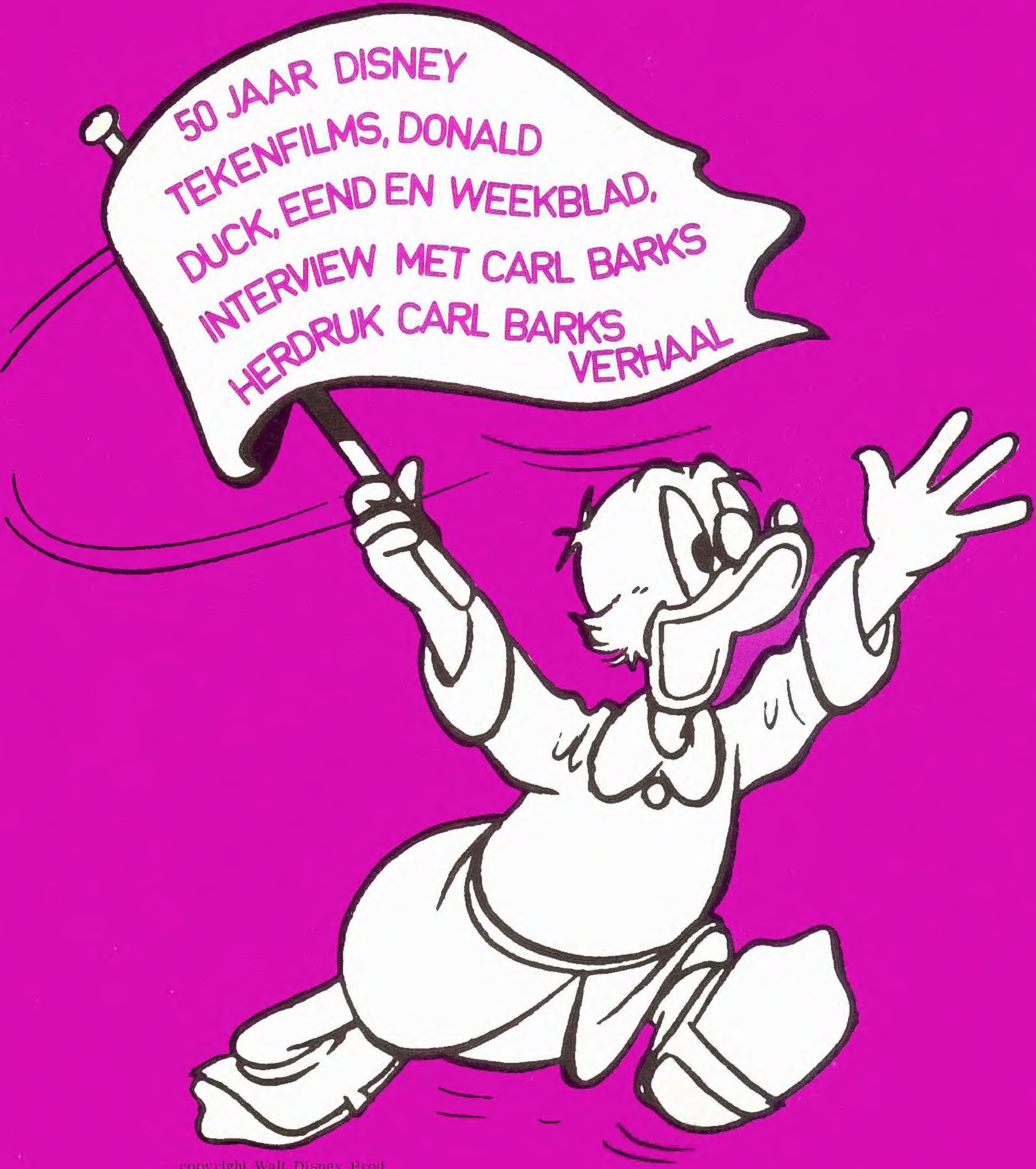

copyright Walt Disney Prod.

ANDRE FRANQUIN, DE HANDIGSTE (HAND-) TEKENAAR TER WERELD!

Ooit al eens Franquins' handtekeningen onderaan elke Guust Flater-plaat aandachtig bekeken ? Ondanks de volle lading kreativiteit en humor in de gags zelf, weet hij in z'n overigens onbelangrijke handtekening zijn genialiteit ten top te drijven. Met dat minuskuul kleine detail krijgt de plaat een tweede hoogtepunt, de lezer gaat van hikgelach over naar waanzinnige lachkramp. Franquin op zijn kop, Franquin binnenste buiten, als biljartbal, in de pan, als ballon, als tv-antenne, als vogelverschrikker, in de mist, opengespat, samengedrukt of als trekorgel Niks is te gek. Daarin is Franquin zelfs Guust Flater met zijn enorme flaters, floppen en flouzen te slim af.

Een crazy verzameling van deze handtekeningen staat in het zopas verschenen 11de Guust Flater-album : FLATERS, FLOPPEN EN FLOUZEN. Dubbel zoveel lachen : én met de gags, én met de handtekeningen. Uitgeverij Dupuis 65 F / 4,95 gulden Verkrijgbaar in elke boekhandel

November/december 1973

STRIPSCHRIFT

Uitgegeven door NV VGI voor

HET STRIPSCHAP

Nederlands centrum voor belangstellenden in strips, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 30 september 1968.
Doel: de waardering bevorderen voor strips in het algemeen en Nederlandse strips in het bijzonder.

Redaktie: Kees de Bree, Rob van Eijck, Sandra Griffioen, Martin Lodewijk, Martin Wassington.

de Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk zh, 070-908780 tst. 16

Nieuwsredaktie: Kees de Bree, Kinkerstraat 59'''', Amsterdam.

Vormgeving: Sandra Griffioen, Peter de Raaf.

Aan dit nummer werkten mee: Waldo van Dreven, Reinolt Duerings, Wim van Helden, Daan Jippes, Ger de Knegt, Cor Laurens.

Stripschrift is verkrijgbaar:
-via een abonnement à *f* 22,50 (jan t/m dec) inkl.btw; giro 226312 tnv Stripschrift, de Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk
-via een lidmaatschap/abonnement van Het Stripschap à *f* 30,- inkl.btw; giro 1513000 tnv de penningmeester v/h Stripschap te Amsterdam.

Distributeur pour la France: Falatoff.

50 years Disney is the main subject in this issue. In view of this we have an article about the many Disney-films, an interview with Carl Barks, the best drawer of Donald Duck, according to most people and a large article about the Dutch Donald Duck weekly and the american Gold Key magazines. To end with we have a reprint of an Uncle Scrooge story by Carl Barks, never published in the Netherlands.

50 années Disney est le sujet de ce numero. Dans ce cadre nous avons un article sur les dessins animés de Disney, un interview avec Carl Barks, un dossier sur le Donald Duck (magazine) hollandais et sur les journaux americains 'Gold Key', et une réédition d'une histoire d'oncle Dagobert par Carl Barks.

BIJ EEN AFSCHEID EN EEN NIEUW BEGIN

Het is nu ruim vier jaar geleden en het is waar gebeurd (!) dat een Heer van Stand en zijn Jonge Vriend in hun Oude Schicht door de Plaspoelpolder te Rijswijk toerden om bij (toen nog) Drukkerij Levisson de introduktie van de eerste 'professionele' uitgave van Stripschrift enige luister bij te zetten.
Professioneel, omdat met deze uitgave een einde kwam aan het in geringe oplaag verschijnende, gestencilde verenigingsblad en een begin werd gemaakt met een in grote oplaag vervaardigd publieksblad.
Dat speelde in september 1969; nu, ruim vier jaar later, weten we dat het pad van Stripschrift als professionele uitgave niet met rozen geplaveid was. Door financiele moeilijkheden moest van een maandelijks verschijnen overgegaan worden op een tweemaandelijkse uitgave en ook toen bleek de positie van Stripschrift nog niet al te sterk. Maar in de loop der jaren is die positie stukje bij beetje wat sterker geworden, zodat we nu mogen stellen dat Stripschrift op vrij stevige benen staat en in ieder geval met vertrouwen de toekomst tegemoet ziet. Een toekomst die overigens wel enkele veranderingen met zich zal brengen.
In de eerste plaats heeft Drukkerij Levisson, sinds een tijd Verenigde Grafische Industrie genaamd, besloten de uitgave Stripschrift uit haar pakket af te stoten, met weemoed overigens want we mogen beslist wel stellen dat de heer R.A. Levisson (erelid van Het Stripschap) er zijn hart aan verpand heeft. Maar zijn uitgeverij gaat een andere richting op en in die richting past Stripschrift niet.
Een gelukkig feit is echter dat het team, dat de laatste jaren Stripschrift gemaakt heeft, in staat zal worden gesteld de uitgave te blijven verzorgen. Het redaktiebeleid zal herzien en vernieuwd worden, natuurlijk, en.... 't beste nieuws van alles:er zal gestreefd worden naar een wederom maandelijks verschijnen. Begin januari hopen we het eerste nummer van Stripschrift (nieuwe stijl) 1974 aan u te mogen presenteren. In dat nummer zullen dan ook de nieuwe plannen uitgebreid aangekondigd worden: wat we in 1974 in ieder geval gaan doen en wat we daarnaast nog willen. We hopen het volgend jaar daarbij op uw steun te mogen blijven rekenen.
Daarom tot ziens Levisson, een definitief afscheid is niet nodig, want we zullen op de steun van deze uitgeverij kunnen blijven rekenen, als dat nodig is.
Voorlopig blijft Levisson, of liever de VGI, het korrespondentieadres voor Stripschrift-zaken en ook uw oude nummers kunt u via het oude gironummer blijven nabestellen.
In januari worden de akseptgirokaarten voor het abonnementsgeld 1974 verstuurd. De abonnementsprijs werd verhoogd tot f. 22,50, dit om de gestegen tarieven van posterijen en drukkerijen te kompenseren.

Wij hopen dat 1974 u (en ons) veel goeds mag brengen.

Redaktie.

50 JAAR DISNEY

50 jaar dromen in filmtrommels

★*door Kees de Bree*★

Drie jaar geleden '40 jaar Disney'. Dit jaar '50 jaar Disney'. Het is weer feest, het kan niet op. Dat wordt schateren, versnaperen en joelen geblazen, want dat hoort bij een feest, 'dat heb ik ergens gelezen en waarschijnlijk is het ook wel zo'. 'Ja maar', zal de pientere lezer opmerken, 'dat kan toch niet, binnen 3 jaar 10 jaar verschil'. Daar kan ik alleen maar op antwoorden dat het inderdaad niet kan, maar dat ik vind dat alleen een kniesoor daar op let. Als er te schateren en te versnaperen valt, moet je niet op futiliteiten letten, zeg ik altijd maar, al zal je voor altijd de lust tot versnaperen vergaan, gefeest moet er worden. Dat vinden de mensen van de Disney Studio's waarschijnlijk ook, want ieder jaar is er wel wat te beleven, al is het soms wat wringen. Misschien komt het ze financieel gezien ook niet slecht uit, maar ik geloof nooit dat ze het daarom doen. Drie jaar geleden was Mickey Mouse 42 jaar oud en dat heeft men ter wille van het feest naar beneden afgerond tot '40 jaar Disney'. Dit jaar is het precies 50 jaar geleden dat Walt Disney in Hollywood zijn eerste tekenfilmstudio op poten zette. Daarvoor had hij ook al tekenfilms gemaakt, maar het werd te lastig om daar nog een afgerond jubileumjaar uit te slepen. Het is in ieder geval een feit dat Disney in Hollywood de eerste stappen heeft gezet op weg naar een imperium waarin kompleksen als Disneyland, Disneyworld en de goed geleide tekenfilmfabrieken jaarlijks honderden miljoenen dollars zouden doen binnenrollen. Toen Disney in 1966 overleed waren al zijn zaken tot in de finesses geregeld. Het werk van 'de magiër van Hollywood' werd volgens het 20-jarenplan dat Disney bij zijn dood naliet voortgezet onder leiding van het zakelijke driemanschap Donn B. Tatum, E. Cardon Walker en Ronald W. Miller. Zijn broer Roy Disney nam de leiding op zich van de studiokompleksen waar ongeveer 3000 mensen in vaste dienst waren, terwijl de tekenfilmstudio's doordraaiden onder de leiding van ervaren direkteuren en producers die hun hele leven lang met Disney hadden samen gewerkt en daarom uitstekend in staat waren om geheel in diens geest te denken en te handelen.

TEERKWAST

Walter Elias Disney, of José Luis Guirao Zamora zoals sommige mensen willen doen geloven, werd op 5 december 1901 te Chicago geboren. Hij had een zuster en drie broers van wie

Walt Disney in 1932

Roy later zijn belangrijkste medewerker zou worden. Zoals bij alle beroemd geworden personen is er ook rondom de jeugd van Disney een soort mythe ontstaan. Toen ik in mijn kinderjaren met de lipstick van mijn moeder het behang en de spiegel volkliederde kreeg ik een draai om mijn oren en moest voor straf één uur in mijn kamertje blijven zitten. Toen Walt Disney echter als peuter met een grote kwast met teer op de witte muren van zijn ouders boerderij petste werd dit later uitgelegd als 'de eerste dierentekening van Disney' en 'al heel spoedig bleek dat hij een natuurtalent was'. In een persbericht staat: 'Zijn ouders hebben zijn natuurtalent eigenlijk nooit gestimuleerd'. Dat dankt je de koekoek. Als ze hem hadden gestimuleerd hadden ze de hele boerderij opnieuw schoon kunnen maken en opnieuw weer wit moeten verven. Gelukkig zagen z'n tante Maggie en (kan het mooier) een in de buurt wonende dokter heel duidelijk dat de kleine Walt talent had. Ondanks de Geheime Tekenlessen die hij kreeg, heeft hij daar in de beginjaren zeker geen profijt van getrokken. Hij ging graag naar de film en had een grenzeloze bewondering voor Charley Chaplin.
In 1918 slaagde hij er dankzij een vervalst persoonsbewijs in om dienst te nemen in het leger. Hij werd als chauffeur bij het Rode Kruis naar Sound Beach in Connecticut gestuurd. In diezelfde funktie werd hij later naar Frankrijk gestuurd waar hij wat ekstra geld verdiende door samen met iemand die de 'Georgia Cracker' genoemd werd een stel Duitse helmen te verkopen aan repatriërende soldaten als zijnde helmen van soldaten die in de strijd gebleven waren. Disney's taak van de handel bestond uit het 'echt' maken van de helmen die door de 'Cracker' gloednieuw gekocht waren. Eerst werd er een kogel door de helm gejaagd en daarna schilderde Disney er wat gefantaseerde kamouflagekleuren op. Vervolgens werden er met stenen fikse deuken in de helmen geslagen om de illusie van echtheid nog te vergroten. Per helm kregen de beide kunstenaars 10 francs.

ALICE

Nadat Walt afgezwaaid was, ging hij werken voor een advertentiebureau in Kansas City, Hij bleef hier slechts kort. In 1919 trad hij in dienst bij de Pesmin Rubin Commercial Art Studio waar hij Ub Iwerks leerde kennen, een jonge tekenaar die dik bevriend raakte met Disney, die geen greintje zakelijk inzicht had maar wiens artistieke kapaciteiten een paar jaar later voor Walt van onschatbare waarde zouden blijken te zijn.
Beide jongens kregen vrijwel gelijktijdig ontslag en kwamen na wat tussenwegen samen bij de United Film Ad Company terecht, waar ze de kunst van het tekenfilmen leerden. In 1922 nam de voortvarende Walt Disney ontslag om voor zichzelf te beginnen. Ub ging met hem mee. Samen met 7 andere animators onder wie Hugh Harman, Walt Pfeiffer, Nadine Simpson, Adolph Kloepper en Rudolf Ising richtte Disney zijn eerste tekenfilmbedrijfje op, de 'Laugh-o-Gram Company'. Het bedrijfje maakte verschillende tekenfilmpjes die vrij onbeholpen van opzet waren en waarin ook akteurs voorkwamen, het waren dus mixtures van live-action en animation. Aangezien er slechts 1 dollar per meter film werd betaald, waren de kosten aanzienlijk hoger dan de opbrengsten. Vlak voordat het Disney een meisje in dienst die in het filmpje 'Alice's Wonderland' moest optreden. Alice werd gespeeld door de aktrice Virginia Davis. Het is dus beslist niet zo dat het eerste Alice filmpje in Hollywood werd gemaakt zoals de vele publikaties (zelfs van de houders van Disney-rechten in Nederland) beweren. Na de faillisementsverklaring keerde de onzekere Ub Iwerks terug naar de United Film Ad Company. Disney gaf het echter niet op. Hij kreeg van zijn schuldeisers de toestemming om de Alice-film mee te nemen naar Hollywood om te kijken of er daar misschien belangstellenden voor waren. Na veel leuren kon Disney het idee van de Alice film kwijt aan de distributeur M. J. Winkler. Deze was wild enthousiast en wilde meer filmpjes. Disney ging aan het werk met het van zijn broer Roy en van een oom losgetroggelde geld. De eerste echte Disney studio, al was het dan ook slechts een garage of schuur (hoe men het houten bouwvalletje ook noemen wil) was een feit. Terwijl Roy de zakelijke belangen van het bedrijfje behartigde, tekende Walt zich een versuffing om de 6 aan Winkler beloofde filmpjes af te krijgen. Het bleek voor hem alleen een te grote opgave. Hij schreef daarom een brief aan Ub Iwerks of die niet voor hem wilde komen werken. Ub stemde toe maar kon zich niet direkt vrijmaken. In augustus 1924 stond hij echter bij zijn oude vriend op de stoep. De Disney Studio begon enige naam te maken toen Oswald het konijn als tekenfilmfiguur ten tonele werd gevoerd. Het idee voor deze filmpjes werd gekocht door Universal Films. Disney verbrak de verbintenis toen men hem geen opslag wilde geven. Hij moest Oswald the Rabbit echter achterlaten. Deze tegenslag heeft Disney behoorlijk dwars gezeten. Hij wapende zich voor dergelijke voorvallen en het resultaat, zoals nu te zien is, is dat Disney op ieder idee, filmpje, produkt, tekening etc. afkomstig uit zijn studio, nog steeds de rechten heeft. Hij is hiermee de enige tekenfilmer die dit ooit heeft weten te bereiken. Op alle Disney-produkten, al zijn ze 40 jaar geleden gemaakt, vloeien de revenuen toe aan de Disney Studio's. Geen recht is sindsdien meer verkocht.

MICKEY MOUSE

Disney verwierf in één klap wereldfaam met de kreatie van zijn inmiddels onsterfelijk geworden Mickey Mouse. Over het ontstaan van dit muisje zijn de meest wilde verhalen in omloop. Zelfs Disney heeft aan deze verwarring en de daaruit voortvloeiende legende-vorming duchtig zijn steentje bijgedragen door zich in verschillende artikelen geheel tegenstrijdig uit te laten. Eén van de versies luidt dat Disney op het idee kwam om een muis als tekenfilmfiguur te gaan gebruiken toen hij bij zijn ouders in de tuin zat. Hij zat een beetje soezerig in het zonnetje met een tekenbord op zijn schoot. Plotseling sprong er een veldmuisje op het bord en bleef daar wat rondhuppelen. Disney begon meteen te tekenen en Mickey was geboren. In het filmtijdschrift Film Pictorial (30-9-'33) zegt Disney: 'Het is moeilijk om te zeggen hoe Mickey er nou precies kwam. Ik wilde een figuur dat aan zou slaan, een beetje weemoedig; een grote, kleine man die er het beste van probeert te maken. Mickey kwam me voor ogen want wat is er weemoediger dan een kleine muis? Toen ik het idee van een muis had, was het niet moeilijk meer om hem op papier te zetten. Ik had vele jaren geleden dikwijls muizen zien spelen. Ik werkte op een kantoor in Kansas City. De kantoormeisjes gooiden gewoonlijk een deel van hun lunch in de papieren afvalbakken en elke dag kwam daar een stel muizen op af. Ik raakte zo in ze geinteresseerd dat ik een aantal in een doos verzamelde. Ik gaf ze te eten en speelde zelfs met ze. Ik zal nooit de gil vergeten die een van de meisjes slaakte toen ze het kantoor binnenkwam en een muis op mijn tekenbord tegenkwam die ik aan het tekenen was. Mickey is een mengeling van deze muizen'. Ik kan me zo voorstellen dat ook Ub Iwerks een akelige gil én een akelig hoongelach heeft uitgestoten toen hij deze woorden heeft gelezen. De waarheid ligt hoogstwaarschijnlijk wel even iets anders.

De meest gangbare versie is dat Disney eind 1927 na weinig suk-

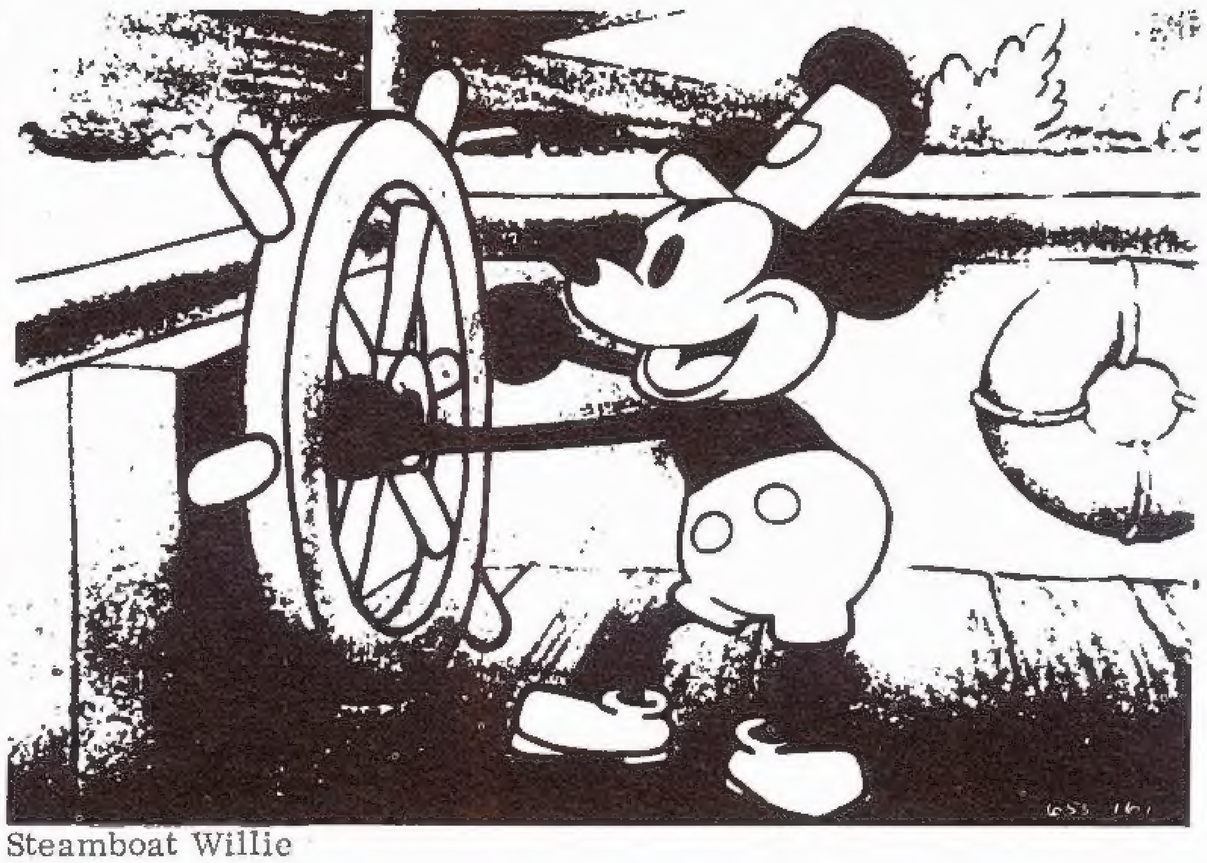

Steamboat Willie

sesvolle besprekingen met de trein van New York naar Californie reisde. 'Toch voelde ik me allerminst terneergeslagen. Integendeel, ik was juist erg opgewekt. Want uit de narigheid en verwarring van New York was een kleine vrolijke figuur opgedoken. In het begin vaag en nog weinig omlijnd. Maar allengs groeide hij en tenslotte kwam er een muis tevoorschijn. Ik luisterde naar het ritme van de wielen op de rails. Bom-bom, bom-bom, bom-bom, mukke-mukke, mouse'. Disney besloot de muis Mortimer te noemen wat, nog steeds volgens deze versie, door zijn vrouw veranderd werd in Mickey. Uit recente publikaties is gebleken dat Disney na het verlies van Oswald zat te springen om een nieuwe tekenfilmfiguur. Uit één van de lange vergaderingen met zijn medewerkers om tot een oplossing te komen, kwam na lang diskussiëren Mickey Mouse te voorschijn. David R. Smith laat in zijn artikel in Funnyworld duidelijk doorschemeren dat hij niet Disney maar Ub Iwerks als de grote man achter de kreatie van Mickey Mouse beschouwt. Dat lijkt mij ook verreweg de meest aannemelijke visie omdat de eerste Mickey Mouse strip die in 1930 in de kranten verscheen zowel door Disney als door Ub Iwerks was ondertekend. Als we daarbij bedenken dat Disney altijd een gloeiende hekel heeft gehad aan het vermelden van de namen van Disney medewerkers bij strips en films die de studio's uitrolden (en het dan ook konsekwent vermeden heeft) en dat hij pas de onaangename ervaring met de Oswald-rechten achter de rug had, wordt het duidelijk dat Iwerks' aandeel in het tot standkomen van Mickey in ieder geval bijzonder groot geweest moet zijn. Bij mijn weten is het de enige keer dat Disney de naam van een medewerker bij één van zijn strips vermeldde. Wat de tekenfilm betreft zou het tot 1937 duren voordat Disney de namen van zijn helpers op de titelrol liet zetten. Volgens zijn zeggen was het helemaal niet goed dat medewerkers teveel op de voorgrond traden. Dit zou, volgens hem, jaloezie teweeg brengen in de 'Disney-family'.

Uit de genoemde besprekingen kwam ook het idee naar voren om Mickey Mouse in de eerste tekenfilm een solovlucht te laten ondernemen in de trant van Lindbergh. Aan Ub was de taak om de eerste Mickey-film helemaal alleen te maken. Hij deed dit met een aan het onwaarschijnlijke grenzende snelheid. Er waren dagen bij dat hij 700 tekeningen per dag maakte. 'Ik had gehoord dat Bill Nolan die met 'Krazy Kat' bezig was 500 tekeningen per dag maakte. Ik wilde hem overtreffen dus heb ik me werkelijk in moeten spannen', verklaarde Iwerks later. Daar zaakwaarnemer Winkler een groot gedeelte van Disney's animators had weggekocht, moest de tekenfilm in het geheim gemaakt word worden. Ub Iwerks zat dan ook dag en nacht in een afgesloten ruimte te tekenen. Toen de eerste Mickey-film 'Plane Crazy' in roulatie ging was het sukses enorm. Ook de daaropvolgende film 'Gallopin Gaucho' werd door Ub alleen gemaakt. In deze film wordt Minnie Mouse ontvoerd door een schurk met een houten been Peg Leg Pete genaamd. Pas in 1940 werd hij van 2 gezonde benen voorzien en kreeg hij zijn definitieve naam 'Black Pete' (Boris Boef). Na Minnie Mouse en Boris Boef kreeg Mickey er in volgorde van geboorte Pluto, Goofy en Donald Duck bij.

GELUID EN KLEUR

Ondanks het sukses dat Disney had met zijn Mickey Mouse films stond opnieuws de dreiging van faillisement voor de deur. In die dagen kwam de zanger Al Jolson in zijn nieuwste geluidsfilms op de markt. Disney zag in dat als hij verder wilde blijven gaan, ook de tekenfilms van geluid moesten worden voorzien. Met de hem trouw gebleven medewerkers eksperimenteerde hij en overwon de moeilijkheden. Nog in hetzelfde jaar was de 3e Mickey-film 'Steamboat Willie' van geluid voorzien. Het was de eerste tekenfilm met geluid in de geschiedenis. Mickey Mouse vormt een soort eenmansorkest waarbij hij allerlei meer of minder vitale delen van beesten gebruikt om op te musiceren. Zo gebruikt hij de uiers van een koe als doedelzak. De stem van Mickey Mouse was van Disney zelf.

In 1929 kregen Disney en Carl Stelling, de music-director van de studio's, het idee voor een nieuwe serie tekenfilms waarbij de tekeningen aan de muziek werden aangepast. Disney vertrok naar New York (voor zaken) en Ub Iwerks ging aan de slag met de eerste van de zogenaamde Silly Symphonies, 'The Skeleton Dance' waarin de Dance Macabre van Camille Saint-Saëns werd gebruikt als achtergrondmuziek.

Mickey en Donald

FOTO'S CITY FILM.

Mickey en Minnie

Om het verhaal beter op te kunnen bouwen maakte Iwerks wel alle tekeningen voor het filmpje maar vulde de details niet in. Dit wilde hij, zoals gebruikelijk was, door de inbetweeners laten doen. Toen Disney uit New York terugkwam, was hij het op de een of andere manier niet eens met de werkwijze van Iwerks. De mannen kregen ruzie en dit deed voor Iwerks, die de afgelopen maanden al meer kleine woordenwisselingen met Disney had gehad, de deur dicht. Hij besloot te vertrekken. Overigens pas nadat hij Skeleton Dance, volgens zijn eigen werkwijze, had afgemaakt. In veel naslagwerken wordt het Spaanse bloed van Disney's voorouders verantwoordelijk gesteld voor de Goya-invloeden die te zien zijn in Skeleton Dance. Nu gebleken is dat Iwerks bijna de gehele film heeft gemaakt, is er weer een verhaal naar het rijk der fabelen verwezen. Toen Iwerks vertrok kocht Roy Disney voor de geringe som van 2920 dollars alle rechten op die Ub eventueel op sommige Disney-

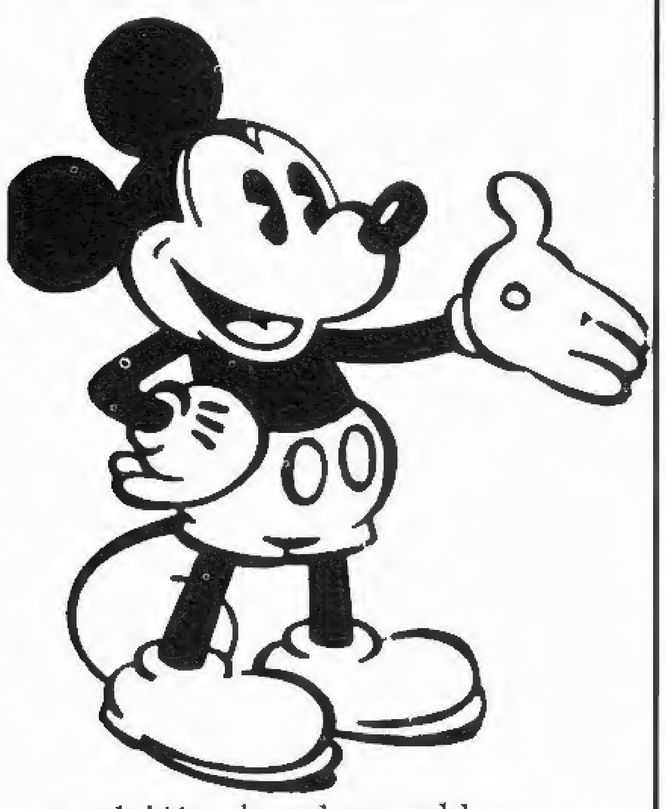

produkties kon doen gelden.
Zo verdween Disney's meest begaafde tekenaar, die voor zijn meester de grondslag had gelegd voor diens enorme financiele keizerrijk, op goedkope wijze uit het beeld. Na een aantal filmpjes voor zichzelf te hebben gemaakt, waarin Flip the Frog optreedt (en een figuurtje dat sprekend op Mickey lijkt) kwam Iwerks in 1940 nog bij Disney terug als grote technische man.
In 1931 zorgde Disney opnieuw voor een primeur. Hij verrijkte de tekenfilmindustrie met de eerste Silly Symphonie in kleur. Deze film 'Flowers and Trees' genaamd was in eerste instantie al gedeeltelijk in zwart/wit opgenomen. Toen er werd besloten om er een kleurenfilm van te maken, verdween al het zwart wit materiaal in de prullemand. Het werd de eerste film waarvoor Disney in 1932 een Academy Award kreeg. De meeste Silly Symphonies werden gemaakt naar een bestaand verhaal, sprookje of fabeltje. Bijvoorbeeld: 'De krekel en de mier' en 'De schildpad en de haas' (beide naar Fontaine), 'Het slimme snijdertje' naar Grimm en 'Who killed Cock Robin' naar een Engels bakerrijmpje. Omdat de Silly Symphonies zo'n enorm sukses hadden, gingen de muziekstukken die Disney wilde kopen schrikbarend in prijs omhoog.
Walt besloot om in het vervolg de muziek door zijn eigen mensen te laten maken. Zoals alles wat Disney aanraakte, veranderde dit idee ook in goud. De muziek van zijn studiomusici sprak enorm aan. Orkestleiders stuurden hun arrangeurs naar de bioskoop om de muziek direkt van de film te noteren. Het liedje 'Who's afraid of the big bad wolf' was bij het Amerikaanse volk al ingeburgerd voordat het op bladmuziek was verschenen. Naar aanleiding van de suksesfilm 'The three little Pigs' liet Disney ook strips tekenen van de strijd tussen de grote boze wolf (in het begin bijgestaan door z'n 3 even slechte zoontjes) en de 3 onschuldige biggetjes. Later werden de 3 boze wolfjes vervangen door 1 braaf zoontje, Wolfje. Zo was het goed tenminste in het overwicht t.o.v. het kwaad.

KONKURRENTIE

Disney heeft aan het geluid en de kleur in zijn tekenfilms zijn bestaan te danken. Behalve de Silly Symphonies groeiden de Mickey filmpjes ook nog steeds in populariteit door de bijfiguren die de filmpjes binnenrolden en later tot zelfstandige hoofdfiguren zouden uitgroeien. Deze bijfiguren hebben hun voortbestaan aan het geluid te danken. Goofy bijv. was helemaal niet belangrijk in de Mickey-filmpjes. Hij begon zijn loopbaan als toeschouwer bij een wedstrijd en het enige wat hij daarbij deed was op een heel grappige manier lachen. Het klonk zo'n beetje als 'Yuk, yuk!' Het publiek bescheurde zich van het lachen en Goofy mocht blijven. Ongeveer 2 jaar later (in 1934) kwam in het filmpje 'The wise little hen' een luie eigenwijze eend voor. De eend had nog geen naam maar wel de stem van de imitator Clarence Nash. Deze eend kwam later nog eens voor in een Mickey filmpje. Hij deed ditmaal mee aan een talentenwedstrijd. Het publiek (in de film) bekogelde hem met tomaten waarop de eend een driftaanval kreeg. Hij begon te kwaken en te blazen tot grote vreugde van het bioskooppubliek. Dankzij het geluid was Donald Duck's kostje ook gekocht.
We zitten nu halverwege de jaren '30. Door de enorme kapitalen die een kort zwart/wit tekenfilmpje kostte, om van de kleurenfilmpjes nog maar niet eens te spreken, vielen er steeds meer konkurrenten van Disney af. De voortschrijdende techniek eiste steeds meer arbeidskrachten en geld voor nieuwe experimenten. Het aantal arbeidsuren was zo groot dat slechts de grote jongens met een paar honderd man in dienst en een moderne outillage nog aan de strijd mee konden doen. Voor ieder filmpje van ongeveer 7 minuten waren om en nabij de 20.000 tekeningen nodig. Op het laatst kon alleen tekenfilmgigant Max Fleischer de strijd met Disney nog volhouden. Hij had sterke troeven in de vorm van Betty Boop, Koko the Clown en Popeye.

de 3 biggetjes

In tegenstelling tot Disney moest hij niets van suikerzoete sprookjes hebben. Hij leefde zich meer uit in het vlottere smijt- en smakwerk van Popeye en het oogverblindend sexy heupwiegen van zijn kindvrouwtje Betty Boop. Zijn blik was satirisch en scherp en als ik het eerlijk mag zeggen vind ik de korte filmpjes van Fleischer beter te pruimen dan die van Disney. In die tijd werden de tekenfilmpjes nog gezien als 'fillers', oftewel filmpjes die dienden ter opvulling van het avondprogramma. In 1937 maakte Disney een definitief einde aan alle konkurrentie door met 'Snow White and the Seven Dwarfs', de eerste avondvullende tekenfilm in de geschiedenis, op de proppen te komen. Fleischer maakte in '39 ook nog een lange tekenfilm 'Gulliver's Travels' maar het was een stuiptrekking.

AVONDVULLEND

Fleischer's kracht lag in de korte, bondige film en niet in het langere werk. Disney had inmiddels voor Sneeuwwitje een Oscar gekregen voor het onschuldige schepseltje zelf en 7 kleine voor de dwergen. Bij deze film vermeldde Disney voor het eerst de namen van zijn medewerkers omdat ze zo'n prachtige prestatie hadden geleverd. De liedjes uit de film werden hits en de dans 'Doing the Dopey' (naar de naam van een van de dwergen) werd een rage en op de dansscholen onderwezen. Al tijdens de laatste fase van de film was Disney begonnen aan zijn volgende lange film, die in 1939 verscheen. Het was Pinocchio, een Disney-interpretatie van het in 1880 door de italiaanse auteur C. Collodi geschreven sprookje. Bij het ontwerpen van sprookjesfilms volgde Disney nooit eksakt het bestaande verhaal. Hij nam alleen de voorvallen die hij zich nog herinnerde en legde die op een diktafoon vast. De rest verzonnen hij en zijn medewerkers er bij waardoor er een heel nieuw werk ontstond. De hele intentie van Collodi's sprookje was dan ook in de filmversie verdwenen. Bij Collodi was Pinocchio nl. een kleine boef zonder één goede karaktereigenschap. Hij maakte zelfs zijn geweten, Jiminy Cricket (Japie de Krekel) dood. Disney maakte van Pinocchio een jongetje dat wel verkeerde dingen deed maar meer omdat hij geen besef had van goed en kwaad dan uit boze opzet. Jiminy Cricket bleef dus in leven en trad later nog in vele Disneyfilms en strips op. Eén van de mooist getekende dieren in deze film is de vos 'Honest John'. Hij heeft een prachtig getekende snuit en oren en is honderd keer mooier dan de vos die de Disney Studio's gebruikt hebben als hoofdfiguur in de lange tekenfilm 'Robin Hood' die eind 1974 in ons land verwacht wordt. De achtergronden in 'Pinocchio' zijn de mooiste geworden van alle tot nu toe verschenen Disneyfilms. Er zijn er meer dan 1000 getekend. Dat bracht natuurlijk een enorme verfraaiing met zich mee, omdat

Pinocchio

achtergronden altijd de story weerspiegelen terwijl de artiesten of karakters het eigenlijke toneel van de verbeelding moeten opvullen om de aktie geloofwaardig te maken. Voor schematische tekenfilms als die van Charles Schulz gaat dit natuurlijk niet helemaal op. De tekenstijl van 'Pinocchio' doet sterk denken aan de romantische schilderijen uit het begin van deze eeuw. 'Pinocchio' is op dit gebied dan ook duidelijk de overgangsfilm van het kassukses 'Sneeuwwitje' naar de haast akademische film 'Fantasia' waarmee Disney zich zowel de woede van intellektuelen als van het grote publiek op de hals haalde. De eersten verweten hem zijn filmverleden en de laatsten verweten hem zijn filmheden.
'Pinocchio' die 2 Academy Awards in de wacht sleepte, was de gulden middenweg. Er is in deze film ook gebruik gemaakt van de in 1930 ontworpen en vlak voor deze film voltooide 'multiplane camera'. Men was hiermee in staat om verschillende lagen met beschilderd glas te filmen, zodat er een realistische illusie van diepte tussen voor en achtergrond verkregen werd. Met deze kamera die $ 71.000 kostte verkreeg men een bijzonder, drie-dimensionaal effekt. De kameralieden waren zo dolenthousiast dat ze naar hartelust met de kamera eksperimenteerden. De beginscène waarin op ekspressieve wijze een beeld wordt gegeven van een stadje, waarna de kamera tussen twee gebouwen door naar beneden duikt, waar, heel klein, Jiminy Cricket staat, maakten de filmers met zoveel plezier dat ze $25.000 verschoten voor een half-minute shot. De produktie heeft in totaal dan ook $ 2.000.000 gekost. Dat was in de jaren '30. Een film als 'Fritz the Cat' moest het in 1972 met minder dan 1 miljoen doen. Als u bedenkt dat er in totaal 750 mensen aan de film hebben meegewerkt en dat er 350.000 aparte tekeningen gemaakt zijn (als we de schetsen meerekenen zijn het er ongeveer 1 miljoen) dan zult u begrijpen dat een lange tekenfilm kwa produktietijd, arbeidsintensiviteit, kosten etc. etc. moeilijker te realiseren is dan een gewone speelfilm. Ondanks de vele kritiek die er op Disney is, en is geweest, zou zonder hem het medium Tekenfilm waarschijnlijk nooit zo'n enorme lift hebben gekregen. Disney was een man met een enorme verbeeldings- en stuwkracht die een groep mensen om zich heen verzamelde die in staat was om zijn ideeën te verwezenlijken. Hij bracht de plannen aan. Anderen voerden ze uit. Hij nam geen genoegen met gemakkelijk in elkaar gedraaide films. Het publiek moest het beste krijgen wat er maar te krijgen was.
Daarom durfde hij het aan om enorme sommen geld in een film te steken waar een ander bij het horen van het bedrag alleen al wit wegtrok. Hij ging van het idee uit dat een film zijn geld op langere termijn terug moest verdienen en niet meteen na de eerste draaiweek uit de kosten behoefde te zijn. Door deze houding

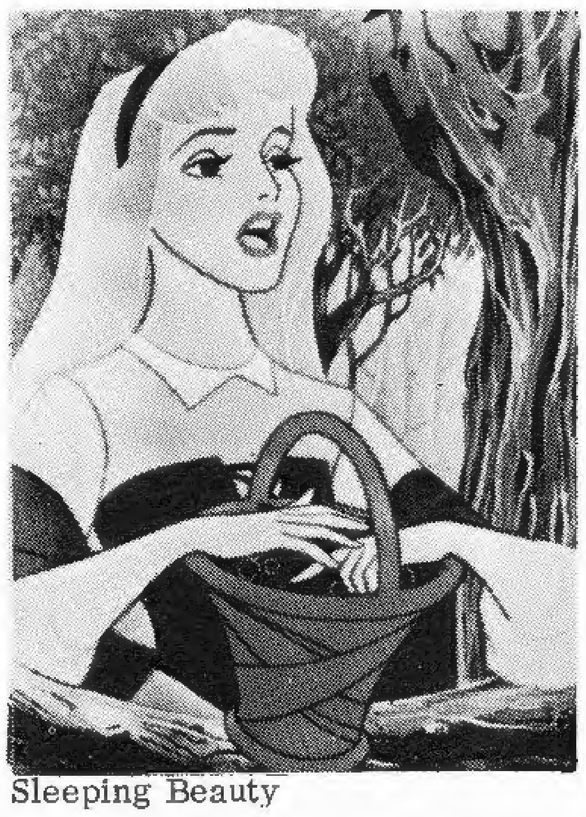

Sleeping Beauty

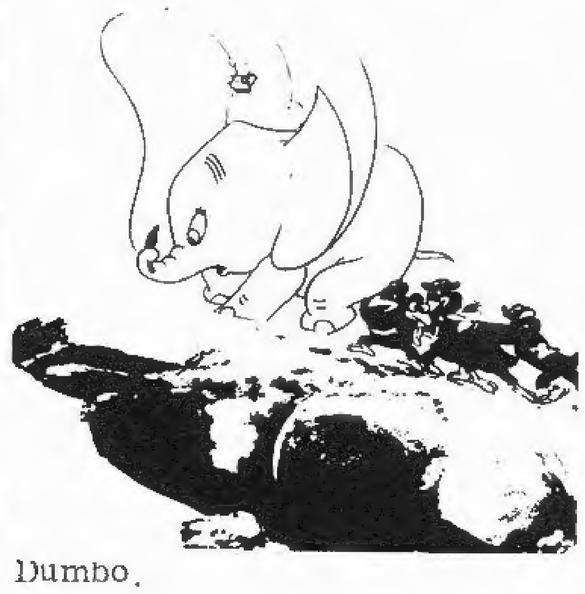

Dumbo.

heeft hij historie geschreven en de tekenfilm verheven tot een zelfstandige kunstvorm. De praktijk heeft hem overigens in het gelijk gesteld. Films waar hij in de jaren '30 en '40 zo'n $2\frac{1}{2}$ miljoen dollars voor moest neertellen, brengen nu nog hun geld op en zijn nog in staat volle zalen te trekken.
Alleen rond en na de Tweede Wereldoorlog deed Disney een koncessie in de vorm van de Omnibusfilms. Hij kwam met deze films aan de vraag van het publiek tegemoet dat tekenfilms wilde zien en hij verdiende op deze manier ook wat geld om de echte, lange tekenfilmproduktie waaraan zonder ophouden gewerkt werd, te financieren. Iedere omnibusfilm bestond weer uit een paar kleinere filmpjes en men maakte tegelijkertijd gebruik van de kombinatie live-action en animation. Disney

Bongo

Joe Carioca

koos deze manier van films maken omdat het veel minder bewerkelijk en veel minder duur was dan een hele getekende film. De acteurs die in deze films optraden en zongen waren beroemdheden als Bing Crosby, The Andrew Sisters, Dinah Shore, Benny Goodman, Nelson Eddy etc. In de film 'Fun and Fancy Free' (een Bongo de Beer filmpje) zingt Dinah Shore bijv. het liedje van Bongo de Beer nadat Jiminy Cricket het publiek net heeft verteld dat je in tijden van zorgen en nood het beste naar tekenfilms kunt gaan kijken om weer op te kikkeren. Deze moraliserende vinger van Disney, die zo vaak wordt opgestoken, is hier wel erg financieel gekleurd. Na het liedje en Jiminy's optreden volgt dan een filmpje over het cirkusbeertje Bongo wiens grootste stunt het is om hoog in de nok van het cirkus op zijn eenwielertje over het slappe koord te rijden en dan naar beneden te springen op een spons. Het begint Bongo echter te vervelen elke avond hetzelfde te doen en op een dag smeert hij hem en trekt het bos in. Daar vindt hij het heerlijk. 'Dit is pas een echt berenleven'. Er is logischerwijze ook een boze beer. Bongo verslaat hem en alle dieren van het bos zijn blij. Tja! Er is Disney dikwijls verweten dat hij met zijn sprookjesfilms een irreële, utopische wereld schiep. Hij heeft dit altijd luchtig weggezwaaid: 'Er is al genoeg boosaardigheid, lelijkheid en cynisme op de wereld dan dat ik daar nog iets aan toe te voegen heb'. Disney wordt daarom ook wel vergeleken met de gebr. Grimm die evenals Disney in een tijd dat hun land in een ernstige krisis verkeerde, met hun sprookjeswereld de aandacht afleidden van de ellende van dat ogenblik. Daaraan zou dan eventueel hun populariteit te danken kunnen zijn in die bepaalde tijd maar zowel Disney als de gebr. Grimm hebben bewezen dat hun werk niet aan tijd gebonden is. De film 'Fantasia' uit 1940 en 'Bambi' uit 1942 werden elk voor bijna $2\frac{1}{2}$ miljoen dollar gemaakt. De films deden er lang over voordat het geinvesteerde geld terugverdiend was (Fantasia zelfs 20 jaar) maar ze brengen nu nog meer op dan destijds. Vorig jaar beleefden beide films een hervertoning in verschillende landen. waarbij ze samen zo'n slordige 9 miljoen dollar in het laatje brachten.
Fred van Doorn zei onlangs in de HP: 'Films zijn een direkte reflektie van het geestelijke, maatschappelijk, ekonomisch. politiek, etc. klimaat van de tijd. waarin ze ontstaan'. Binnen zijn betoog over 'gewone' films ben ik het zonder meer met hem eens. maar als ik het medium tekenfilmnaast deze bewering leg, kom ik tot de konklusie dat het wel op gaat voor tekenfilms als 'Fritz the Cat' en 'Charlie Brown' maar dat voor de lange sprookjesfilms van Disney deze algemene geldigheid niet helemaal van toepassing is, al valt de indirekte invloed van de maatschappij tijdens het ontstaan van de eerste lange tekenfilms niet te ontkennen.
Nadat Disney had bemerkt dat er een markt was voor de lange tekenfilms, rolde de ene film na de andere de studio's uit. Na 'Fantasia' ('40) volgde 'Dumbo' ('41), het cirkusolifantje dat dankzij een toverveer in staat was om te vliegen. 'Bambi' kwam in '42 en was gemaakt naar het boek van Felix Salten. Om de hertjes zo natuurgetrouw te laten tekenen liet Disney een heel hertenpark in de buurt van de studio's aanleggen waar de tekenaars wekenlang de bewegingen en gedragingen van de herten konden gadeslaan. In 1942 volgden de 2 films 'Saludos Amigos' en 'The three Caballeros'. Deze films zijn het resultaat van een reis die Disney met zijn vrouw Lillian Bounds en zijn staf in 1941 naar Latijns-Amerika maakte. Het doel was een film te maken over de voornaamste Ameri-

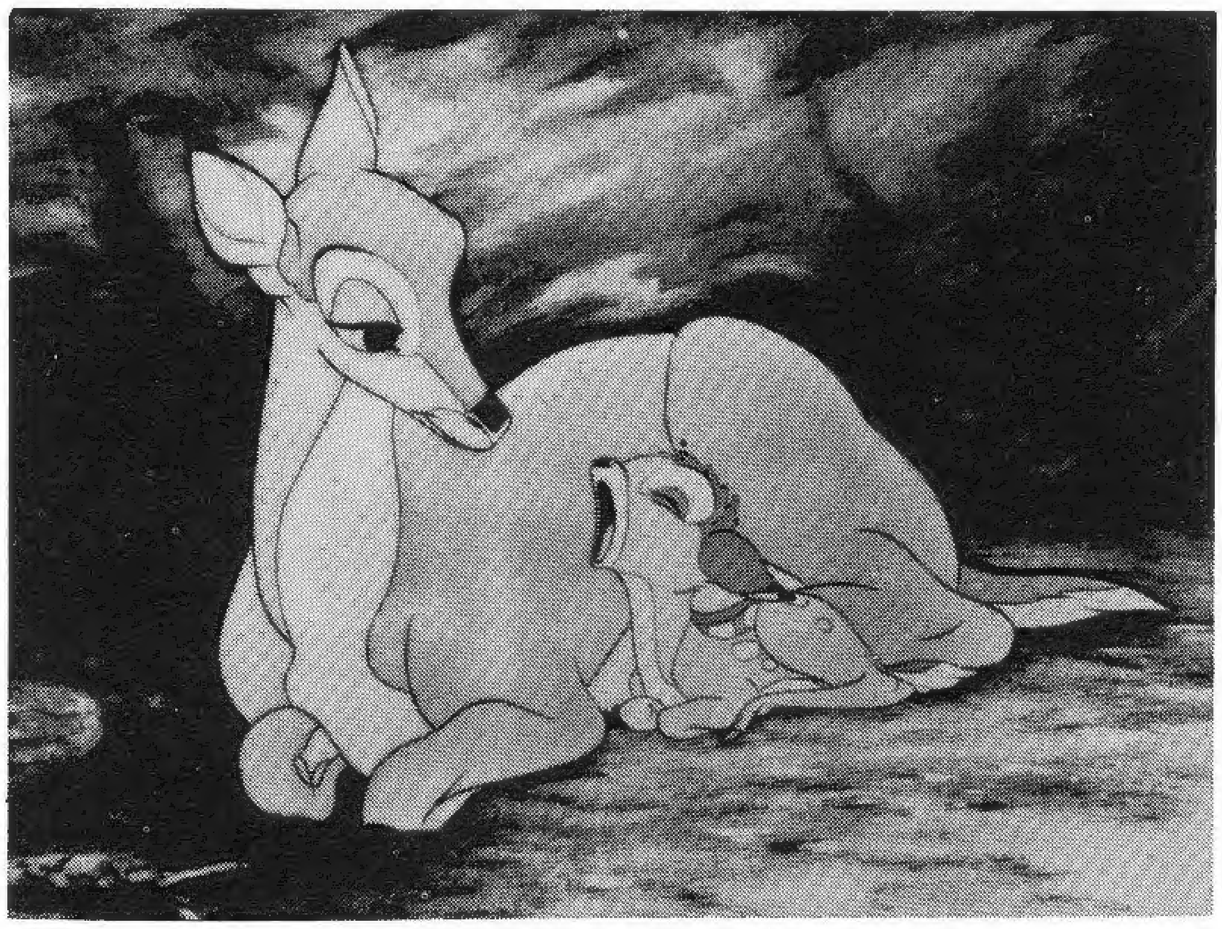

Bambi

kaanse staten. De film was bedoeld om de vriendschapsbanden tussen Noord- en Zuid-Amerika te verstevigen, vandaar de naam Saludos Amigos (gegroet vrienden). De film bestaat eigenlijk uit 3 gedeelten: één over de brutale Braziliaanse papegaai Joe Carioca, één over Pedro het postvliegtuigje en een filmpje waarin Goofy als gaucho (d.i. Zuidamerikaanse cowboy) optreedt.
De kleuren die bij 'Saludos Amigos' en 'The three Caballeros' werden gebruikt zijn tamelijk fel in vergelijking tot 'Snow White' of 'Pinocchio'. Disney had nl. ontdekt dat het oog door felle kleuren sneller vermoeid raakt. Bij kortere filmpjes konden dus wel felle kleuren gebruikt worden maar voor lange films zou dit te vermoeiend worden. (Men kon overigens kiezen uit een kleine 2000 verschillende tinten die in de Disney-laboratoria vervaardigd werden).

MUILTJE

In 1950 verscheen 'Cinderella' (Assepoester). Dit was oorspronkelijk een 17e eeuws sprookje van Perrault. Het is wel grappig dat de vertaler van het Franse sprookje het'pantouffle en vair' (bontmuiltje) aan heeft gezien voor 'pantouffle en verre' (glazen muiltje). Het slachtoffer van deze vergissing is natuurlijk Assepoester. Zij loopt nu al jaren en jaren op een glazen muiltje rond te kreupelen. In 1951 volgt 'Alice in Wonderland' naar Lewis Carroll, in '53 'Peter Pan' naar Sir Matthew Barrie in 1911. Tot slot even een greep uit de meest bekende tekenfilms: 'The Lady and the Tramp' ('55), waarin, en dat zal mijn goede vriend Henk Spaan een enorm genoegen doen, Peggy Lee liefst 9 van de 13 liedjes voor haar rekening neemt. Alleen de muziek maakt het al waard om naar deze film te gaan. Henk moet daar maar eens een gevoelig vers over schrijven, een larmoyante ode zogezegd. Ik kom niet verder dan 'Oh Peggy my dear/ sing on, sing on/ I'll cry and drink the beer'. Dat is niet bepaald om naar huis te schrijven, dat zal iedereen met me eens zijn, en daarom hoop ik dat Henk mijn gevoelens eens onder woorden brengt opdat ik die dan eens aan anderen kan laten lezen zonder me te schamen en waarna niemand meer zal kunnen denken dat ik 'van de straat ben'.
'One Hundred and One Dalmatians' ('61), de mateloos knappe film, die eerdaags in het teken van '50 jaar Disney' weer in ons land gaat lopen. Horden kleine gevlekte hondjes (Dalmatiërs om precies te zijn) hupsen over het doek. Wat een werk moet dat geweest zijn om al die hondjes en al die vlekjes in vloeiende lijnen te laten bewegen. Zo'n film komt maar eens in de tien jaar terug, ik heb u gewaarschuwd. 'The sword in the stone' ('63), 'Winnie the Pooh' (66), 'Jungle Book' ('67), 'Aristocats' ('69) etc.
Naast de tekenfilms sec heeft Disney een groot aantal films

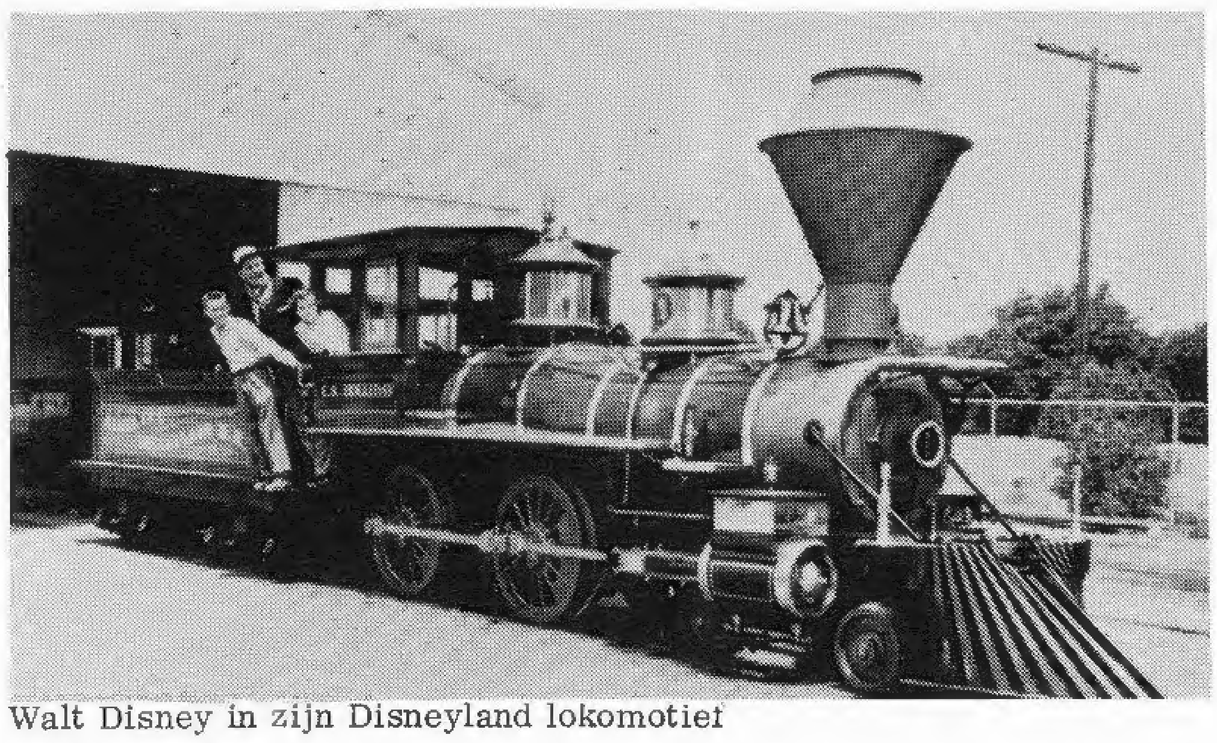
Walt Disney in zijn Disneyland lokomotief

gemaakt die bestonden uit live-action en animation gekombineerd. Na wat flodderige eerste probeersels raakte deze techniek wat meer uitgebalanceerd in 'The three Caballeros', 'The Song of the South' (met old black Zip-A-Dee-Doo-Dah, uncle Remus), 'Melody Time' (waarin het liedje van tekenfilmcowboy Pecos Bill door de beroemde akteur Roy Rogers werd gezongen), 'Mary Poppins' (uit '64 met Julie Andrews en Dick van Dyke, veroverde 5 Oscars) om tenslotte haar hoogtepunt te bereiken in de film 'Bedknobs and Broomsticks' die in december '72 in Nederland in première ging. De 1 uur en 50 minuten durende film is op zich niet zo indrukwekkend, maar het 22 minuten durende gedeelte, waarin dieren en mensen tijdens een voetbalwedstrijd met elkaar sollen is zó verbazingwekkend knap dat je moeite hebt om je te realiseren waar de 'werkelijkheid' ophoudt en de 'fiktie' begint.

HOOGTEPUNTEN

Naast de tekenfilms heeft Disney ook een groot aantal speelfilms gemaakt zoals 'Davy Crocket', '20.000 mijlen onder de zee', en onlangs zijn door zijn studio's voltooid: 'Now you see him, now you don't' en 'The world's greatest athlete' Ook heeft hij tv-films, dokumentaires en natuurfilms (oa 'The desert lives) gemaakt. In de jaren '50 boort Disney tal van projekten aan die buiten het gebied van de filmstudio liggen. Onder zijn leiding komt het gigantische pretpark Disneyland van de grond, hij ontwerpt campings, koopt watersportoorden en paardenranches en loopt met het bezeten idee rond een nieuw Disneyland te ontwerpen dat model zou moeten staan voor de stad van de toekomst, waarin de mens spannende avonturen zou kunnen beleven. Een gedeelte van dit 2e projekt, in de staat Florida, is al klaar en aan de rest wordt ijverig voortgebouwd. Disney zelf heeft het niet meer mogen meemaken hoe zijn American Dream werkelijkheid werd. Hij stierf op 15 december 1966 in het St. Joseph Hospital in Bur-

Alice in Wonderland

Bank, recht tegenover zijn eigen studiokompleks, aan een hartaanval, nadat een maand tevoren zijn linkerlong was verwijderd. 'De tovenaar van Hollywood' werd tijdens zijn leven 900 maal onderscheiden. Talrijke universiteiten verleenden hem een ere-doktoraat en zijn vrouw schonk hem twee dochters (dat slaat nergens op, ik weet het, maar ik vind de kombinatie wel aardig). 'Vijftig jaar Disney studio's' is een feest en '7 jaar Disney dood' niet. Toch vallen deze data ongelukkigerwijze samen. 'Het leven gaat door', zoals dat zo mooi heet. Ter gelegenheid van het jubileum is dit jaar een film vertoond onder de verzamelnaam 'Hoogtepunten uit vijftig jaar Disney-tekenfilms', waarin oa de korte filmpjes 'Hawaian Holiday' ' waarin de onhandige Goofy als surfrider optreedt, verder is hij ook nog te zien als sleutelfiguur in de geschiedenis van de zeevaart en als amateurfotograaf in gevecht met een beer.
De driftige Donald Duck, 'de getekende voorloper van Louis de Funès', is de razende admiraal in gevecht met een onwillig anker in 'Sea scouts'. Pluto voert in 'Cold Turkey' een verbitterd gevecht met de huiskat om een diepvrieskalkoen. Zelfs een tikkeltje sociale kritiek (voor zover dat mogelijk is bij Disney) wordt ons voorgeschoteld in 'Social Lion', een grappig filmpje over een losgebroken leeuw die door de drukke samenleving van New York wordt platgedrukt en pas paniek zaait als hij zich als mens verkleedt. Behalve deze omnibus zijn er ook weer hervertoningen van oude

Goofy 'Hawaian Holiday'

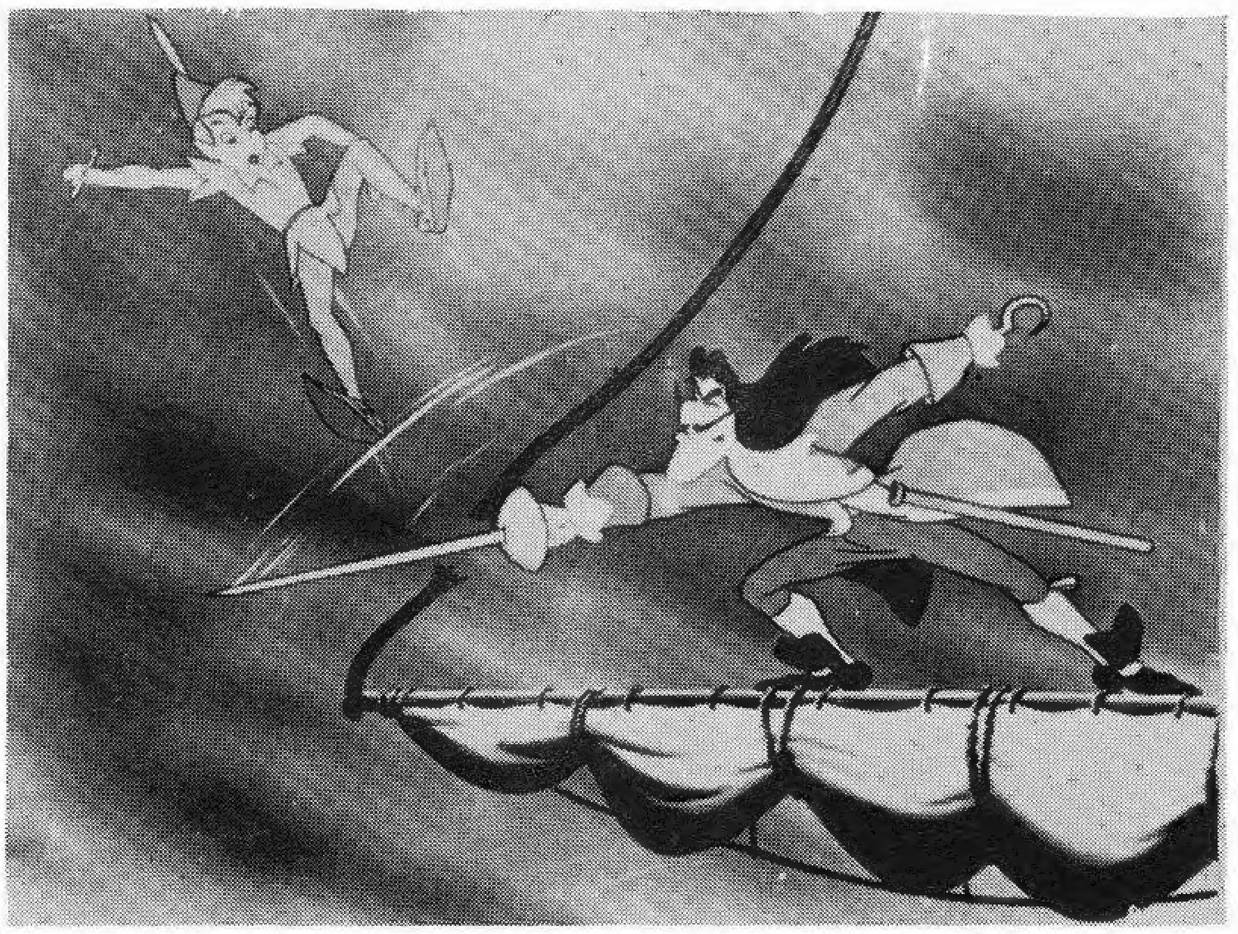
Peter Pan

sprookjesfilms. In Nederland is 'Pinocchio' al geweest en 'One Hundred and one Dalmatians' volgt spoedig. In het buitenland zijn vele andere films opnieuw uit de filmtrommels gehaald zoals 'Bambi' en 'Fantasia'.

Het noodlot wil, ironisch genoeg, dat nu, precies 50 jaar nadat Disney zijn eerste superonschuldige Alice-tekenfilmpjes maakte, zowel in Amerika als in Frankrijk kort geleden een door de Disney studio's vervaardigde voorlichtingsfilm in roulatie is gebracht die de onrustbarend toenemende geslachtsziekte onder jongeren tegen moet gaan. De film 'VD Attack Plan', die op verzoek van de Amerikaanse autoriteiten gemaakt is, brengt op onverbloemde wijze de gevaren in beeld waaraan de jeugd is blootgesteld. De film is bedoeld om een eind te maken aan de schrikbarende onwetendheid, waarmee de jeugd kampt terwijl de geslachtsgemeenschap juist steeds meer een dagelijks konsumptieartikel voor deze generatie is geworden (er wordt gefeest en versnaperd dat het een aard heeft, zou ik haast willen zeggen). Aan het eind van het 14 minuten durende filmpje moeten de kinderen (vooral meisjes tussen de 15 en 20 jaar, want die zijn ideale slachtoffers) met vaste stem kunnen antwoorden op vragen als:

'Kan men syfillis krijgen door een besmette WC te gebruiken?', 'Kan iemand tegelijkertijd syfillis en gonorroea hebben?', 'Kan een man vaststellen of hij gonorroea heeft?', 'Kan een vrouw dat?' en 'Kan onbehandelde syfillis blindheid, verlammingen en de dood tot gevolg hebben?'. De meest schrandere lezertjes van dit artikel zullen nu al, ja dan nee door ervaring wijs geworden, de antwoorden weten. De anderen wordt aangeraden de film zo snel mogelijk te gaan zien als hij naar Nederland komt. In 'VD Attack Plan' hebben de knuddelige konijntjes, de doddige hondjes, de broze elfjes en de wankelbenige hertjes plaats gemaakt voor vastberaden, afzichtelijke legioenen bakteriën die allesbehalve smakelijk zijn om te zien. Het is wel even wennen 'Bambi' en 'VD Attack Plan' tegelijkertijd als kasmagneten. Ze hebben één ding gemeen, dat is de moraliserende vinger aan het eind. Enfin er is opnieuw een film bij die er samen met de oude films en de andere projekten voor zorgen dat de miljoenenstroom de Disney Company blijft binnenrollen. Er zitten nu alleen wat bakteriën in de filmtrommels vol Disney dromen.

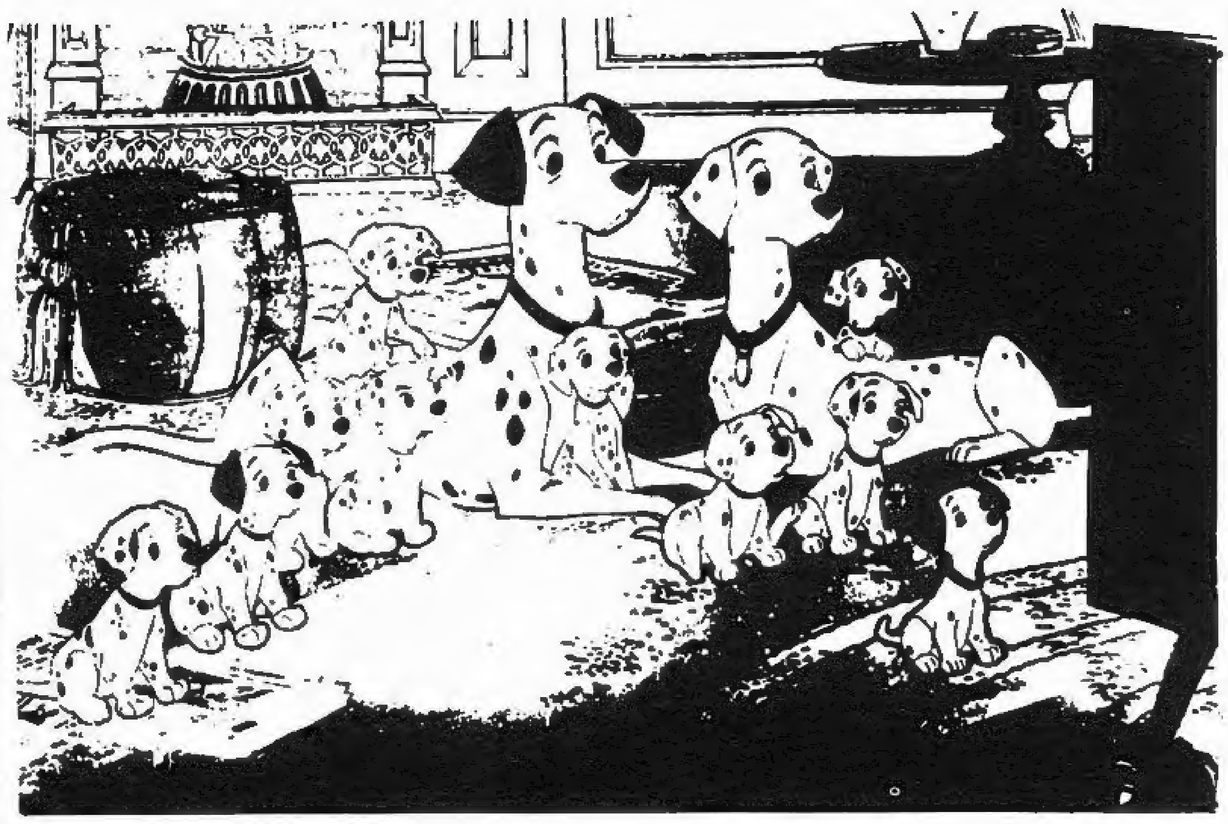

101 Dalmatians

Bedknobs and Broomsticks

(met dank aan Henk Albers en aan City film)

WALT DISNEY

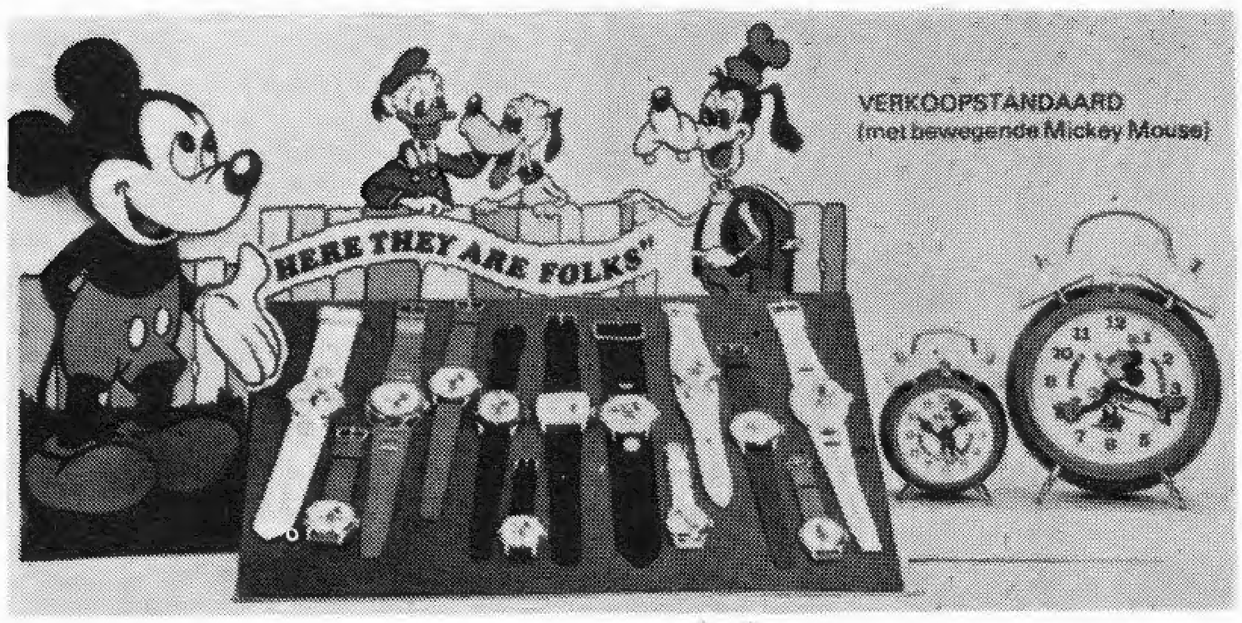

's werelds grootste reklamemaker

door Cor Laurens

Walt Disney moet wel 's werelds grootste reklamemaker zijn, gezien de overweldigende hoeveelheid (gebruiks)goederen die door zijn figuren gesierd worden en daardoor het betreffende voorwerp beter doen verhandelen ofwel promoten.
Mickey Mouse is onlangs het slachtoffer geworden van de uurwerkindustrie: 24 uur per dag wordt hij gedwongen met zijn misvormde armpjes de juiste tijd aan te geven.
De Disneyfielen kan ik vertellen dat het mogelijk is hun liefde voor de Disney-figuren tot in het absurde door te voeren. Ze kunnen hun huis kompleet inrichten met door Disney figuren gesierde stoelen, tafels, kasten, klokken, vloerbedekking en behang. Ze kunnen zich kleden met Disney (er zijn zelfs B.H.'s met Donald Duck), Disney kauwgom kauwen, op Disney-fietsen fietsen, zich met Disney tegen de regen beschermen, met Disney vliegeren, met Disney slapen, met Disney kleuren, met Disney kwartetten, met Disney groeien (groeimeter), Disney lezen natuurlijk,

Een lepel en een vork van Donald Duck!

met Disney eten...

met Disney sparen en met Disney familie en kennissen een zalig kerstfeest wensen. En of dit alles nog niet genoeg is: met Disney de zwangerschap voorkomen: in Amerika zijn condooms met Mickey Mouse erop verkrijgbaar. Dit laatste bewijst dat Mickey toch wel degelijk niet zo seksloos is als men over 't algemeen denkt.

Disney-merchandising in Nederland.

Wat er in Nederland allemaal gaande is op het gebied van de entertaining-merchandising, vertelde mij de heer Harren, werkzaam bij Oberon.
De grote stroom door Disney-figuren aangeprezen artikelen komt pas goed los, wanneer er een nieuwe film van Disney in première gaat. Een voorbeeld hiervan was de film 'The Aristocats', naar aanleiding waarvan heel wat aristokatten over de toonbank gingen. Binnenkort gaat de tekenfilm '101 Dalmatiërs' ofwel 'De nacht van de kouwe neuzen' in 'première' (tien jaar geleden draaide deze film ook al in de Nederlandse bioskopen). Wat deze film voor gevolgen zal hebben zag ik in de showroom bij Oberon waar al menige dalmatiër, groot en klein, op zijn baasje of bazinnetje stond te wachten.

Hoe werkt deze merchandising-afdeling?

Enerzijds legt Oberon zelf kontakten door met de ontvangen nieuwtjes van de Walt Disney Distributing Co. af te gaan tasten in hoeverre bepaalde bedrijven belangstelling hebben voor de betreffende artikelen. Anderzijds komt het ook regelmatig voor dat Oberon door een ander Nederlands bedrijf benaderd wordt. omdat dat bedrijf het plan heeft opgevat bij een bepaald artikel de Walt Disney figuren te gaan gebruiken.
Alles loopt voor Nederland via de merchandising-afdeling van Oberon, al moet uitdrukkelijk gesteld worden dat het hier uitsluitend om het leggen en aanknopen van kontakten gaat.
Behalve op Walt Disney haakt Oberon ook in op andere stripfiguren zoals:Sjors, Bobo, de smurfen (die, na zo lange tijd bij BP rondgezworven te hebben, reeds in een verregaand stadium naar benzine smurfen, wat wel erg nadelig is voor de strip zelf). Iedere stripfiguur met een eigen karakter is geschikt voor de merchandising.
Het zijn niet alleen Disney's tekenfilms die een grote reklame golf als gevolg hebben. In het verleden zijn ook de amusementsfilms 'Het schateiland', '20.000 mijlen onder zee', 'Davy Crocket', 'Mary Poppins' enz. reklametoppers geweest.

Disneyland en Disneyworld

In 1955 lanceerde Walt Disney de grootste reklamestunt: Disneyland; een stunt die slechts overtroffen wordt door Disneyworld, een nog groter opgezet amusementskompleks, waar men 11 jaar later aan begon te werken. Ongeveer 35 km ten zuidoosten van Los Angeles werd het 24 ha grote amusementspark Disneyland geopend. Met deze wensdroom van Walt Disney was 17 miljoen dollar gemoeid. De onvruchtbare, zanderige vlakte werd kunstmatig van bergen voorzien, tunnels en rivieren. In 1966 werd in Florida een begin gemaakt met een nog groter vermaak- en vakantiepark, het grootste ter wereld: Disneyworld. Disneyworld dat naar schatting een miljard dollar gaat kosten, wordt evengroot als de stad San Francisco en zal in 1985 geheel gereed zijn. Totaal krijgt Disneyworld 5 hotels met 500 tot 700 kamers elk; maar ook kamperen is er mogelijk. Disneyworld heeft eigen energiecentrales en watercontrolesysteem, een monorail en een eigen vliegveld, waar de grootste vliegtuigen kunnen landen.
Entertainment, recreation en relaxation zijn de 3 pilaren waarop Disneyworld gaat rusten. Alle mogelijke vormen van vakantiebesteding op het land en te water zijn er mogelijk.

Disney on parade

In 1968 ontstond het idee om een reizende show te kreëren, die alle grote steden van Amerika zou aandoen. De eerste voorstelling vond plaats op 25 december 1969 in Chicago. Vanzelfsprekend spelen in deze shows alle bekende Disney-figuren een rol. Inmiddels is 'Disney on parade' al buiten de grenzen getreden en zijn er verleden jaar ook in Nederland voorstellingen gegeven. 'Disney on parade' is een 2 uur durend kijk- en luisterfeest dat het midden houdt tussen ballet, cirkus, film en een Amerikaanse paasoptocht. De favorieten zijn er allemaal in betrokken: Donald Duck, Mickey Mouse, Assepoester, Alice (in Wonderland) en de drie biggetjes.

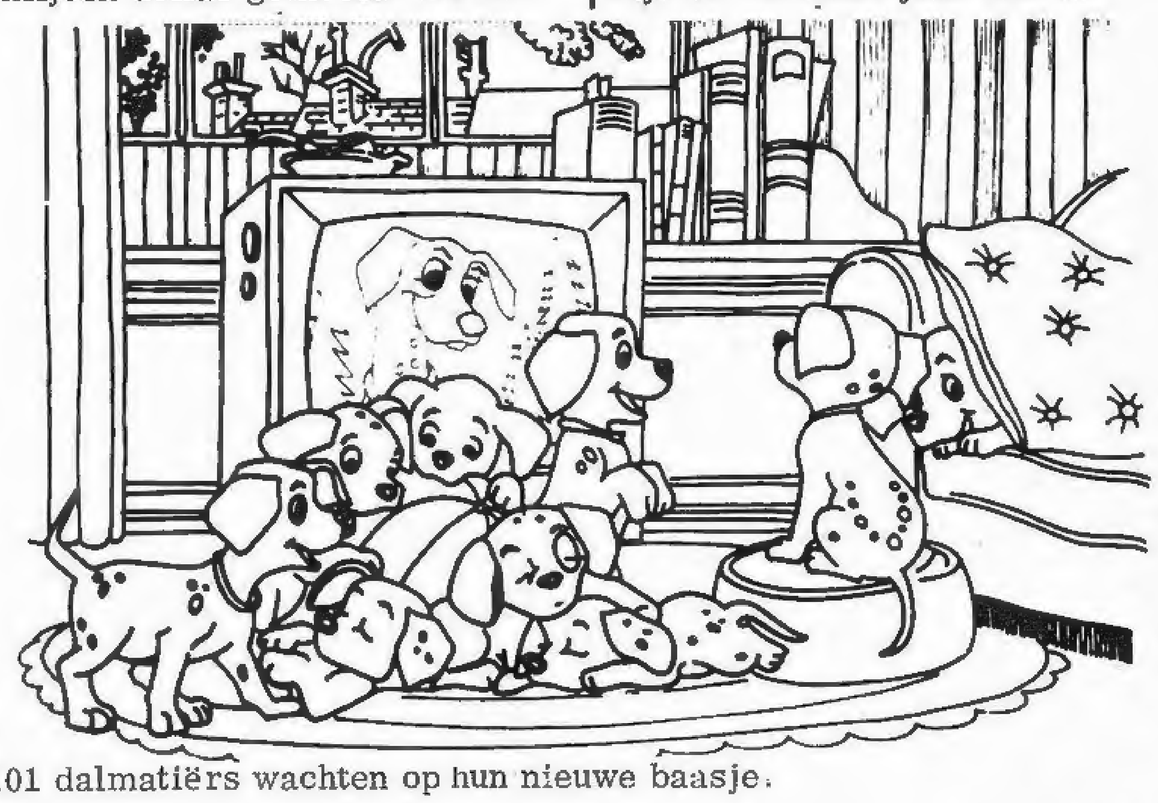

101 dalmatiërs wachten op hun nieuwe baasje.

BESTUURSMEDEDELINGEN

LEDENAANBIEDINGEN
Plakboekjes. 8 stuks voor f.7.50: Simpelman f.2.65: Bommelbibliografie f.3.95. Stempels van Toonder's stripfiguren. 2 series (A en B). in dozen van 12 stuks. prijs per serie f.12.50. De stempels zijn niet los verkrijgbaar. Stripschapstickers. 20 stuks voor f.3.-. Uitsluitend voor leden, te bestellen via giro 1513000 tnv de penningmeester van het Stripschap te Amsterdam.

BESTUUR
Voorzitter:Martin Wassington, van Mourik Broekmanstraat 11'', Amsterdam, 020-171332.
Sekretaris: John van der Mark, Suze Robertsonstraat 56 hs, Amsterdam.
Penningmeester:Wil Soyer, Overtoom 536 ', Amsterdam, 020-166113.
4e Bestuurslid:Kees Helderman, Zocherstraat 60''', Amsterdam, 020-168214.
5e Bestuurslid:John Willemse, Dorus Rijkershof 5', Amsterdam.

FILMOTHEEK
Ch. Wauters, Linnaeusstraat 13'' Amsterdam, 020-355182 of:
P.Adriaanse, Wouwermanstraat 39''', Amsterdam.

DE WEDERWAARDIGHEDEN VAN

DONALD DUCK

EEND EN WEEKBLAD

door Wim van Helden

(met bijdragen van Henk van der Hoek en Karel van Beusekom)

Mickey Mouse loopt naar huis met zijn armen vol boodschappen en kijkt om naar een zwoele vrouw die langs loopt. Ze schenkt hem geen aandacht, maar laat iets vallen, haar zakdoek? Mickey zet ijlings zijn boodschappen neer en raapt het op. Het blijkt een briefje te zijn. Met de buiging van een gentleman wil hij het haar teruggeven, maar ze weigert het. Dan vouwt hij zelf het briefje open en leest het. Het is een bericht van zijn huisbaas dat hij zijn huis uit moet. 'Moet ik mijn huis uit?' roept Mickey diep geschokt, 'Waarom is dat?'. De vrouw glimlacht en stift haar lippen met een koket gebaar. 'Weet ik niet,' zegt ze. Op het volgende plaatje zien we Mickey mistroostig zijn spulletjes op straat sjouwen; de rest van het verhaal handelt over de belevenissen van Mickey in zijn pogingen om zijn huisbaas voor schut te zetten en toch in het huis te blijven, wat hem uiteindelijk ook lukt. Van de vrouw, de ongeluksbode, horen of zien we nooit meer iets. Wie was zij? Wat had zij met de zaak te maken? Was zij de vrouw van de huisbaas die het briefje af moest geven omdat haar man geen tijd had? Maar waarom stuurde hij het briefje dan niet over de post in plaats van zijn vrouw het risiko van 's huurders wrake te laten lopen? En bovendien, de huisbaas komt zelf later in het verhaal voor, een oninteressante, sjagrijnige dikzak, op het eerste gezicht niet het type dat soepel kippetjes als de vrouw in kwestie regelt. Maar ja, ik bekijk de zaken misschien te veel vanuit het mannelijk standpunt, vrouwen hechten vaak weinig waarde aan een adonis-uiterlijk of een mooi karakter. Geen betere basis voor liefde en trouw dan een blinkende sportwagen. Geen betere deodorant dan de geur van geld. Toch geloof ik dat we de betekenis van die vrouw wat abstrakter moeten zien. Ondanks haar schoonheid heeft ze iets beklemmends. Haar mechanisme, emotieloze glimlachje, haar hele houding van niet betrokken zijn plaatst haar niet alleen buiten, maar ook boven de gebeurtenissen. Bovendien, Mickey is een muis, de huisbaas, de detektive en de advokaat zijn honden, maar zij is 'n MENS, even onaantastbaar in de dierenwereld van Mickey als goden en fatum in de mensenwereld van Grieken en Romeinen. Is zij het Noodlot, in de gedaante van een vrouw? (Het zou niet de eerste keer zijn.)Ze is onontkoombaar en onherroepelijk, Mickey MOEST haar zien, hij MOEST het briefje dat voor hem bestemd was van de straat oprapen. Was hij een minuutje later thuisgekomen, dan had hij haar niet gezien en zou er ook niets gebeurd zijn. Maar hij KON eenvoudig niet later thuiskomen, de gebeurtenissen lagen al vast. Het lot is onpersoonlijk, zo ook de vrouw die onbewogen haar lippen stift terwijl Mickey wanhopig naar zijn hoofd grijpt.

MYSTERIE, AVONTUUR & JEUGDSENTIMENT

Het ondefiniëerbare en mysterieuze van het begin van dit Mickey verhaal (1953/4) is niet de enige reden waarom nog steeds, als ik aan oude Donald Duck's denk, mijn eerste gewaarwording er een van geheimzinnige spanning is. Ik zat pas op de lagere school en kon nog nauwelijks lezen. Het gebeurde wel eens dat de juf zo'n tien minuten te vroeg met de les klaar was. We mochten dan altijd wat voor ons zelf gaan doen. Op een dag in de winter van 1954 was het weer zo ver. Vaak gingen we tekenen of zo, maar die dag gebeurde er iets bijzonders. De kleine Fritsje die een bank voor me zat dook in zijn kastje (voor de jongere lezers die met aluminium en plastic schoolbanken zijn opgevoed: je kastje (spreek uit: kasje) was een open vak dat aan de onderkant van het schrijfblad van de bank zat; je borg er je boeken, schriften en etui in op) en haalde er een groot, dik, rood boek uit. Zijn vriendjes hadden hierop kennelijk gewacht, want zij gingen om hem heen staan en met z'n allen bladerden zij het boek door, ah en oh roepend, de oortjes rood, soms stil als de spanning te snijden was, soms giechelend en zich verkneukelend op wat komen zou, soms ook uitbundig schaterend. Ik was laaiend nieuwsgierig maar durfde niet te vragen of ik mee mocht kijken, want hoe groot Fritsje's vriendenkring ook was, hij maakte er nooit een geheim van dat ik er beslist niet bijhoorde. Voorzichtig probeerde ik tussen de ruggen van de jongens door enkele glimpen van het boek op te vangen. Soms lukte dat, maar nooit goed genoeg om een idee te krijgen wat het voor moois was waar iedereen zo uitgelaten over deed. Na schooltijd vroeg ik aan een van Fritsje's kornuiten wat het voor boek was waar ze allemaal in gekeken hadden. Het was Donald Duck, zei hij, en hardstikke goed. De volgende dag meldde ik me bij de juf als vrijwilliger om het lokaal op te ruimen, tussen de middag. De juf zelf ging eten en als vrijwilliger, je was meestal met z'n tweeën, moest je het bord schoonmaken, proppen van de grond rapen enz. Na het opruimen werd je verondersteld naar huis te gaan. Dat deden we nu ook, maar toen iedereen uit het gezicht verdwenen was sloop ik weer terug de klas in en ging in Fritsje's bank zitten. Het hart bonsde mij in de strot toen ik onder de bank in zijn kastje keek. Zou het boek er nog liggen, of zou hij het al mee naar huis genomen hebben? Het lag er nog, ik herkende de rode band tussen de bruine kaften van de schoolboeken. In ademloze spanning legde ik het boek voor me op de bank en sloeg het open. Met het boek ging er een wereld voor me open. Hoe verschrikkelijk spannend waren die verhalen van de boze wolf, beangstigend als hij zijn grote, kwijlende muil opensperde in hongerig verlangen die arme kleine biggetjes te verorberen. (Hoewel ik die obskure krulstaarten ook toen al eigenlijk niet interessant of sympathiek vond leefde ik toch met ze mee, griezelend bij de gedachte dat die grote scherpe tanden van de wolf zich ooit eens in mijn eigen nek zouden zetten.) Hoe vreemd was dat kleine wereldje van Tokkie Tor en zijn rondscharrelende insektenvriendjes, hoe ongrijpbaar was die grote mensen wereld van Mickey Mouse. Maar het meest van alles werd ik geboeid door die eigenwijze, neurotische, koppige, driftige, zielige, schlemielige eend: Donald Duck. In wat een bonte wereld van avonturen leefde die. Alles was er mogelijk met Donald, zijn stinkend rijke oom Dagobert, zijn neefjes, de Zware Jongens (voorheen Brandkastenkrakers), Katrien, Guus Geluk en Willie Wortel. Ademloos las ik de verhalen die men later klassiek zou noemen. De neefjes die spijbelen als Donald een baan krijgt bij een emmerfabriek, of oom Dagobert, die de burgemeester van Duckstad weigert een standbeeld te financieren tot hij hoort dat een rijke maharadja het wel wil doen, Donald Duck als brandweerman, superman, of agent van de schoolpolitie, het sprookje van de grote en machtige koning die zoveel geluk had dat niets hem mislukte en zijn boze neef die erg arm was en de koning z'n geluk niet gunde en, al was het maar éénmaal, gelukkiger wilde zijn dan hij. Het was een wereld waar de ongelooflijkste dingen heel normaal en de gewoonste dingen onmogelijk waren. Soms kon alles er, soms ook niets. Ik weet niet hoelang ik zo heb zitten lezen. Plotseling werd de mooie droom verstoord. 'Nee maar, wat doe jij hier!?' Het was de barse stem van de bovenmeester die me terughaalde naar de realiteit van het klaslokaal waarin ik me zonder permissie bevond. De straf, in de vorm van vele uren nablijven en een brief naar huis, bleef niet uit.

Zo hebben die oude Duck's uit 1952/53 (het rode boek van Fritsje bevatte die jaargangen ingebonden) nog steeds een ekstra geur van spanning, avontuur, mysterie en onbereikbaarheid

voor me, hoewel de jaargangen 1954 en 1955 er kwalitatief weinig voor onder doen. Echter, sinds het feestnummer van 6 maart 1954 was ik zelf geabonneerd op Donald Duck, waardoor ik bij het terugvinden van Ducks uit die jaren wel veel emoties van herkenning en herinnering voel, maar net niet die ekstra kick krijg die me de Ducks uit 1952/53 een piek minstens meer waard doet zijn, nog afgezien van overwegingen van zeldzaamheid: maar hierover dalijk meer. Vanaf 1956 zet zich voor de niet-Bommelliefhebbers het verval in, dat, 'n enkele opleving daargelaten, de Donald Duck tot op deze dag minder interessant maakt dan in de beginjaren. Voor ik hierop doorga dient echter eerst de naam Carl Barks genoemd te worden.

DE GROTE MEESTER

Helaas weet ik lang niet genoeg van Carl Barks af om met feilloze trefzekerheid te kunnen zeggen: dit is wel 'n verhaal van hem en dat niet. Alles wat ik van het bestaan van Barks weet komt van informatie uit sommige Stripschriften en van 'n kort stukje van Evert Geradts in Tante Lenie Presenteert. Dat laatste is voor mij voorlopig het belangrijkste, omdat het een bladzijde bevat van 'n Donald Duck verhaal, getekend door Carl Barks (DD als brandweerman, 1952/1), die niet in de desbetreffende Donald Duck voorkwam. Het belangrijke hierbij is, dat ik in ieder geval van dat ene verhaal zekerheid heb dat het van Barks is, zodat ik wat stijl en verhaalstruktuur betreft houvast heb in mijn gissingen omtrent de herkomst van andere verhalen. Bovendien schijnt Barks de belangrijkste Donald Duck tekenaar voor Walt Disney geweest te zijn tot hij in ik meen 1967 met pensioen ging. Nu bestond de Amerikaanse DD produktie in die dagen uit Dell comics (later Gold Key comics geheten), op stinkend papier uitgegeven blaadjes met 34 pagina's. In die Dell comics werden diverse beroemde stripseries gepubliceerd, 12, 6 of 4 keer per jaar. Zo verschenen bijvoorbeeld Tom & Jerry en Loony Tunes' eens per maand, Bugs Bunny en Woody Woodpecker eens per twee maanden en weer anderen eens per kwartaal. De Disney produkties in het Dell assortiment waren onder meer: Donald Duck (tweemaandelijks), Uncle $crooge (driemaandelijks), Chip 'n Dale (driemaandelijks), Mickey Mouse (tweemnd.), Goofy (driemnd.), Gyro Gearloose (driemnd.) en Walt Disney's comics and stories (maandelijks). In de periode dat ik deze comics regelmatig kocht (1960-61) bevatte een deeltje behálve een kort verhaal over een andere Disneyfiguur uitsluitend verhalen over de titelfiguur. Meestal was er een vrij lang verhaal bij. Bijvoorbeeld: Uncle $crooge van maart/mei 1961 bevatte behalve de voorplaat het verhaal Cave of Ali Baba (met Uncle $crooge= oom Dagobert, Donald en de neefjes, 16 pagina's, in 1965 als vervolgverhaal in de Ned. DD verschenen), Amateur Artist (een geschreven verhaal over Mickey Mouse, 1 pagina), The great Pop Up (4 pagina's over Gyro Gearloose ofwel Willie Wortel), Deep Down Doings (een Uncle Scr. verhaal van 9 pagina's dat (nog?) niet in het nederlands is verschenen), en verder nog vijf één pagina gags over Uncle Scr. Een dergelijke indeling bevatten ook de Amerikaanse Donald Duck (voortaan: Am.DD), Mickey Mouse enz. Anders lag het echter met de Walt Disney's comics and stories (voortaan: c&s). Die waren altijd wisselend van inhoud, bevatten afwisselend verhaaltjes van alle Disney figuren, meestal minder interessant. Echter, altijd aanwezig in de c&s was een verhaal van 10 pagina's over Donald Duck. Die verhalen waren altijd erg goed. Bovendien waren ze van hetzelfde karakter en in een vergelijkbare hoewel wat modernere stijl getekend als DD brandweerman, een Barks-verhaal. Dat Carl Barks de belangrijkste Donald Duck tekenaar was moet dan gelegen hebben in het feit dat hij iedere maand het sterverhaal in de c&s tekende. Aan de hand van de tekenstijl van die verhalen probeer ik te beoordelen of een verhaal van Barks is. Ik geef toe, het is een wankele basis, maar ik heb vooralsnog geen betere. Wanneer ik dus in 't vervolg van een Barksverhaal spreek, bedoel ik een verhaal dat naar mijn mening,

schilderijen

beeldjes

gelet op de stijl van tekenen van Barks is. Behalve de sterverhalen uit de c&s waren ook dikwijls de verhalen uit Uncle $crooge Barks-verhalen. De Am.DD werd echter meestal door iemand anders volgetekend, de tekeningen zijn minder soepel en levendig dan bij Barks, de verhalen zijn doorgaans minder interessant, de personen minder sterk getypeerd. Dat de verhalen uit de c&s inderdaad van Barks waren wordt ekstra waarschijnlijk gemaakt door het ontdekken van afleveringen c&s uit 1970 waarin het titelverhaal wel over Donald Duck gaat, maar de tekeningen een duidelijk andere stijl hebben dan die uit de c&s van 1960/64. Het feit dat Barks omstreeks 1968 met pensioen is gegaan is hiermee in mooie overeenstemming. In andere c&s uit 1970 ontdekte ik herdrukken van eerdere Barks-verhalen, met erbij vermeld:reprinted by popular demand(jawel, 'n demokratisch volkje, daar aan de overkant van de oceaan).

DE DONALD DUCK IN NEDERLAND

Het zal inmiddels duidelijk geworden zijn wat voor mij het meest interessante deel van de Ned. Donald Duck (voortaan: DD) en één van de interessantste delen van de gehele Disney produktie is. Juist, de verhalen over Donald D., Uncle Scr. en Gyro Gearloose (wat zoveel betekent als Rad (van Radboud) Raderlos, op die manier een onmogelijke naam natuurlijk, Willie Wortel is dan ook veel aardiger) van Carl Barks. Het aantal Barks-verhalen in een jaargang DD bepaalt voor mij dan ook of het betreffende jaar een goed jaar is.
Zo gaat 1952 onbetwist op kop met 10 Barksverhalen. Aangezien de jaargang 1952 slechts 10 nummers bevatte dus een skore van 100%. De eerste helft van '53 doet het ook erg goed met 19 verhalen van Barks, de tweede helft is echter aanzienlijk minder met slechts 7 Barksverhalen. Op 52 nummers bevatte de jaargang '53 dus totaal 26 Barksverhalen die, omdat er een vervolgverhaal bijzat, verspreid waren over 29 nummers. Zeer goede jaren zijn ook '54 en '55 met elk 21 Barksverhalen, wegens enkele vervolgverhalen verspreid over resp. 26 en 25 nummers. Een enorme ineenstorting zien we in 1956: slechts 11 Barksverhalen! Deze dalende lijn wordt voortgezet in 1957 en '58: 10 Barksverhalen elk (een kort verhaal over Willie Wortel en Oma Duck in '57 niet meegerekend). Voor de jaren 1963 t/m 1973 ligt het aantal Barksverhalen tussen 4 (bijv. 1969) en 12 per jaargang, met als bijzonderheid 1968, dat weliswaar slechts 11 Barksverhalen bevat, echter wegens het grote aantal vervolgverhalen verspreid over 26 nummers. 1973 bevat 9 nieuwe Barksverhalen en 9 herdrukken van oude Barks verhalen uit de jaren 1952/55. Voor de periode 1959/62 kan van een opleving gesproken worden. Deze jaren bevatten resp. 14, 17, 19(!) en 15 Barksverhalen. Toch lezen we uit de cijfers dat het niveau van 1952/55 nooit meer geëvenaard is.
Het eerste echte symptoom van de teruggang is al te vinden in 1954/10, een slap verhaal met slechte tekeningen, waarvan ik betwijfel of het wel uit de Amerikaanse Disney studio's te voorschijn is gekomen, gezien de onmiskenbaar Nederlandse trapgevels die het dekor vullen. Bedenkingen heb ik ook tegen het verhaal in het feestnummer van maart '54 (vreemd, zo'n slecht verhaal in een feestnummer) en tegen 1954/23. Ik kan me, wat dat laatste verhaal betreft, tenminste niet voorstellen dat een Amerikaan een dermate grote betrokkenheid bij het in 1954 nog vrij oninteressante Holland-België voetbalgebeuren zou voelen, dat hij er een verhaal aan zou wijden, hoewel, het verhaal is er inderdaad oninteressant genoeg voor.
In latere jaren, tot ongeveer 1959, komen steeds frekwenter van deze zwakke en steeds in dezelfde houterige tekenstijl getekende verhalen voor, ik zal ze Ned. verhalen noemen om ze te onderscheiden van andere niet van Carl Barks afkomstige DD-verhalen, die met het verstrijken der vijftiger jaren de Barksverhalen gaan verdringen. In 1953 bijv. zijn van de in totaal 28 Donald Duck verhalen er 26 van Barks; 2 (1953'9 en 1953'36)zijn

van een andere, naar ik veronderstel, Amerikaanse tekenaar. In 1954 zijn van de 25 DD verhalen er 21 van Barks; 3 zijn Nederlandse verhalen en 1 is een ander DD verhaal (1954 '8). In 1955 zijn van de 27 DD verhalen er 21 van Barks (geen wezenlijke achteruitgang t.o.v. '54 dus), 1 ander verhaal (1955 '10) maar (het noodlot tekent zich af) al 5 Ned. verhalen. Verhalen over oma Duck, de neefjes solo, fotoalbumverhalen van oom Dagobert enz. reken ik niet mee. Vanaf 1956 zijn er steeds minder Barksverhalen dan andere en Ned. verhalen samen, bijv. in 1957 zijn van de 24 DD verhalen er 14 niet van Barks (nl. 5 Ned. en 9 andere) Als we de Donald Duck als een Disney medium beschouwen en niet als een Toonder medium; en bij de beoordeling dus de Bommelverhalen buiten beschouwing laten, is het aantal Barksverhalen dat een jaargang bevat een aardige maatstaf voor de kwaliteit van die jaargang. Het feit dat juist de jaargangen '52, '53, '54 en '55 erg gezocht zijn door verzamelaars is hier illustratief voor, immers, deze jaargangen dragen het duidelijkst een Barksstempel. Zo zien we dat het niveau van 1952-1955 nooit meer gehaald wordt; we kunnen gerust van de bloeitijd spreken. Ook de opleving van 1959-1962 reikt zo hoog niet, evenmin maakt het herdrukken van Barksverhalen in 1973 (hoewel ten zeerste toe te juichen) dat jaar niet tot een topjaar. Wat is er voor de toekomst te verwachten? Het aantal Barksverhalen is natuurlijk niet oneindig. Hoewel sommigen onder u wellicht de weduwe van Sarphat indachtig houden, die bijna door haar olie heen was, maar het laatste restje door haar geloof maar niet zag minderen, terwijl ze er toch dagelijks van gebruikte, vrees ik toch dat wij wat de Barksverhalen betreft niet op een vergelijkbaar wonder mogen rekenen. Ooit zullen de nog niet gepubliceerde Barksverhalen op zijn en tenzij er met zeer hoge frekwentie herdrukken uitgebracht worden, zal de topklasse van de beginjaren nooit meer geëvenaard kunnen worden. Om weer een interessant weekblad te worden zal de DD naar goede opvolgers voor de personages van Barks moeten zoeken, opvolgers die voorlopig niet door de Disney studio's geleverd kunnen worden, want ook daar teert men op Barksherdrukken. Ik heb horen verluiden dat men bij DD hiermee inmiddels druk doende is en dat o.m. Peter de Smet series zal gaan leveren.

PRIJZEN EN ZELDZAAMHEID

Het is aardig om nog even, niet te diep, in te gaan op prijzen en zeldzaamheid van sommige jaargangen. Nr.1 uit 1952 is aan de prijzige kant: drie knaken op de stripveiling te Amersfoort 1972 terwijl op diezelfde veiling 1952/2 slechts (hoewel) vijf piek opbracht. Dit verschil ligt niet aan de zeldzaamheid. 1952/1 was een gratis feestnummer in grote oplaag. Voor 1952/2 moesten de mensen betalen, iets dat ze in de karige jaren van vlak na de oorlog niet zo graag deden. De Geïllustreerde Pers voelde dat aardig aan en bracht de rest van jaargang '52 en de jaargang '53 in een kleinere oplaag, zodat die nummers, hoewel goedkoper, eigenlijk zeldzamer zijn dan 1952/1. Het feit dat 1952/1 als Nederlandse oerduck ekstra gezocht is zal de prijs volgens de keiharde wetten van de ekonomie in niet geringe mate opgeschroefd hebben. Dan komt het feestnummer van 6 maart 1954. Abonnees kunnen via een prijsvraag maar liefst 150 fietsen winnen. Gretig stroomt het nieuwe lezersvolkje toe. De oplage stijgt hierdoor, zodat de nummers na maart '54 wat minder zeldzaam zijn. Ook ik wist toen van mijn ouders een abonnement los te krijgen, zij het na enig zeuren: strips waren immers niet zo best voor de opgroeiende jeugd. Het aardige is dat ook de uitgever van DD hiermee zat, vaak kunnen we in oude Ducks lezen hoeveel prijzen en medailles Disney heeft gekregen voor zijn pedagogisch werk. Het behoeft geen betoog dat door een gestaag stijgende oplaag en het in een steeds recenter verleden liggen van de latere jaargangen de zeldzaamheid steeds meer afneemt.
Een interessant bijverschijnsel is dat binnen de jaargangen '53 en '54 de nummers met Barksverhalen zeldzamer zijn dan nummers met kleine wolf e.a. Dit wijst er weer op dat wellicht meerdere mensen deze Ducks beter vinden en dus minder snel wegdoen.

Dit Donald Duck stuk is onontkoombaar steeds meer een Barks epos geworden, ik beperk me nu ook uitsluitend tot zijn werk. Wat maakt de verhalen van Barks nou interessanter dan de DD en oom D.-verhalen van andere tekenaars? De verhalen zijn enorm humoristisch, jawel, maar waar zit 'm die (soms zeer zwarte) humor nou in? Zeker NIET in de dialogen, die, hoewel erg trefzeker, niet humoristisch zijn. Barks' dialogen zijn minder sterk dan bijv. het briljante slappe-lachwerk van

aktie

Peter de Smet. (Hoewel, het dient gezegd: in de oorspronkelijke Amerikaanse teksten zit beduidend meer humor dan in de Nederlandse vertalingen, in de vorm van woordspelingen of -verbasteringen, parodiën op bekende gezegden uit de wereldliteratuur of kwasie poëtisch woordgebruik.) Bij Barks zit de humor echter veel meer in de VORM van het verhaal en, bovenal, in de tekeningen. Die tekeningen zijn vol aktie en enorm dynamisch, ze geven handelingen en emoties zeer versterkt weer en bevatten erg veel waanzinnige details en achtergronden. Er zwemt altijd wel een klein spuitend walvisje in Donald's aquarium rond, en als het dat niet is, dan springt er wel een kikker vanaf een minuskuul duikplankje de vissekom in. Let ook eens op de volkomen idiote schilderijen vol met identieke eenden die in Donald's huis aan de muur hangen (1952/1, blz.24; en vele anderen), of schilderijen die alleen maar bestaan uit een enkel oog, dat Donald vragend, fronsend of beknorrend, al naar gelang de verhaalsituatie het vereist, aankijkt (bijv.1953/8). Ook bevat Donald's huis diverse beeldjes, heel klein, geplaatst op de boekenkasten, van eenden in diverse sportieve houdingen, bijv. in het verhaal dat Donald wegens een weddenschap met Guus Geluk bij 30 graden vorst in de open lucht moet gaan zwemmen (1953/1). Dat breekt Donald natuurlijk lelijk op; en als hij de weddenschap en daarmee z'n huis verloren heeft zien we Donald ontgoocheld in een stoel zitten. Achter hem, op de boekenkast, staat weer zo'n beeldje van een eend; echter nu geen sportieve eend meer, maar een die mistroostig de schouders laat hangen, een wrak. Ondanks de aktie en de details zijn Barks' tekeningen geen moment te vol. Hij beschikt over een uitstekende lay out. Behalve de tekeningen zijn ook de verhalen zeer doorwrocht van vorm en struktuur. De door Barks gebruikte verhaalvormen zijn vrij talrijk, ik zal ze niet allemaal uitzoeken en opnoemen, maar volstaan met enkele voorbeeldjes. Vaak gebruikte hij een cyclische verhaalvorm. Aan het begin zien we een bepaalde situatie of horen we Donald een bepaalde bewering doen. Dan, in de loop van het verhaal zien we hoe de situatie zich, vaak onontkoombaar, in een bepaalde richting ontwikkelt, waarna we aan het eind van het verhaal weer terug zijn bij het begin, of juist zijn aangeland bij een toestand die precies omgekeerd is aan de beginsituatie. Dit laatste is doorgaans het geval als Donald aan het begin van het verhaal een bepaalde bewering doet en die in de loop van het verhaal probeert te bewijzen. Aan het eind van het verhaal zien we Donald dan gebroken terug, soms rennend langs een richtingwijzer waarop de vermelding:Noordpool 12486 km. Ook Timboektoe, Afghanistan of Buiten-Mongolie zijn geliefde vluchtoorden. Verhaal 1952/1 is cyclisch van vorm. Donald wordt hierin verzocht bij de vrijwillige brandweer te komen, wat hem

NU WEET IK WEER WAAROVER JIJ JE ZORGEN MOEST MAKEN! DIE BRAND-KASTKRAKERS WAREN HET!
GELD-SOORTEN
DE HELE BENDE IS HIER IN DE STAD! ZE HEBBEN GEDREIGD MIJN STALEN BRAND-KAST OPEN TE BREKEN! GA AAN 'T JAMMEREN!

de emoties komen los

met niet geringe trots vervult. Ook de neefjes zijn onmiddelijk enthousiast en willen meehelpen. Dit wordt door Donald resoluut afgekapt met de woorden: 'Zijn jullie mal? De brandweer kommandant heeft flinke, sterke mannen nodig, geen kinderen. Gaan jullie maar buiten spelen.' Op het volgendeplaatje zien we inderdaad de neefjes mistroostig op straat zitten, spelend met een brandweerauto, terwijl Donald glunderend het tuinpad afloopt, op weg om zijn helm en bijl te halen. 'Wacht maar,' zo spreekt het neefje met het rooie petje de later in het verhaal profetisch blijkende woorden, 'onze beurt komt ook wel'. En hij krijgt gelijk. Want nadat Donald eerst al hardnekkig blijft doorslapen tijdens nachtelijke branden en later blunders begaat door te proberen een brand met petroleum te blussen in plaats van met het voor dat doel doorgaans liever gebruikte water, gebeurt tenslotte het onvermijdelijke: Donald vliegt zelf in brand en vlucht als een levende fakkel zijn huis binnen, dat natuurlijk ook prompt begint te branden. Slechts aan koelbloedig ingrijpen van de neefjes is het te danken dat zowel Donald als het huis gespaard blijven. Het slot van het verhaal is dan ook dat nu de neefjes als spuitgasten op de brandweerauto mogen meerijden, terwijl Donald zelf weliswaar bij de brandweer is mogen blijven, maar zich slechts te voet en met behulp van een natte dweil mag proberen nuttig te maken. Zo zijn er nog talloze andere voorbeelden van een cyclische verhaalvorm (1952/3, 1952/4, 1952/6, enz.).

Heel mooi van vorm is ook verhaal 1953/1. In het begin van het verhaal horen en zien we hoe verschrikkelijk koud het die dag buiten is. Maar dat geeft niet, Donald zit met een kussen achter zijn rug in een luie stoel gezellig bij de behaaglijk brandende open haard, een doos bonbons naast zich. We krijgen te horen dat leden van een zwemklub, die normaal het hele jaar door zwemmen het die dag af laten weten wegens de enorme kou. Om de neefjes te plezieren gaat Donald één keer naar buiten om te kijken hoe koud het is. (Let er hierbij ook op dat het handvat van een van de paraplu's die in de gang in een vaas staan een eendekop is, die de langslopende Donald nauwlettend gadeslaat.) Donald kijkt buiten op de thermometer en zegt, terwijl zich op z'n snavel al ijsafzetting vormt: 'Wel heb ik ooit, het is 30 graden onder nul!' Hij rent zijn huis weer binnen, roepend dat geen dertig paarden hem meer uit zijn stoel zullen kunnen krijgen, hij blijft de hele winter bij de kachel zitten. Hiermee is, in ruim 1 pagina, de beginsituatie voldoende geschetst: we weten hoe koud het buiten is, hoe warm en komfortabel binnen en hoe weinig Donald er voor voelt om nog uit z'n stoel bij de kachel te komen. Maar dan komt de ommekeer, aangekondigd door een geklop op de deur. Het is neef Guus Geluk, die Donald komt herinneren aan de weddenschap die ze afgesloten hadden, waarbij Donald's huis op het spel staat. Het is hierboven al ter sprake gekomen, Donald zou moeten gaan zwemmen, maar hoe de neefjes ook proberen hem in de bijt die ze in het ijs gehakt hebben te krijgen, het lukt ze niet. Zelfs een traktor vermag de bibberende Donald er niet toe te brengen een frisse duik te nemen. Alles lijkt verloren, smeken en tranen helpen niet. Guus is niet te vermurwen. Huilend tekent Donald de verklaring waarmee hij afstand doet van zijn huis. Maar dan wordt er weer op de deur geklopt en weer luidt dit een ommekeer in het verhaal in. Het is Katrien, die indertijd getuige was van de weddenschap en wel aanvoelde dat haar komst gewenst zou zijn.

snode plannen

woede

naijver

Zij heeft ook een verklaring bij zich, maar nu een van Guus. Guus had gewed dat hij in een uur tijds tien liter limonade kon drinken. Lukte dat hem niet, dan kreeg Donald zijn huis terug. Is er dan toch nog hoop? Snel hollen de neefjes naar de keuken om de limonade voor Guus te maken. Door er te veel suiker en te veel citroenen in te doen hopen ze Guus voortijdig misselijk te krijgen. Dat lukt ook. Guus is al opgezwollen tot twee keer zijn normale dikte als hij nog niet eens halverwege zijn limonade is. Dan geeft hij het op. Katrien gaat weg in de veronderstelling dat Donald en Guus wel genoeg lering uit de geschiedenis zullen hebben getrokken. Maar nauwelijks is ze buiten of ze hoort door de nog openstaande deur dat Donald en Guus alweer veel scherpere weddenschappen op papier aan 't zetten zijn. Nu besluit ze door toch weg te gaan niet meer in te grijpen: Donald en Guus zijn onverbeterlijk.
Ik zou nog bladzijden vol kunnen schrijven over de tekeningen die in dit verhaal weer enorm suggestief zijn; en de emoties, die bij de familie Duck altijd zeer ekstreem zijn, maar dat zou dit artikel een monsterachtige lengte geven. Laat ik liever nog enkele thema's noemen die vrij regelmatig terugkeren in Barks' oeuvre. Diverse verhalen gaan over Donald in geldzorgen, of over de niets ontziende konkurrentiestrijd met Guus Geluk om Katrien. (Deze Katrien is overigens een bazige, in nutteloze liefdadigheidsinstellingen zittende, bonbonsvretende, kortom, typisch Amerikaanse trut.) Donald en zijn baantje is ook een veel voorkomend thema: hetzij dat hij een baan zoekt, hetzij dat hij hem (soms zelfs als een ekspert) al beoefent. Verder wordt er nog al eens op ekspeditie gegaan met oom Dagobert, of er wordt, met of zonder oom Dagobert, naar schatten gezocht. (Oom Dagobert is trouwens van Schotse komaf, Scrooge McDuck is zijn naam. De basis voor zijn enorme kapitaal legde hij met goudzoeken gedurende het einde van de vorige eeuw, hoofdzakelijk in het hoge Noorden, Klondike enzo.) De neefjes die willen spijbelen gaven vroeger wel stof tot verhalen. Dat zien we tegenwoordig echter niet meer.
Vroeger stonden Donald en de neefjes vaak tegenover elkaar, in de latere verhalen zijn ze veel saamhoriger. Dan zijn er de woudlopersverhalen en de verhalen over nieuwjaarsvoornemens en (kerst)kadoos. Op de rivaliteit die we tussen Donald en Guus ook zonder Katrien tegenkomen kom ik meteen nog terug. Als laatste voorbeeld: er zijn ook verhalen dat de familie Duck en Katrien door een stadje rijden, en Donald en de neefjes zich met pruiken en valse baarden vermommen. Als Katrien vraagt waarom, volgt een verhaal over hoe Donald indertijd in dat stadje gewerkt heeft en de zaken toen zo enorm uit de hand heeft laten lopen, dat de inwoners nog steeds een prijs op zijn hoofd hebben staan. Een heel mooi voorbeeld is 1953/42, waar de arme inwoners van het eens zo vrolijke Geluksdorp door Donalds aktiviteiten op een gegeven moment niets anders meer kunnen doen dan hun eigen hebben en houwen, hun mooie stad die ze met hard werken hadden opgebouwd, eigenhandig in brand te steken.

DONALDS KARAKTER & RELATIE MET GUUS GELUK

In het werk van Carl Barks komen Donalds karaktertrekken het meest uitgesproken naar voren, door Barks worden die eigenschappen ook het beste uitgespeeld. Veel is al geschreven over raadselachtige familierelaties in de familie Duck en over de seksuele aspekten van Donalds omgang met Katrien. Daarom zal ik me beperken tot Donalds karakter en de plaats van Guus Geluk in Donalds leven, dit weer aan de hand van de werken van Barks, Waar Donald eigenlijk naar streeft is door z'n medemens gewaardeerd te worden om z'n goede eigenschappen. Het vervelende is alleen dat hoewel Donald ook best wel goede eigenschappen heeft, zijn slechte karaktertrekken zo dominerend zijn, dat de goede niet tot hun recht komen. Al zijn goede voornemens gaan te gronde aan zijn opvliegendheid of zijn jaloersheid. Alles wat hij onderneemt mislukt door zijn domheid, zijn onhandigheid, zijn onzakelijkheid, zijn neurotische eigenwijsheid of koppigheid of zijn goeiigheid Dit alles werkt natuurlijk erg frustrerend voor de opschepperige Donald en de keukenmeidenpsychologie leert ons dat iemands slechte karaktereigenschappen door frustraties erger worden, zodat alles wat Donald daarna onderneemt alleen maar nog grotere kans op mislukken heeft, waardoor hij nog driftiger, koppiger, neurotischer enz. wordt. Toch blijft Donald proberen. Hij is steeds blij als weer een nieuwe kans zich voordoet en hij doet vaak zijn uiterste best om er iets van te maken, want lui is hij allerminst en zin voor avontuur heeft hij wel degelijk.
Het leven, streven en sneven van onze eend is een aardige afspiegeling van het leven van de gemiddelde mens, wiens dromen ook zelden of nooit bewaarheid worden en voor wie het ook o zo moeilijk is om blijvende waardering van zijn medemens te krijgen of zichzelf definitief op de voorgrond te dringen. Ieders zoeken naar en strijden om geluk is misschien wel terug te vinden in de eeuwige strijd van Donald Duck met zijn neef Guus Geluk, een strijd die Donald haast bij voorbaat al gedoemd is te verliezen. Toch, in een gemiddeld mensenleven breekt het geluk af en toe door, onvoorspelbaar en heel kort, je hebt het niet in eigen hand. Even onvoorspelbaar en schaars en ook zonder dat hij het zelf in de hand heeft gehad zijn de keren dat Donald Guus aftroeft. Het zijn de momenten van geluk in Donalds leven. Evenmin als geluk in een normaal mensenleven dagelijkse kost is, is het dat voor Donald, maar het is onmiskenbaar aanwezig. Ondanks dat Donalds ondernemingen vaak desastreus aflopen, pech hem dikwijls achtervolgt en de ene ellende zich niet zelden op de andere stapelt kan Donald toch de moed erin houden, omdat hij geen obligate pechvogel is. Zijn leven is een karikatuur van het leven van alledag: veel downs, maar ook wel eens een enkele up.
Het is een gelukkig feit dat tegenwoordig in de DD herdrukken verschijnen van de oude Barksverhalen. De meester tekent niet meer, zijn verhalen vormen een afgesloten tijdvak in de stripgeschiedenis. We kunnen hopen dat ooit de komplete werken van Barks in albumvorm uitkomen. Verder kunnen we slechts genieten.

wanhoop

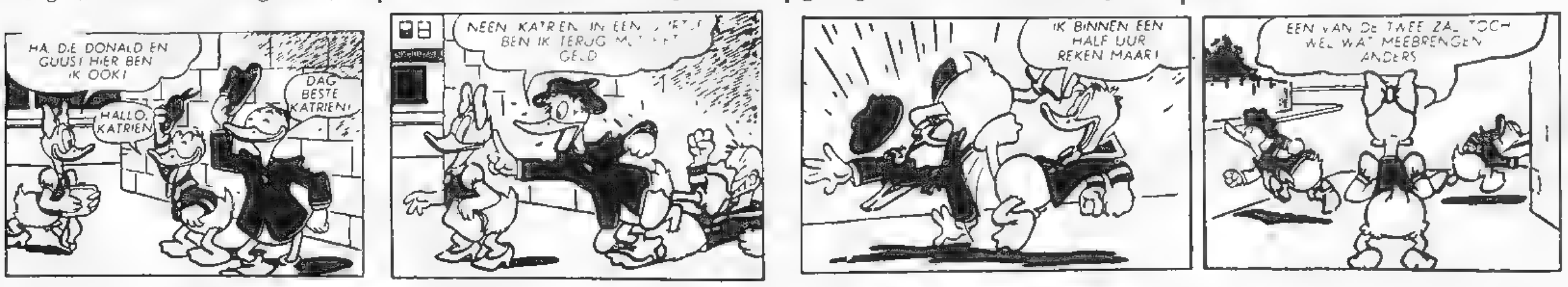
HA, DE DONALD EN GUUS! HIER BEN IK OOK!
HALLO, KATRIEN
DAG BESTE KATRIEN!
NEEN KATRIEN, IN EEN [illegible] BEN IK TERUG MET HET GELD
IK BINNEN EEN HALF UUR REKEN MAAR!
EEN VAN DE TWEE ZAL TOCH WEL WAT MEEBRENGEN ANDERS

de strijd om Katrien

WHAT'S THE EXCITEMENT, UNCA DONALD?

door Reinolt Duerings

Twee bladen met werk van de Disney studio's.

In oktober 1952 verscheen de eerste Nederlandse Donald Duck, 12 jaar nadat de eerste in de Verenigde Staten verschenen was (1940 - tot 1940 Mickey Mouse Magazine). Dit was echter niet de eerste maal dat liefhebbers van het werk van de Disney studio's hier te lande hiermee kennis konden maken in een weekblad. Voor 1950 was er al de Franstalige uitgave 'Le journal de Mickey' (1934 zelfs al) en in 1950 verscheen op 14 oktober het eerste nummer van Mickey Magazine. Dit blad kwam min of meer in de plaats van 'Story', dat ongeveer een half jaar na het verschijnen van het eerste nummer van 'Mickey Magazine'ophoudt te bestaan (vanaf 22 maart 1951 krijgen de 'Story'-abonnees Mickey Magazine in de bus). Dit blad bevatte voor het overgrote deel werk van de Disney studio en zeer weinig werk van andere herkomst. Tot 1959, toen Mickey Magazine ophield te bestaan (inmiddels waren ruim 400 nummers verschenen), waren er naast de Franstalige Journal de Mickey twee Nederlandstalige bladen, met daarin veel werk van de Disney studio's, op de markt. Opvallend echter was bij Mickey Magazine, dat men bij het overnemen van een Amerikaans Donald Duck verhaal wel eens een bladzijde wegliet. Toen Donald Duck in een Nederlandse uitvoering ging verschijnen, werd als het ware een beter kontakt met de Amerikaanse versie gewaarborgd en leek dit euvel verholpen. Toch zijn er enkele verschilpunten te noemen tussen de Nederlandse en de Amerikaanse uitvoering, die opvallen, al moet gezegd worden dat er een zeer grote mate van overeenkomst is (dit ter geruststelling van hen, die nu in de gedachte verkeren dat ze onmiddelijk een abonnement moeten nemen op de Amerikaanse Donald Duck, omdat ze anders heel wat zouden missen).

PRESENTATIE

Als eerste verschilpunt is er de presentatie: Donald Duck behoort in Amerika tot de groep van Gold Key Comics, die niet alleen de uitgave van het werk van de Disney studio verzorgt, maar ook werk van de Warner Bros. studiohelden: Bugs Bunny, Andy Panda, Woody Woodpecker. Deze figuren zijn hier niet zo populair, of enigszins misschien door de tekenfilm (Bugs Bunny heeft een tijdlang in Robbedoes gestaan), maar in Amerika hoeven ze in populariteit echt niet onder te doen voor de Disney-figuren. Ook de vorm, waarin Donald Duck verschijnt is verschillend in Amerika en Nederlan d: in Nederland staan in een Donald Duck verhalen van verschillende figuren, terwijl in Amerika veel figuren een eigen serie hebben, die bijv. uitsluitend verhalen van Mickey Mouse en Pluto of verhalen van Oom Dagobert bevatten. Zo zijn er de volgende series: Donald Duck, Walt Disney Comics and Stories, Uncle $crooge, Chip 'n Dale, Mickey Mouse and Pluto, Supergoof, Huey, Dewey and Louie Junior Woodchucks. Van deze series verschijnen meerdere comics per jaar en wel zo dat er iedere maand drie verschillende verschijnen (het is dus geen weekblad zoals hier). Een ander in het oog vallend punt is, dat de Amerikaanse Donald Duck veel reklame bevat, veel meer dan de Nederlandse uitvoering, bovendien vaak reklame, die op geen enkele manier met de Donald Duck in verband is te brengen. Dit draagt samen met de kwaliteit van het papier, waarop de Amerikaanse Donald Duck gedrukt is, er toe bij dat de Amerikaanse uitvoering een minder verzorgde en geperfektioneerde indruk maakt dan de Nederlandse; ook al zal het uiteindelijke oogmerk - het maken van winst- niet erg verschillen, toch kan men zeggen, dat het

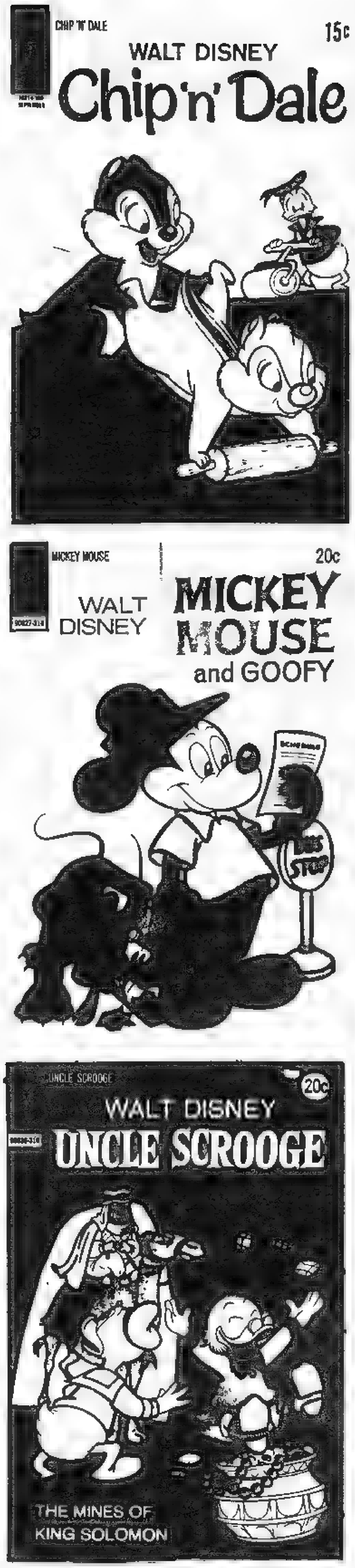

Gold Key Comics

WAIT! WAIT, UNCA DONALD
YOU FORGOT YOUR HAT!
THANKS, BOYS! I'LL REMEMBER THIS FAVOR!
WAIT! YOU HAVEN'T GOT YOUR AX.
HOW ABSENT-MINDED OF ME!
WAIT! YOU CAN'T GO LIKE THAT! YOU'RE STILL IN YOUR NIGHTIE!
DOGGONE THESE DELAYS! THE FIRE WILL GET OUT OF CONTROL!
I'M OFF!
UNCA' DONALD!

de beroemde in Tante Leny gepubliceerde pagina uit het brandweerverhaal

Nederlandse produkt er beter uitziet.
Een belangrijke rol hierin speelt het hanteren van kleuren: het Amerikaanse kleurprocédé is erg primitief, men hanteert mechanische kleurrasters; dit heeft tot gevolg dat de kleuren erg strak zijn en dat de kleuren weinig variabel zijn; men kan een kleur slechts héél fel of héél zwak krijgen. In Nederland gebeurt het anders: hier wordt een pagina ingekleurd met het penseel, waarna het fotografisch verwerkt wordt Hier kan men veel meer kleuren mee krijgen; bovendien zijn de kleuren hier veel voller en warmer. Een voordeel van de Amerikaanse methode is, dat deze goedkoper is. In tegenstelling tot de Amerikaanse Donald Duck, die altijd helemaal in kleur was, verscheen de Nederlandse in het begin ook met bladzijdes in zwart/wit.

TAALKLOOF

We hebben er tot nu toe nog niet bij stil gestaan in hoeverre de taalkloof ook belangrijke verschilpunten oplevert. We kunnen ons afvragen of door de vertaling bepaalde trekjes en bepaalde woordspelingen niet verloren gaan. Naar mijn mening verdwijnen een aantal woordgrapjes, onder het effen oppervlak van het Nederlandse taalgebruik. Met name waar het de namen betreft heeft men wel eens een steekje laten vallen en is niet altijd een passende Nederlandse, gelijkwaardige naam gevonden.
Zo werd Uncle $crooge, dat de

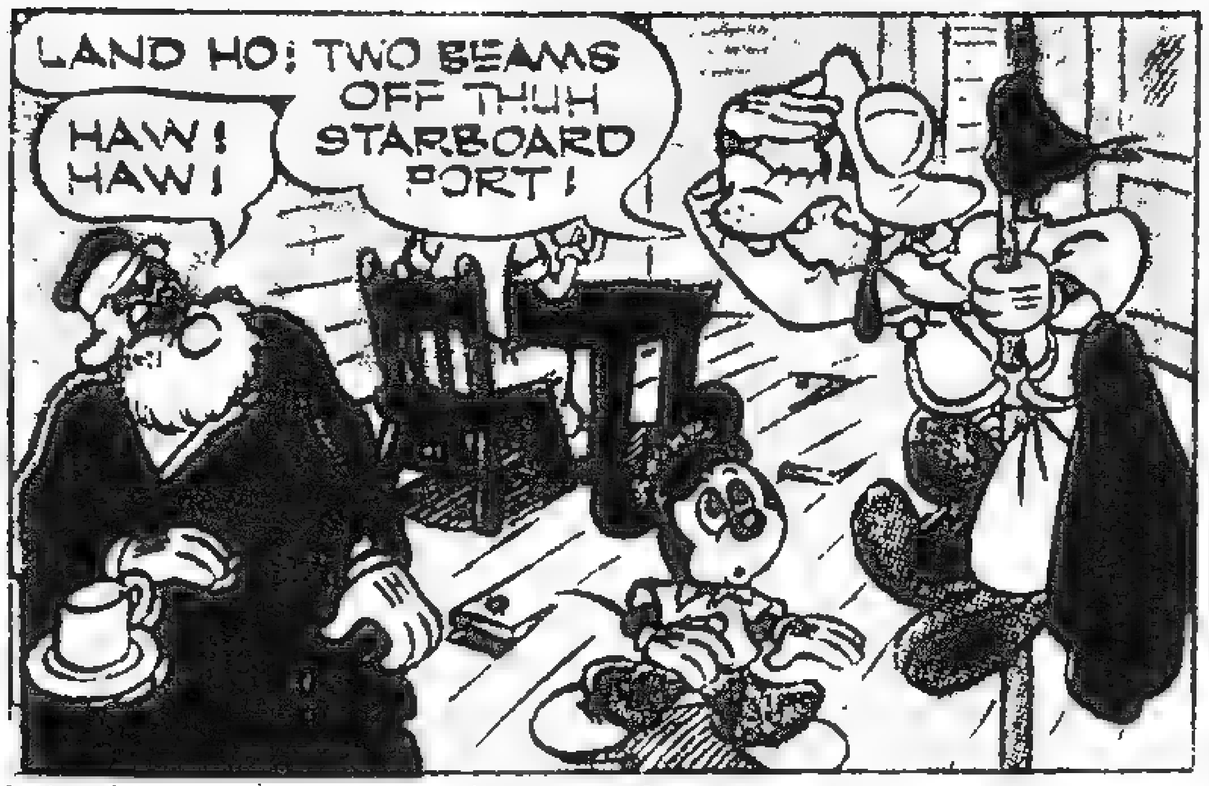

het schitterende taalgebruik van Goofy

bijsmaak heeft van gierigheid en hebzucht, vertaald met Oom Dagobert. Waar het de neefjes betreft: Huey, Dewey and Louie, geaksepteerde Amerikaanse namen, werden vertaald met Kwik, Kwek en Kwak, gefantaseerde namen: een inkonsekwentie daarentegen: niet alle namen zijn vertaald; gebleven is: Mickey Mouse, Goofy, Donald Duck.
Ook bij de vertaling van de tekst is hier en daar wat verloren gegaan, omdat het gebruikelijk is in Nederland de tekst in de strips in algemeen beschaafd Nederlands te drukken (dit uit pedagogische overwegingen), iets waarvan ook de herdrukken van de oude Suske en Wiske's van te lijden hebben. Door deze opvatting viel het de lezer niet op, dat de neefjes in Donald Duck een taaltje spreken, zoals ongeveer door een kind wordt gesproken. Met andere woorden het realistische aspekt gaat verloren; dit ging ook verloren door het plaatsen van fiktieve namen.
Een ander nadeel is, dat het taalgebruik van Goofy, dat ronduit schitterend te noemen is, in het Amerikaans wel te verstaan, nu helemaal niet uit de verf komt. Jammer.
Ook wat de inhoud betreft zijn er verschilpunten aan te geven: in de Amerikaanse uitvoering kan men uitsluitend werk van de Disney studio vinden, terwijl men in de Nederlandse Donald Duck ook ander werk kan vinden. We denken hierbij aan de lange vervolgverhalen van bijv. De klub van vijf met illustraties van Kresse of aan de verhalen van Tom Poes, die trouw op de achterkant verschenen. We kunnen ons de Nederlandse Donald Duck niet voorstellen zonder deze verhalen. De Nederlandse Donald Duck is trouwens ook veel meer een gezelligheidsblad dan de Amerikaanse. Er stonden (en staan) allerlei rubrieken in, die in de Amerikaanse niet stonden: Ditjes en Datjes van Donald Duck, Brieven aan Donald Duck etc.
Wat de verhalen zelf betreft: af en toe verschijnt er in Amerika een 'Giant comic' met één zeer lang verhaal erin (deze comics zijn ook duurder). Deze verhalen worden niet altijd gepubliceerd in Nederland; er zijn werkelijk schitterende verhalen van Carl Barks, die lezers hier waarschijnlijk nog nooit gezien hebben. Als deze verhalen gedrukt worden is het niet altijd zeker, dat ze volledig overgenomen worden. Zo is er het bijna historisch te noemen voorbeeld van de evenzo historische eerste Nederlandse Donald Duck, waarin een Donald Duck-verhaal staat (juist ja het brandweerverhaal), waaruit één bladzijde is weggelaten. Deze bladzijd werd in kleur herdrukt in Tante Leny nr.10.
Over het algemeen kan men wel stellen dat in Donald Duck de verhalen volledig worden overgenomen. Het gebeurt ook wel dat men hier in Nederland verhalen tekent, doch deze doen in kwaliteit toch wel onder voor de Amerikaanse produkten, uitzonderingen daargelaten.
Ook voorplaten worden hier wel getekend, alhoewel het ook gebeurt dat ze nagetekend worden; soms worden ze gewoon overgenomen.

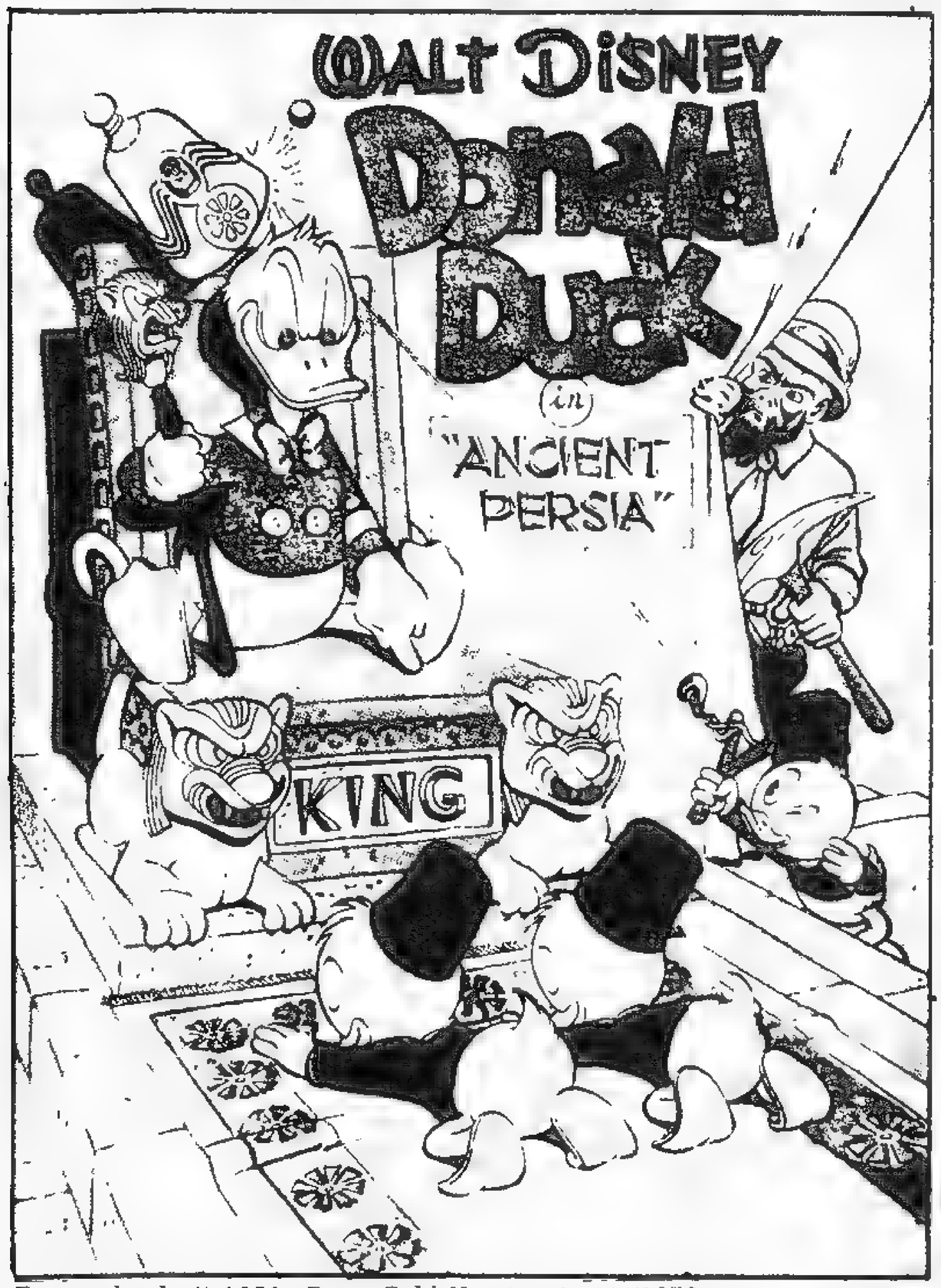

Een verhaal uit 1950. Door Gold Key herdrukt (1973) in Nederland nog niet gepubliceerd.

Ook dit verhaal stamt uit 1950. Door Gold Key wel (1973,, in Nederland niet herdrukt.

'duckman' barks over carl barks

redaktie Daan Jippes

Even aangenomen dat geen hond weet over wie we het hier gaan hebben, dan hoef ik om iedere onbekendheid in één klap weg te vagen alleen dit maar te zeggen: Barks is de man achter de goede Duckverhalen. Paf!
En het woord 'goede' heb ik zonder enige aarzeling gebruikt, want in de loop der jaren heb ik gemerkt, vreemd fenomeen eigenlijk, dat praktisch iedereen die Donald Duck las, die verhalen, waarvan we nu weten dat Barks ze gemaakt heeft, altijd als de 'goede' Duckverhalen bestempelde. Daar scheen geen misverstand over te bestaan.
'Wat is dan toch het geheim van de smid,' vraag ik me dan af. Ergens zie ik het deurtje natuurlijk wel zitten, maar verder...?
De bewuste verhalen bevatten natuurlijk dat ekstra ingrediënt dat in de meeste door andere mensen gemaakte Disney-verhalen ontbrak, nl. dramatiek. Dat woord mag dan voor sommigen misschien een beetje zwaar op de maag liggen omdat het hier om een onderwerp draait dat in de eerste plaats de jeugd betreft, maar toch blijf ik erbij dat wanneer er door een meningsverschil (tussen Donald en de neefjes, of Donald en zijn omgevin g) of vervalsing van motivering een konflikt ontstaat dat een reeks van handelingen tot gevolg heeft, dan is er wel degelijk sprake van d r a m a t i e k . Dramatiek met een sterke identifikatie-eigenschap bovendien. Maar wellicht heb ik nu weer onnodige twijfel bij u opgeroepen, en dan wil een enkel sleutelwoord nog wel eens helpen; zoals: 'b r a n d w e e r v e r h a a l', bijv. (weet u nog wel?).
Ja hoor, nu zijn we er allemaal weer!
Het was op uitnodiging van de redaktie van Stripschrift dat ik een artikel over Barks zou gaan schrijven.
Daar had ik wel trek in, want over hét werk van Barks te schrijven leek me erg inspirerend. Omdat ik over de man zelf helemaal geen gegevens bezat, heb ik kontakt gezocht met Evert Geradts, die mij van het benodigde voorzag plus een uitgebreid Amerikaans interview met bewust persoon.
Na lezing hiervan was ik zo onder de indruk, dat ik het van asociaal gedrag vond getuigen om mezelf Barks voor het volk te laten verklaren, terwijl hijzelf middels dit interview het best gelijkende portret geeft. En ik moet zeggen: een nogal opmerkelijk portret (om een lullig woord te gebruiken). Niet echt afwijkend van wat ik al van hem had; wat dat betreft hebben zijn verhalen hun werk wel gedaan. (Door het werk leert men immers de maker kennen, dat is onmiskenbaar zo - mits hij met zijn werkzaamheden geengageerd is.) Maar zo leert dit interview ons, dat de man al 72 is, al klinkt veel van wat hij zegt me heel wat jonger in de oren; zeker een laatbloeier genoemd kan worden, want hij begon zijn Donald Duck-karrière pas op 41-jarige leeftijd, en (pikant?) reeds 3 maal is getrouwd.
Verder is er, naarmate het interview vordert, een zekere moedeloosheid in zijn mededelingen te bespeuren, en daar zal een jarenlange miskenning van begaafdheid niet vreemd aan zijn: 25 jaar onder andermans naam je ziel en je zaligheid geven gaat je anders ook niet in de koude kleren zitten. Hoewel dát aspekt van zijn morele staat me een beetje ongerust stemt, geloof ik toch wel, dat cynisme bij Barks geen schijn van kans maakt.

Maar terugkomend op dit artikel: ik heb dus de oorspronkelijke opzet opgegeven en ben aan het vertalen geslagen. Dat verklaart dan ook de titel die ik hierboven heb gezet; ik laat de vedette zélf zich blootgeven.
Vóór die striptease een aanvang gaat nemen, wil ik toch wel eerst Evert Geradts bedanken, die dit allemaal mogelijk heeft gemaakt. Hij gaf me dit materiaal dan wel onder voorbehoud van vermelding (door mij) van het feit dat zijn periodiek 'Tante Leny' als enige in Nederland de 'moed' (quote) had om de ontbrekende pagina uit het brandweerverhaal te publiceren, maar voor chantage ben ik nog nooit uit de weg gegaan, dus ook dit keer zal ik geen haarbreed wijken.
Nu in rap tempo nog enige gegevens:
geboren: 27 maart 1901, Merrill (oregon); 8-jarig lager onderwijs, daarna (the same old song) talloze baantjes, waaronder het tekenen voor allerlei semi-seksblaadjes, comics. In 1935 trad hij bij Disney in dienst op de studio, kwam voornamelijk aan de Duck-films te werken en in 1942 schreef en tekende hij samen met een animator, Jack Hannah, een lang Donald Duck-verhaal voor Dell-comics. Het heette 'Pirate Gold'. Oorspronkelijk geschreven voor een lange tekenfilm met Donald, maar het is er nooit van gekomen. Door het veranderde karakter van zijn werkzaamheden (vanwege de oorlog) verliet Barks eind '42 de studio. In die tijd gaf Dell-comics in licentie Disney-strips uit. Deze verschenen in twee maandelijkse comics. De oudste heette gewoon Mickey Mouse, maar die liep toen zo'n beetje op z'n eind door tanend gebrek aan belangstelling van het publiek, wat weer voornamelijk gelegen was aan het feit dat er nauwelijks nieuw materiaal gebracht werd en steeds meer werd overgegaan op herdruk van oud spul. Ook het jongere 'Walt Disney's Comics' begon aan dit euvel te lijden, zodat er eind 42 ijverig gezocht werd naar iemand die iedere maand voor een nieuw Donald Duck verhaal kon zorgen. Aangezien Barks in die tijd de enige Duckman was die zich daarvoor vrij kon maken, werd hij aangenomen.
Behalve die maandelijkse klus zorgde Barks gedurende de 40-er jaren ook nog af en toe voor een 25(dollar)cent comicbook genaamd Donald Duck. Daar kwamen de lange verhalen in die hier in Nederland over drie weken uitgesmeerd werden. Vanaf '47 kwam daar meer regelmaat in en kwamen ze soms onder de naam Uncle Scrooge (=oom Dagobert) uit.
In het begin van de 60-er jaren ging Dell op in het grote Western Printing and Lithographing concern en vanaf die tijd werden Walt Disney's Comics en Uncle Scrooge als Gold Key Comics uitgebracht.
Zo is de situatie nog steeds, alleen luidt de eerste titel nu Walt Disney's Comics and Stories.
Wat Barks zelf betreft, die hield er mee op in 1967, en hij krijgt nu maandelijks een pensioen uitgekeerd van Disney Productions, en schijnt daar royaal van te kunnen leven. (Disney's boetedoening zullen we maar zeggen.)
Maar de man schijnt rust noch duur te kennen, want volgens de laatste berichten is hij van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat in de weer met het maken van Donald Duck schilderijtjes voor wie maar bereid is 400 dollar neer te tellen. De lijst met gegadigden schijnt daar haast de schoorsteen uit te komen, zo lang moet die wel zijn.

INTERVIEW

---Wat heeft u bewogen een karrière in het tekenen te zoeken?
C.B.:Ik zocht naar een makkelijke manier om mijn geld te verdienen!
---Wat deed u daarvoor?
C.B.:Ik werkte in een rijdende winkel (een soort parlevinker van de spoorbaan). Dat was in 1929; de Depressie-jaren waren me net begonnen. Ik verliet toen de

spoorwegen en er was geen ander werk meer. Ik deed wat los werk voor stripblaadjes, tekeningen en moppen bedenken enzo. 't Meest moppen bedenken, want ik kon toen niet zo goed tekenen.
---En toen, eind 1935, vond u werk bij de Disney-studio's?
C.B.: Ja, dat is zo. Ik was eerst een maand op proef, en toen werd ik aangenomen, voor 20 dollar per week.
---Wat voor soort werk deed u bij Disney?
C.B.: Ik begon als 'inbetweener' (assistent van animators - de mensen die voor een tekenfilm de beweging in de figuren leggen-, wiens taak bestaat uit het opvullen van een bewegingsfase. De animator geeft bijv. alleen de positie van beeldje 1-3-5-8-11 weer, de inbetweener moet het verschil tussen beeldje 1 en 3, 3 en 5, enz. vloeiend maken. D.J.). Na ongeveer een half jaar bleek dat ik toch niet zo'n goeie inbetweener was, maar in die tijd had ik wat gags weten te slijten aan de draaiboekmensen en de stripafdeling, en ze dachten dat ik misschien als verhalenman wel wat waard was, dus, werd ik op de schrijversafdeling gezet.
---Wat dus betekent dat u niet meer tekende.
C.B.: Niet meer, nee; behalve voor 'story-boards'; dat gaat vrij ruw en daarbij gaat het meer om het verloop van een verhaal, handeling.
---Vindt u dat uw werk op de Disney 'story'-afdeling u geholpen heeft bij het schrijven van uw eigen Donald Duck- en later oom Dagobert-verhalen?
C.B.: En of! Daar heb ik het geleerd. Je moest wel want anders kon je opvliegen.
---Heeft u toen alleen maar voor de Duck-films geschreven?
C.B.: Alleen maar Donald Duck. Oh, ik heb wel eens meegewerkt aan een Pluto, soms, dan schoof dat van de ene story-groep naar de andere; -als we zo met de verschillende groepen bij elkaar kwamen, dan wisselden we onderling wel gags uit vaak.
---Nooit zelf eens een heel scenario voor een Duck-film gemaakt?
C.B : Het gebeurde nooit dat één man dat deed. Het kwam altijd uit de hele groep voort
---Zoudt u over het algemeen willen beweren dat u plezierig hebt gewerkt op de Disney studio's En oefende Disney Productions later nog enige kontrole uit over wat u voor de comicbooks deed?
C.B.:Nee, ik vond die druk op je, die pressie, vervelend en het feit dat er zoveel van die stromannen rondliepen die maar over je schouder zaten te kijken om te zien wat je deed, en altijd maar kritiek leveren Ik kan geen kritiek hebben. Ik vond het geen pretje om in die studio te werken. Disney eiste ook het onmogelijke van zijn medewerkers. Wat de comics betreft, hoorde ik dat Disney Productions elk afgeleverd verhaal bekeek voordat het naar het oosten ging. (Barks bedoelt hier naar Poughkeepsie, waar Western Printing, de uitgeverij van de comics Dell, later Gold Key, zijn kantoren heeft, -D.J)
---In 1942 bent u begonnen voor Whitman (van Dell-comics) te werken. Was dat omdat Disney het nogal moeilijk kreeg door het uitbreken van de oorlog - ze moesten hun tekenfilmaktiviteiten toch voor een groot deel staken?
C.B.: Dat is zo, ja, we waren begonnen met het vervaardigen van heel wat propagandafilms en instruktiefilms voor het leger en zo, allemaal spul wat me niet zo aanstond, dus het leek me beter om maar in elk geval uit die studio te komen, zolang dat nog kon, want zodra ze je een label opprikten en zeiden: 'Dit wordt nu jouw werk', dan zat je daar aan vast Dus toen dat nog ging, ben ik eruit gestapt.
---U hebt, sinds u de Duckfiguren op u heeft genomen, veel vorm gegeven aan hun uiterlijk en aan hun karakter Kunt u ons op een of andere manier iets vertellen over hoe u hun psychologische tekening hebt ontwikkeld?
C.B.: Ik heb waarschijnlijk bij het schrijven van de verhalen heel wat van mijn eigen ervaringen in

hen gestopt Ik heb nooit zoveel opgehad met heel wat van die idiote gewoontes waar de wereld vol mee zit, dus daar heb ik nogal de draak mee gestoken. Satire noemen ze dat; 't staat in het woordenboek.
---Hoe ziet u het tekenen voor comics nu, vergeleken met toen u in 1942 begon?
C.B.: Het is niet zo goed meer. niet zo open, spontaan meer als het toen was. Het is ook een naar binnen gegroeide zaak geworden. een soort inteelt-proces Het is zover gekomen dat het eigenlijk nog maar om een paar mensen draait, die alle touwtjes in handen hebben; en die steeds maar weer hun eigen materiaal opnieuw gebruiken.
---Hoe vindt u dat uw werk in de loop der jaren is veranderd?
C.B.: Ik vind zelf dat het wat kalmer van karakter werd, de humor minder spontaan, minder satire. De Disney-mensen waren er niet zo happig op dat ik een beetje de spot dreef met vreemde landen, vreemde gedragingen, mensen in het algemeen, zoals ik dat voorheen deed
---Ik herinner me van uw vroegere verhalen in '43 en '44 een minimum aan dialoog, 't waren visuele grappen - Donald in de clinch met buurman Jones en met weet-ik-wie. Die overvloed aan gags nam later in de 50-er jaren af; denkt u dat dat kwam omdat de invloed die u overheild van het werk op de Disney-studio's steeds kleiner werd?
C B.: Zeker, dat werd steeds minder. Maar, dat met die visuele gags is een beperkte zaak. Weet je, er zijn een aantal dingen die je met een menselijk lichaam of met een eendelichaam kunt uithalen, daarná kan je jezelf eigenlijk alleen nog maar herhalen; anders draai je zo'n figuur bij wijze van spreken de nek om. Wil je het safe houden, dan heb je maar een paar mogelijkheden.
-Vindt u dat u eenvoudiger tekende in de jaren 60? Minder gedetailleerd, grotere plaatjes?
C.B :Nou, ik had wat minder prettige ervaringen met de manier waarop ze.....Als ze bijvoorbeeld iets uit mijn verhalen moesten knippen om plaats te maken voor een advertentie, dan namen ze altijd zo'n grote halve-pagina-plaat waar ik altijd zo trots op was; daar werd ik zo moedeloos van, dus ben ik daarmee gestopt. Wat Donald zelf betreft, die heb ik wat 'gladder' gemaakt. Hij is niet meer die tanige vent van toen. Ik heb de modelsheet geprobeerd te volgen, die zo ongeveer in '45 uitkwam, maar die zag ik pas jaren later voor het eerst, toen ik eens toevallig op de studio was.
---Hoe ziet uw werkkamer eruit? Vindt u hem zo ideaal, of zou u er iets aan veranderd willen zien?
C.B.: Een heel eenvoudige plattegrond: een tekentafel met ingebouwde lichtbak, daaromheen boekenkasten, planken om mijn materiaal, papier op te bergen, en wat ladenkasten. Als ik me kon veroorloven een studio te laten bouwen op mijn aanwijzingen, dan moest die zeker een halve hektare beslaan, met een eindeloze rij kasten met laden, om dingen in op te bergen als de oude Benny Burro en Barney Bear modelsheets, die ik 'ns een keer per ongeluk heb weggegooid, toen de boel opgeruimd moest worden (Deze figuren waren het eigendom van MGM en beleefden hun avonturen in de 'Our Gang'-comics. Barks heeft voor die figuren een aantal verhalen gemaakt. Meestal alleen getekend -D.J.)
En dan zou er nog ergens ver achter mijn rug een klein raampje in de muur mogen zitten. Want ik heb wel begrepen dat een raam met een fraai uitzicht erg afleidend werkt. In dit huis hier zou mijn tekentafel aan dat raam moeten staan dat uitzicht biedt op een schitterende berg. Die berg zou me honderden uren werk hebben gekost!
---Hoe deelde u uw werk in? En wat voor materiaal gebruikte u?
C.B.: Ik schreef het script in schrijfletters op gewoon schrijfpapier. Dat was alleen voor eigen gebruik Daarin werd de plot weergegeven in korte beschrijvingen van de plaatjes. Daar werd voor ieder plaatje de dialoog bijgekrabbeld.
Voor het tekenen gebruikte ik papier dat mij door de uitgever verstrekt werd. Voor het inkten gebruikte ik een nr 356 Esterbrook pen. De potlood-voorschets maakte ik direkt op papier met een lichtblauw potlood. Daarna inkte ik de figuren, gaf vervolgens de pagina over aan mijn vrouw, die inkte de tekst, achtergronden en vulde, waar nodig, de vlakken zwart in. De maten van de pagina's waren 16 x 23 $\frac{1}{4}$ (Wat een lappen! Dat is vertaald in cm: 40 x 58 cm. -D.J.). Ik sneed de pagina's horizontaal door midden, en tekende de bovenste en de onderste vier plaatjes gescheiden.
---Uw vrouw moet dan wel heel kunstzinnig van haarzelf zijn!
C.B : O ja, ze is erg goed hoor! Maar ze is geen echte 'cartoonist'. Daar heb je een bepaalde feeling voor nodig, waar de aktie niet zonder kan. Vóór dat je een aktie kunt uitbeelden, moet je hem kunnen voelen.
---Heeft u ooit de kleuren aangegeven, die u voor bepaalde dingen wilde hebben?
C.B.: Jawel zeker, als er iets was dat een zekere kleur vereiste, dan schreef ik in de kantlijn: 'Maak gele ogen of grote gele voe-

ten', of zoiets. Maar dat deden ze nooit, dat werden dan meestal groene ogen.
---Bent u tevreden over de soort van inkleuring van uw verhalen?
C.B : Ik ben veel eerder óntevreden, maar in latere jaren werd het wat beter. Ik denk dat hetzelfde meisje, dat steeds maar aan die kleuroverlays heeft zitten werken, er na al die jaren wel wat van opgestoken heeft.
---Werden bepaalde onderdelen van uw werk na al die jaren makkelijker om te doen?
C.B.: Het schrijven werd moeilijker; niets werd er makkelijker op.
---Zijn al die plots voor uw verhalen van u zelf?
C.B.: Nee, af en toe kreeg ik er wel eens een van het kantoor, en ik veranderde daar vaak wat aan, kleedde dat dan zo in dat het wat meer op mijn eigen werk begon te lijken. Vaak waren die verhalen die ze me stuurden gewoon om te huilen. Die gingen niet verder dan het stadium waarin ik ze onmiddelijk in de prullemand had gegooid. Dan schreef ik naar de mensen van de zaak:'Waarom kopen jullie deze troep en zeggen jullie niet tegen diegene die jullie dit geleverd heeft:Haal het nog een keer door de molen en bekijk of er nog wat aan te schaven valt.' Maar ze vonden die verhalen waarschijnlijk zelf wel goed genoeg. Je kent dat wel, als je een brief schrijft, dan schrijf je eerst achter elkaar op wat je te zeggen hebt, en als je het dan nog eens overleest, dan merk je dat je het veel simpeler en veel duidelijker had kunnen vertellen. Zo was dat nou ook met die verhalen die ze mij opstuurden. Zo'n vent miste de boot bij een heleboel gags, omdat zijn timing helemaal fout was, of ze waren gewoon onterecht geplaatst, of de woordkeus voor de dialoog was gammel.
---Of 't was een schrijver die geen goede kijk had op wat getekend kán worden?
C.B.: Wel, dat is ook waar. Ze schreven dingen die moeilijk uit te beelden waren en daarom heb ik me de vrijheid veroorloofd om met hun materiaal wat te gaan spelen. Een paar van die verhalen heb ik zo veranderd dat ik na twee jaar soms dacht: dat is mijn idee geweest Voor die lange verhalen kwam de idee vaak van iemand anders.
---U heeft Donald zowat over de hele wereld laten zwerven. Waar haalde u het idee voor een verhaal vandaan?
C.B.: Het eerste wat ik eigenlijk deed, was bij mezelf afvragen wat ik graag zou willen tekenen. Dan dacht ik: 'Zou een jungle wat zijn?' of 'Wil ik het Wilde Westen tekenen' of 'zou ik het me dit keer niet wat makkelijker maken door ze op de noordpool neer te zetten?' Weet je wel, soms als je iets per se wil tekenen, een lokatie, een bepaald type omgeving, wordt het veel makkelijker om te doen. Op die manier bepaalde ik wáár mijn verhaal zich af zou gaan spelen. Daarna werd het een vrij eenvoudige zaak om een intrige te bedenken die met die lokatie te maken had.
---Hoe kwam u achter het gegeven van uw verhalen; door veel te lezen?
C.B, : Ik heb niet veel gelezen. Voornamelijk wat Zane Grey-verhalen. Niet zoveel dus. Maar ik geloof dat veel van wat ik las me wel bij is gebleven. Ik heb me eigenlijk een beeld van bijv Australië gevormd op grond van wat ik las in de pulp-magazines, Max Brand-verhalen, dat soort werk. De meeste dokumentatie die ik nodig had voor mijn verhalen haalde ik uit de National Geographic en de Encyclopedia Britannica. Gegevens over kunst haalde ik uit kranteknipsels en kunstboeken. Daar had ik 4 laden mee vol liggen.

---Bent u wel eens in het buitenland geweest?
C.B.: Nooit ergens geweest.
---Heeft u uw hobbies wel eens gebruikt voor een verhaal? Ik weet dat u bijv. erg bent geinteresseerd in de Old West.
C.B : Ik vind het heerlijk om die ghost-towns en zo langs te trekken Dat vond ik altijd erg leuk om te tekenen:de woestijn en die spookstad-sfeer 'Donald Duck in Oud Californië', (een soort eerbetoon aan de gebruiken en de leefsfeer in het Californië van de vorige eeuw eigenlijk; er is niet zoveel sprake van een intrige in dit ± 20 pagina's tellende Donald Duck-verhaal - nooit in Nederland verschenen. -D.J.), dit verhaal speelde zich af in deze streek (San Jacinto).
---Als u een verhaal schreef, wat wilde u daarmee bereiken; het publiek iets duidelijk maken, of alleen maar amuseren, of van allebei iets?
C.B.:Ik denk van alletwee wat, maar voornamelijk amuseren. Ik trachtte voor de kinderen iets te maken wat hen wel 12 (dollar)cent waard zou zijn. Wél probeerde ik altijd iets te vinden dat origineel was, iets nieuws.
---Met welke problemen kreeg u te maken als u aan een pagina begon?
C.B.: De eerste moeilijkheid was om alle dialoog in zo min mogelijk ruimte te proppen om zoveel mogelijk ruimte over te houden voor de tekening. Dat had dan vanzelf weer invloed op de pagina-kompositie. Bijv. als er sprake is van drie kerels die met het een en ander bezig zijn, dan mág dat je niet voor problemen stellen, want je krijgt daardoor maar een beperkte ruimte, dus mogelijkheid, om dat uit te beelden.
---Hebben ze u ooit verteld om uw verhalen op een bepaalde leeftijdsgroep te schrijven, laten we zeggen 10, 12?
C.B, : Nee, nooit. Ze hebben me ook nooit verteld voor welke groep ze bestemd waren, maar ik nam voor mezelf altijd aan zo ongeveer 12, 13
---Werden uw verhalen altijd precies zo afgedrukt zoals u ze wegzond?
C.B.: Oh praktisch altijd, zoals ik ze de deur uit deed, ja. Alleen als ze een advertentie hadden of om een andere speciale reden, dan haalden ze wel eens een of twee plaatjes eruit hier en daar. Maar ik werd altijd voor het hele verhaal betaald, toch. Wat ze er ook aan inkortten, ze deden het altijd uit hun eigen portemonnee (haast niet te geloven! Maar ik doe het zeker, hier. -D.J.).
---Heeft u zich ooit belemmerd gevoeld door al of niet opgelegde beperkingen?
C.B.: Oh ja, 't kwam vaak voor dat ik dacht:'Ik **zou** die eend zoveel dingen willen laten doen.. iets heel nieuws, iets origineels.' Maar ik schrok daar dan een beetje voor terug om het te proberen. Het idee zo'n synopsis te schrijven en aan het kantoor te moeten voorleggen en het dan afgekeurd zien worden omdat het op hen niet overkomt, zoals ik het voor mezelf zie. Ik ben gewoon die woordenschat niet meester om hen dat dan precies uit te leggen.
---Welk jaar was volgens u uw beste? De beste verhalen, of het best getekend?
C B.: Het jaar van de Vierkante Eieren, denk ik, 1949. ('Lost in the Andes', een 32-pagina verhaal, en helemaal mee eens: De Top! - Ik begrijp maar niet waar ze in Haarlem mee wachten. -D.J.). Dat was wel de tijd dat ik mijn beste verhalen heb gemaakt. Zeker ben ik er niet van of dat ook voor het tekenen gold, maar ik weet wel dat ik destijds meer in het tekenen geinteresseerd was Tenminste: ik probeerde wat meer! Hoewel 't me niet verbazen zou als 't latere werk beter was. Maar om over die verhalen door te gaan, er is er een, die me uit sentimentele overwegingen, het dierbaarst is en dat is 'In Old California'. Daar kleeft een sfeer aan die het hele verhaal door aanwezig blijft. Op die manier schrijven is iets als muziek komponeren. Je moet het ritme voelen en dat steeds maar aan weten te houden.
---Heeft u ooit enige reakties ontvangen op uw werk, zoals op dat anti-bosbrand verhaal? ('Donald Duck op vakantie' - hier verschenen in, pakweg, '56. -D.J.)
C.B.: Helemaal niets. De uitgever had eigenlijk een schreeuwerig publiciteitsmannetje in dienst moeten hebben, die dit soort dingen zou moeten opkloppen, al was het maar voor betere verkoopcijfers. Nee, dit was nou het soort nonchalance van de uitgevers die de comics om zeep heeft geholpen.
---Wat was precies de aanleiding om met Dagobert op de proppen te komen?
C.B.: Ik had een rijke oom nodig voor een verhaal dat ik zou gaan maken. Ik had iets met Donald en de kerstgedachte en Donald die te maken krijgt met een beer, hoog in de bergen. Iemand moest daar een hut hebben, dus heb ik Dagobert bedacht, als eigenaar van die hut. (1947 - 'Christmas on Bear Mountain', 20 pag. hier nooit gebruikt.-D.J)
---Toen u met Dagobert begon, was dat nogal een zuurpruim. Moest u hem van de zaak wat vriendelijker maken?
C.B.: Nee, dat heb ik uit mezelf gedaan. Ik had een soort van voorgevoel dat ze me dat wel eens zouden gaan vragen. Al die andere lui die verhalen met Dagobert tekenden, lieten hem in limousines rijden, met fraaie herenhuizen en bedienden en zo, en dat allereerste ontwerp van Dagobert dat ik eens had gemaakt, week in de loop der jaren zoveel af van wat ze er nu mee deden, dat het geen zin had om aan dezelfde oude Dagobert vast te blijven houden.

---Was u erg gesteld op Guus Geluk, als karakter?
C.B.: Die was beperkt. Je moest steeds grappen bedenken die te maken hadden met zijn gigantische mazzel. Moeizame zaak om steeds maar met frisse ideeën te blijven komen.
---Vond u Willie Wortel dan leuker?
C.B.: Die heb ik bedacht.... Die bedacht ik om.... Nou ja, ik had een vent nodig die alles kon uitvinden. Ik heb daar wel gunstige brieven op gehad. Meende eerst hem maar voor een of twee verhalen nodig te hebben. Maar ik kon hem wel vaker gebruiken, bleek. Als ik toen wist dat hij ooit nog wel eens een comic voor zichzelf zou krijgen had ik hem wel wat makkelijker gemaakt om te tekenen. Hij is nogal lang, en 't is lastig om een lange figuur te gebruiken in kombinatie met de Ducks die niet hoger reiken dan 75 cm En hij had er wat leuker uit moeten komen te zien, ik had hem iets karakteristieks moeten geven, visueel. Dat lampfiguurtje heb ik er eens ingebracht om die kaalheid van die Wortel-verhalen wat te maskeren. 't Was wat sober, die ene figuur die daar maar tegen zichzelf zat te praten de hele tijd
---Hoe was het met de betaling gesteld?
C.B.:Dat was..., ik kreeg, es even kijken, het was $11, 50 per pagina tekst en $34 per pagina tekening. Er zijn heel wat lui die 38 of 40 dollar per pagina tekening krijgen en ik weet niet wat de top is voor tekst, maar er zijn ook een heleboel die verhalen schrijven voor ik geloof 10 dollar per pagina. D'r was er een die 33 ving voor een pagina illustratiewerk, nou weet ik niet of dat voor de hele job was. 't Kan zijn dat het voor het potloodwerk was, dat hij dat kreeg.
---Ik meen dat het werk voor de superheroes van D.C. veel beter betaalt?
C.B.: Nou, maar in zo'n Supermanverhaal gebeurt zoveel meer dan op zo'n Duck-pagina, dat ze niet veel méér per potloodlijn vangen dan ik kreeg. Bovendien, ik krijg een pensioen.
---Werkte u volgens een bepaald programma?
C B.: Gewoonlijk begon ik zo rond één uur 's middags en werkte dan door tot een uur of tien 's avonds. Met wat vrije tijd om te eten en zo, maar wel probeerde ik in die tijd zo'n anderhalve pagina te maken, of zelfs twee. Dat kon ik wel, als ik me maar koncentreerde, en als ik me een beetje in de hand hield. Maar meestal zakte ik zo vaak in, dat ik zelden meer dan anderhalf deed Maar het schrijven, dat kostte me soms wel een week, voor zo'n 10 pagina-verhaal. En dat was dan nog maar 115 dollar.
---En u kreeg het toch voor elkaar om iedere twee maanden voor een Dagobert-verhaal te zorgen en iedere maand zo'n 10 pagina-verhaal van Donald Duck?

C.B.: Jazeker, en dat kwam neer op rond 26 pagina's per maand. Ik werkte zes tot acht maanden vooruit Het kleuren en drukken kostte hen vier maanden, maar ik zorgde er altijd voor om behoorlijk vóór te blijven, dan hoefden ze me geen brieven te sturen van 'Schiet-es op met dat verhaal', want ik heb er een hekel aan achter de broek gezeten te worden.

---Wat gebeurde er nou in 1950, toen u maar drie korte Donald Duck-verhalen hebt gemaakt?
C.B.: Toen was ik bezig aan die grote verhalen, de 25-cent comics. Ze begonnen ze toen tweemaandelijks uit te brengen, daarom deed ik niets meer aan de 10 paginaverhalen (Die werden toen voor een tijdje overgenomen door Paul Murry, de tekenaar die later een herkenbare vorm zou gaan geven aan die Mickey-verhalen,waarin Mickey en Goofy steeds te maken krijgen met Boris Boef; de ene keer als roverhoofdman, dan weer als kaperkapitein, enz.-D.J.)
Ik kreeg toen van de zaak te horen dat er zo veel klachten kwamen, en daarom vroegen ze me weer terug. Tenslotte, Walt Disney's Comics verkocht toen het beste. Mijn grootste produktie maakte ik in '59; toen deed ik veel voor Grandma Duck's Farm Friends en het Duck album, maakte veel illustraties bij verhalen van anderen. Ik geloof wel dat mijn werk door die hoeveelheid wat aan de kwaliteit ging verliezen.
---Waarom ging het niet zo goed met die 25-cent comics?
C.B.: Dat wisten ze zelf niet goed. Ze gingen ervan uit dat de kinderen slim genoeg waren om in te zien dat ze méér waar voor hun geld kregen in die 25-cent comics, maar ze gaven meer om de 12 cents en hielden dan die 13 in hun eigen zak. Ze kwamen er niet eens toe om de pagina's te tellen. Dus de 25-cent comics lieten ze toen maar vallen bij Dell.
Trouwens Dell, en later Gold Key, verminderde het aantal uitgaven met bossen tegelijk. Bugs Bunny, Daffy Duck, Porky Pig, en later volgden ook Duck album, Grandma Duck's Farm Friends. Waslijsten De enige titels die ze hebben gehandhaafd en die stabiel bleven zijn Walt Disney's Comics. Donald Duck en Uncle Scrooge.
---Waarom ging de verkoop dan zo achteruit?
C B.: Wel, daar hingen dus een aantal vruchten aan de boom die hun eigen gewicht niet meer konden tillen. dus waar het maar even twijfelachtig begon te worden werd meteen het mes ingezet. Allereerst probeerden ze die titels te nemen waarop ze rechten moesten betalen; voornamelijk om hun eigen titels veilig te stellen. Die gingen meer en meer deel uitmaken van hun pakket. Er kwamen zelfs nieuwe bij, waar andere eerst moesten wijken. Magnus - Robot-Fighter, Space Family Robinson. Het eigen werk van Gold Key. Hoefden ze geen royalties te betalen zoals ze dat moesten voor de Disney- en de Walter Lantz- en de Warner Bros titels.
---Vindt u het een hachelijke zaak geworden met de comics?
C.B.: Het is niet meer wat het geweest is, nee. Superman, dat werk zal het waarschijnlijk wel doen, maar comics hebben niet meer die plaats die ze hadden. Die bladen met tekenfilmbeesten zijn definitief een aflopende zaak. Ze zijn al te vaak op de t.v. te zien, dus 't heeft geen enkele zin om nog eens 12 cent te betalen om ze op papier nóg eens te zien. Het zal meer om de menselijke figuren gaan draaien, denk ik, niet makkelijker om te tekenen, maar wel om daar nieuwe ideeën mee uit te proberen.
---Houdt u er een filosofie op na met betrekking tot het schrijven en tekenen.
C.B.: Fi-lo-so-fie, (tot het schrijven en tekenen), dat is maar liefst vier lettergrepen lang; nooit begrepen wat dat betekende.
---Favoriete striptekenaars?
C.B.: Hal Foster, Alex Raymond, de latere generatie als Wallace Wood en Russ Manning.
---Wie heeft u in uw werk het meest beinvloed?
C.B.: Dat waren er meerdere... van Billy De Beck tot Hal Foster.

De ene keer was het die, dan weer een ander. Wat aanpak betreft, voor de verhalen, heb ik het meest opgestoken door Thimble Theatre goed te bestuderen (Popeye). Ook 6 ½ jaar studiowerk bij Disney heeft me geleerd om steeds maar weer alles zo beknopt mogelijk te houden, en dan schaven schaven en nog eens schaven
---Heeft u nog een goede raad voor beginnende tekenaars?
C.B.: M'n enige advies luidt: Geduld! Wees krities op wat je maakt. Vindt de rust om als je iets getekend hebt het over te doen, en dan desnoods nóg een keer!
---Wat zijn uw plannen nu u met pensioen bent?
C.B.: Van alles zo weinig mogelijk doen. Ik houd ervan om over de meest uiteenlopende onderwerpen te schilderen, van tijd tot tijd, maar zodra het even misgaat, dan houd ik het al voor gezien. Wat me ook veel vreugde brengt is het bijhouden van de koers van mijn denkbeeldige voorraad aandelen op de New Yorkse beurs. T.V. verveelt me. Football en baseball laat me ook koud.
En de meeste films, ben je het waarschijnlijk mee eens, beginnen nogal morbide te worden. Dus, wat staat een oude gepensioeneerde anders te doen dan maar krom en stijf het graf in te gaan? O ja, reizen! Dat zou ik wel willen, reizen. Maar hoe? Ik heb nooit geld genoeg kunnen sparen om 'romantic places' (!) te kunnen bezoeken, bovendien, dit klimaat hier bevalt me best!
Ik ben wat achter met een klus die ik aangenomen heb, en dat is het volgende: ik moet een schilderij maken van een school hier, een in spaanse stijl opgetrokken bouwwerk. Daar moet elke boog en elk ornamentje op te zien zijn, dit geheel badend in het zonlicht bij een lichtval van 3 uur 'smiddags; de klokketoren begroeid met klimop, met op de achtergrond een grote witte 'S' tegen een purperen bergwand.
Die school gaat binnenkort sluiten en de leerlingen van het laatste jaar hebben driehonderd dollar bij elkaar gelegd om een kunstenaar te bewegen om dat geheel 'naar de natuur' te schilderen. Op een of andere manier begonnen alle vingers mijn kant op te wijzen, en voor een oude gepensioeneerde grijsaard als ik zien die 300 dollar eruit als het geldpakhuis van oom Dagobert.

DONALD DUCK WAS NEVER LIKE THIS!

KENT U UW KUIFJE? (2)

Onder dezelfde titel heeft Cornelis Jan Aarts in Stripschrift 35/36 de Kuifje-fanaten op hun feitenkennis getest. Om nu ook eens de minder ingewijden een kans te geven, dit keer een ander soort wedstrijd, waarbij de ver-

DE NIEUWSTE AVONTUREN VAN KUIFJE

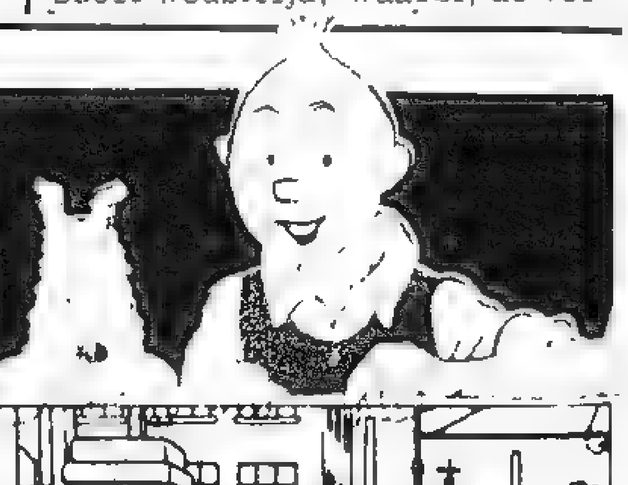

DOOR (Hekeit
Een kwartier later
We zitten al in een buitenwijk k o de Jaguar gaat langzamer rijden hij draait
Stoppen, chauffeur!
Hee, er zit een portier dat is een strop!
29
Hoe kom ik er nu in zonder dat ze me zien? Misschien ja dat probeer ik
Zo dat is de eerste hindernis! En nu even kijken!
Ja, ja, dat is het!
Opgepast, voetstappen!
Dag, baas Heb je het ochtendblad gezien? nee? Lees dat eens!
Ha, Ha, Bravo! De Mosquitos, die we hun verkocht hebben, doen goed werk! Die knapen weten hoe zij met die toestellen moeten omspringen!
Ja, dat geloof ik ook! En heb je nieuws van Alcazar?
Het is in kannen en kruiken! Twaalf Mosquitos! Om hem te helpen zijn rivaal, generaal Tapioca, van de troon te gooien Nu, daarmee bemoeien we ons niet Als ze onze oude rommel maar opkopen Wat zeg jij?
Zo is't! Ik ga nu even kijken naar het inpakken van de onderdelen van de DC 3 voor de Arabische luchtvaart Ik denk, dat ze al gauw van pas komen Het schijnt zelfs
RRRR RRRR
?

schillen tussen de 2 afgedrukte bladzijden uit Cokes in voorraad gezocht moeten worden (zoals bij de bekende zoekplaatjes). Links is afl 12 van de Katholieke Illustratie-versie (1937), rechts blz.12 van de albumversie (1966).

Het aantal verschillen geef ik om het spannend te houden niet. Een wedstrijd dus voor een heerlijke autoloze zondag onder het motto 'Wel, Sherlock Holmes?. Hebt u iets gevonden?' (Haddock op blz.47 van De 7 kristallen bollen).

Wie de meeste verschillen vindt, maakt kans op een aardige beloning. De uitslag komt in het volgende nummer van Stripschrift, waarheen ook de oplossingen moeten worden gestuurd. Sukses!

door Har Brok

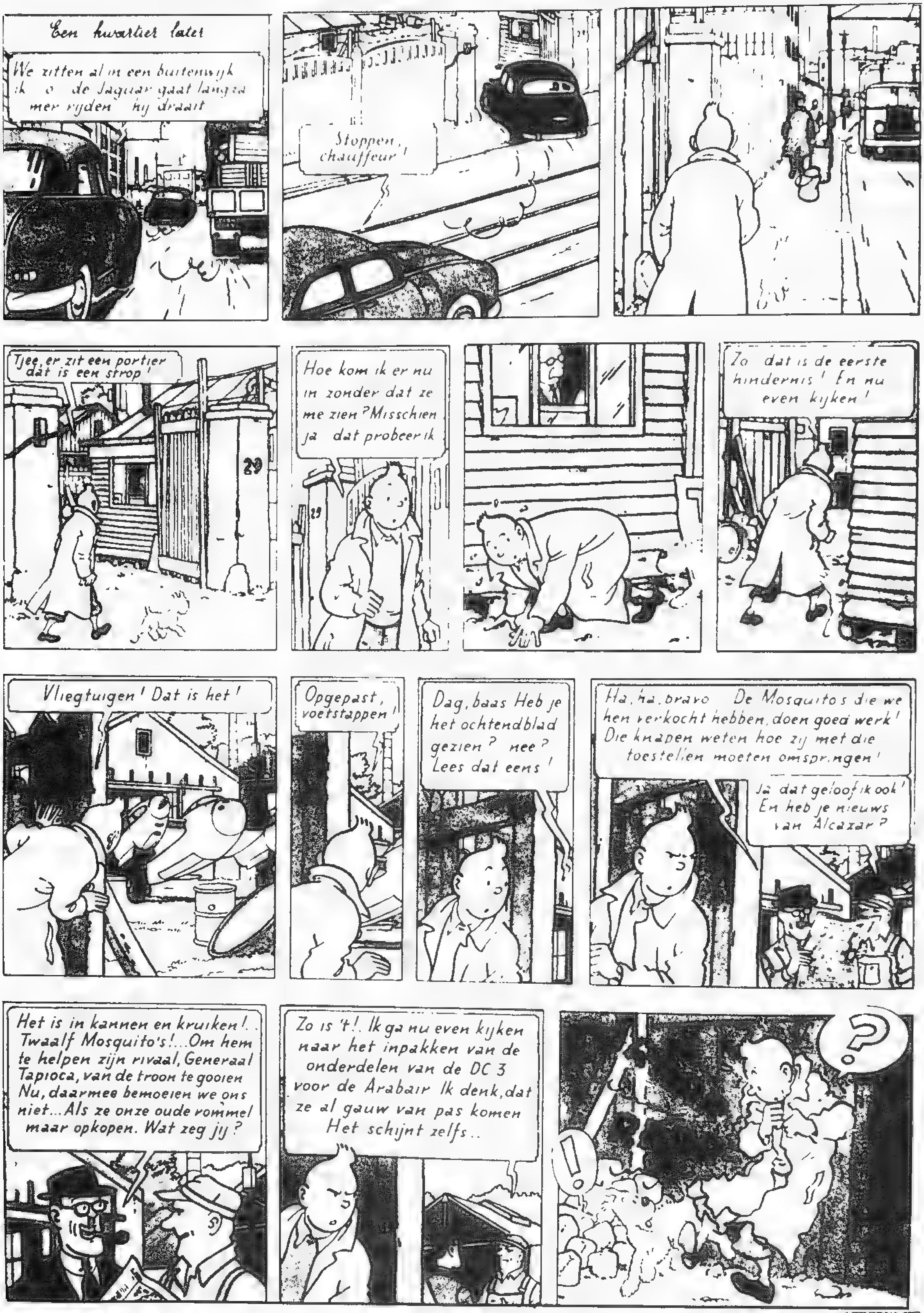
Een kwartier later
We zitten al in een buitenwijk als de Jaguar gaat langzamer rijden hij draait
Stoppen, chauffeur!
Tjee, er zit een portier dat is een strop!
29
Hoe kom ik er nu in zonder dat ze me zien? Misschien ja dat probeer ik
Zo dat is de eerste hindernis! En nu even kijken!
Vliegtuigen! Dat is het!
Opgepast, voetstappen!
Dag, baas Heb je het ochtendblad gezien? nee? Lees dat eens!
Ha, ha, bravo De Mosquitos die we hen verkocht hebben, doen goed werk! Die knapen weten hoe zij met die toestellen moeten omspringen!
Ja dat geloof ik ook! En heb je nieuws van Alcazar?
Het is in kannen en kruiken!.. Twaalf Mosquito's!...Om hem te helpen zijn rivaal, Generaal Tapioca, van de troon te gooien Nu, daarmee bemoeien we ons niet...Als ze onze oude rommel maar opkopen. Wat zeg jij?
Zo is 't!. Ik ga nu even kijken naar het inpakken van de onderdelen van de DC 3 voor de Arabair Ik denk, dat ze al gauw van pas komen Het schijnt zelfs..
?
!

KEES KOUSEMAKER

GEFELICITEERD

'lambiek is een begrip geworden'

door Rob van Eijck

Temidden van de drukke voorbereidingen van de festiviteiten ter gelegenheid van het vijfjarig bestaan van Neêrlands oudste stripantikwariaat 'Lambiek', kon Kees Kousemaker toch nog even tijd vinden om het een en ander te vertellen over het reilen en zeilen van zijn beroemd geworden onderneming.
De enige reaktie van Stripschrift, vijf jaar geleden, op de oprichting van 'Lambiek' (Stripschrift4/5) was een nogal stichtend stukje over de hoge prijzen. Toen leken die prijzen inderdaad schrikbarend hoog, maar intussen zijn we er allemaal aan gewend en ik geloof dat de in het Stripschrift-artikeltje geponeerde stelling dat als deze prijzen - die van toen dus - in ons land school zouden gaan maken, de minder welgestelde verzamelaar wel zou kunnen inpakken, wel wat erg pessimistisch gebleken is. Ondanks die door de meeste mensen nu helemaal niet meer buitensporig gevonden prijzen, draait de minder gefortuneerde verzamelaar nog vrolijk mee.
Bovendien is het een f .t, dat zonder de stripantikwariaten - en Kees Kousemaker heeft voor het ontstaan van dit soort zaken de eerste steen gelegd - veel ripfan: .n nooit aan de door hen zo fel begeerde werkjes hadden kunnen komen en er daarom best wat voor over hebben. Zo langzamerhand zijn de woede en ergernis die vijf jaar geleden bij een aantal strippers heersten wel verdrongen door redelijke argumenten en kunnen we het woord aan Kees laten om het een en ander over het wel en wee te vertellen van zijn scheppingen: 'Lambiek', het oudste antikwariaat, en 'Strip voor strip', het eerste Nederlandse stripdoorlichtende boekwerk.
Toen ik vijf jaar geleden met mijn zaak begon, was het karakter er van voor mij het belangrijkste; in eerste opzet moest het een antikwariaat zijn en ik wilde er een stijlvolle zaak van maken. Ik heb laatst de brief weer eens gelezen, waarin ik vijf jaar geleden aan Willy Vandersteen vroeg of hij mij toestemming wilde geven om mijn zaak 'Lambiek' te noemen. Die brief was in een hele goede stijl geschreven en dat was erg belangrijk, omdat ik geen amateuristische indruk wilde maken: ik wilde een stijlvol stripantikwariaat.
Soms vind ik ook wel dat het dat geworden is, ja. Het is een zaak met een duidelijk gezicht. Maar ik moet wel zeggen - tot mijn schande - dat een jongen als Hans Matla (stripantikwariaat 'Panda') eigenlijk veel positiever met het stripverhaal bezig is: als onderzoeker. Maar het gezicht van mijn zaak en het pushen van het stripverhaal in bredere kring is mijn opzet geweest. Maar natuurlijk ook om een prettige tijd te hebben.

ZELF UIT ZAAK

Ik ga er nu mee ophouden, ik moet er echt uit. Ik merk dat, ook door het gebrek aan vakanties, mijn belangstelling voor de strip wat afneemt. Na het schrijven van 'Strip voor Strip' heb ik geen vakantie meer gehad. Daarom ga ik dus proberen er mee op te houden, maar ik weet beslist niet of ik het wel kan. Ik garandeer in ieder geval wel dat 'Lambiek' de komende vijf jaar zal blijven bestaan en waarschijnlijk alleen maar beter zal worden. Ik blijf wel eigenaar, omdat ik het gezicht van de zaak zelf wil bepalen Als ik er uit ben, ga ik absoluut niet zelf verzamelen. Er zijn wel een paar boeken die ik graag wil hebben, zoals dat schitterende boek van Little Nemo. Ik ga wel weer iets verzamelen, maar ik weet nog niet wat, gelukkig. Want anders zou ik hier alweer onrustig zitten kijken, of jij niet bij je hebt wat ik toevallig verzamel.

Kees en Evelien

ZELF GEEN STRIPVERZAMELING

Ik was pas een jaar voordat ik de zaak opzette, begonnen met het verzamelen van strips. Ik heb Lambiek opgericht omdat het verzamelen zo moeilijk was. Ik hoorde toen van allerlei bejaarde antiquairs in Amsterdam, dat ze rijk konden worden, als ze maar genoeg Tom Poezen hadden.
Toen ik de zaak begon, wilde ik ook dat álle strips er in zouden liggen. Dus ik heb meteen kontakt gezocht met alle uitgeverijen, om aan de nieuwe strips te komen. Het oude spul kreeg ik door alle publiciteit rond de opening. Er werd erg veel over geschreven, voor de winkel werd geopend; dat waren berichten dat er stapels Bruintje Beer lagen en zo. Maar om precies te zijn lagen er twee Bruintje Beren en die had ik van een vriend geleend, dus die mocht ik niet eens verkopen. Ik dacht: die moeten in ieder geval in de zaak liggen, maar ik had ze niet. Zo had ik bijv. vier Tom Poezen en twee Kapitein Robs. Maar toen de mensen over 'Lambiek' lazen, kwamen ze ontzettend veel brengen. En dat heeft zich daarna verder doorgezet. Er zijn ook wel tijden geweest, dat ik iedere week naar België ging om strips te halen. Dat was toen ik net een auto had en dacht dat ik er op die wijze mijn auto wel uit zou kunnen halen.
Als ik zelf had verzameld, had ik nu eigenlijk alles wel gehad. Maar dat is mijn opzet van het begin af aan per se niet geweest: ik dacht: óf verzamelen, óf een winkel

Er is wel een lijstje van strips, die ik, als ik weer een beetje normaal geworden ben, wel zou willen hebben. Een uitstekend stripverhaal, om mijn intelligentie en algemene belezenheid groter te laten lijken dan ze in werkelijkheid zijn, vind ik 'Happy Hooligan', dat vind ik verschrikkelijk goed. En Little Nemo. Nero van Marc Sleen vind ik ook ontzettend goed, ja, dat is allemaal broekhoest en snotvalligheid;dat vind ik toch echt een briljante strip. En verder natuurlijk de algemene verhalen, zoals gedeelten van Eric de Noorman, waar ik helemaal stuk van ben. Mijn meest geliefde verhaal is 'QRN op Bretzelburg', dat is het allerbeste boek dat ik ken, door de warmte die het uitstraalt.
Ik lees eigenlijk geen strips, ik bekijk ze. Ik volg het verhaal aan de platen, soms lees ik wel een tekst, maar meestal bevalt de tekst me niet zo.

SEMI-AKADEMISCH

Lambiek is iets geworden, het is toch een begrip geworden. Dat merk ik ook aan alle goodwill die ik nu bij het vijfjarig bestaan heb gekregen. Ik heb geluk gehad dat ik de eerste was. En omdat de verzorging goed was en omdat ik het image had van een student, ik had een semi-akademische image. Als ik een opkoper van oud papier was geweest, was het heel anders met de zaak gelopen. Dan hadden de mensen er heel anders tegenover gestaan. Misschien was dat semi-akademische image net de schop die de mensen over de laatste drempel heen hielp. Eigenlijk was het publiek door de beweging van de jaren vijftig en door jongens als Thomas Rap en Olaf Stoop al een beetje rijp gemaakt. Toen kwam er natuurlijk ook nog het Stripschap, dat door al zijn oubolligheid ook nog wel een paar regels in de krant heeft gehad.

De invloed die ik op de stripbeweging heb gehad is natuurlijk niet te peilen. Je kunt wel zeggen: Lambiek heeft er veel aan bijgedragen, maar je kunt nooit zeggen hóéveel. Er is naar buiten toe wel invloed geweest, omdat er veel over mijn zaak geschreven is, in Elzevier, in de Lach, in allerlei bladen. Ik heb meegeholpen de strip te pushen en dat ik dat belangrijk vind, komt gewoon omdat ik het een leuk medium vind. Ik heb altijd een grote belangstelling voor het beeldende en voor de taal gehad, dus de kombinatie ervan in strips is voor mij niet zo vreemd.
Ik heb op de kunstakademie gezeten, ik dacht dat ik een groot tekenaar was. Mijn ouders zeiden dat ik zo aardig tekende en daarom ben ik na de driejarige HBS naar de akademie gegaan;ik was daar uitgesproken middelmatig. Toen ben ik in dienst gegaan en daar heb ik mijn MO-akte tekenen gehaald. Daarna ben ik tekenles gaan geven en terwijl ik les gaf heb ik 's avonds op de avondschool de HBS afgemaakt. Toen ben ik in Utrecht sociologie gaan studeren. Maar ik teken nog wel eens, ik heb op het ogenblik op de zaak een tekening van Kuifje hangen, die ik vorige week gemaakt heb. Het is een hele vreemde tekening, het is bizar, met Kuifje en Haddock. Maar ik heb niet veel zin om in de richting van het tekenen nog wat te ondernemen, omdat ik het gewoon niet kan; mijn kritisch vermogen is daarvoor te groot.

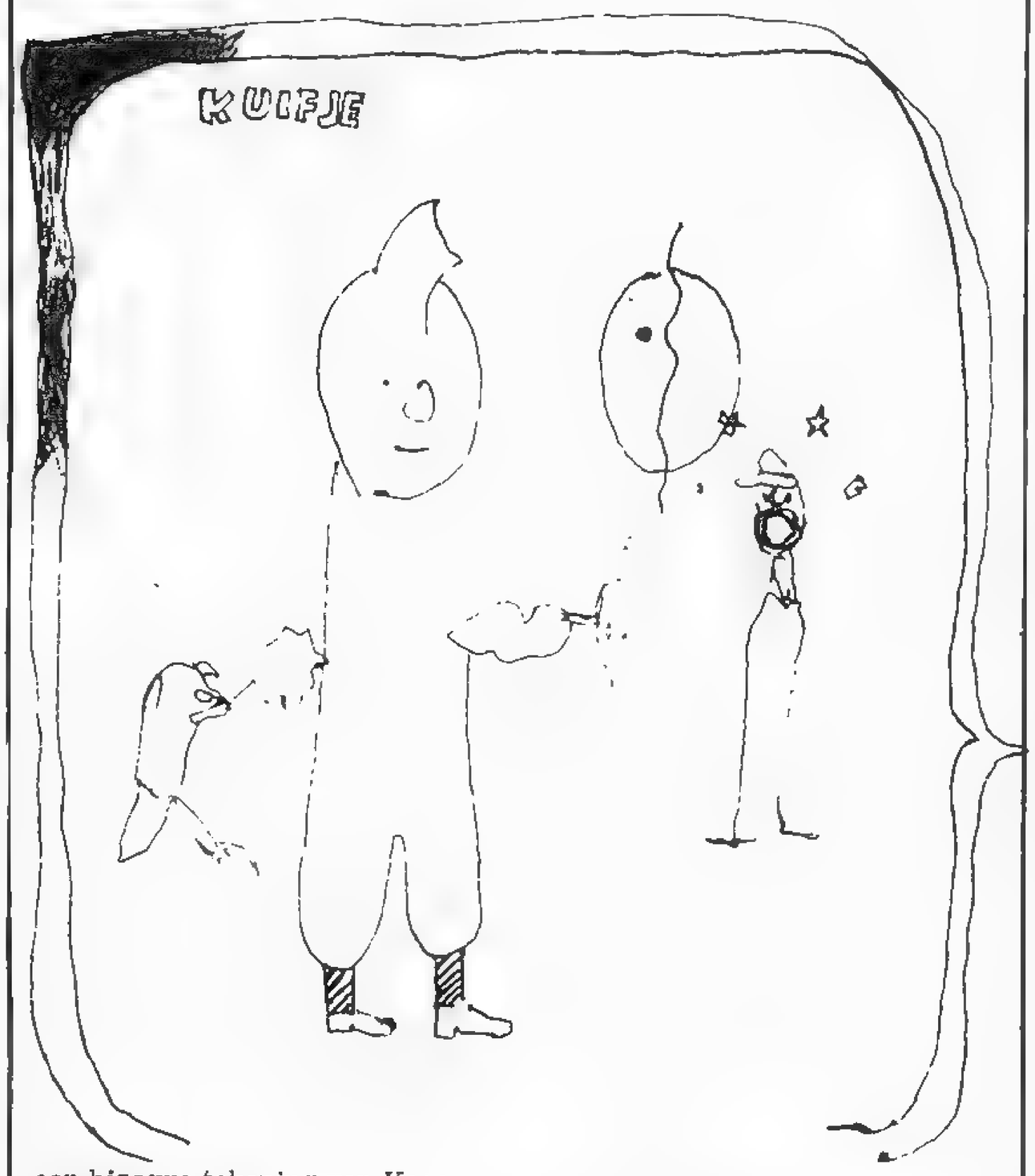

een bizarre tekening van Kees

STIMULEREN

Ik heb de striptrend helpen stimuleren. Ik zag dat ik mijn zaak kon opzetten omdat de trend in feite gestart was door de pop-art enzo. Ik was geinteresseerd in het beeldende en als je dan bij een boekhandel kwam, lagen er geen strips. Bij sommigen lagen vijf titels van Kuifje en twee van de smurfen, maar verder niks. Bij kiosken kon je dan de laatste Suske en Wiske en Asterix kopen. Maar nu is alles herdrukt, alles is te krijgen dus het antikwarische is niet meer zo verschrikkelijk belangrijk. Toen was het absoluut niet te krijgen, boeken als Kick Wilstra, Piloot Storm, Kapitein Rob, Ketelbinkie en Eric de Noorman. Ik wil hier helemaal niet van die idealistische verhalen op gaan hangen, want ik ben niet zo'n idealist. Ik wàs het wel, ik vond het goed om een zaak te hebben in een dergelijk artikel, waar een gewone boekhandel niet aan wilde beginnen; ook om de strip een beetje te pushen en natuurlijk om er een beetje de gein van te hebben. Want ik krijg de meest leuke mensen in mijn winkel. Ook de grootste zeikerds, natuurlijk. Maar ik ben in die vijf jaar maar drie keer echt verschrikkelijk kwaad op iemand geweest. Dat is toch wel merkwaardig, dat wil gewoon zeggen dat je een erg prettig publiek hebt. Het publiek is gezellig, is aardig, ze nemen wat van je, ze zijn tolerant, ze vinden het gewoon leuk om in die zaak te zijn: 'mag ik even rondkijken?', ja, stel je voor dat dat niet mag. Het is ook zo dat mensen die verslaafd zijn aan hard drugs erg op stripverhalen vallen; mensen die geestverruimende middelen gebruiken zijn vaak erg geporteerd van stripverhalen.

STRIP VOOR STRIP

Dat boek heb ik geschreven omdat er een leemte was en omdat ik vond dat het Stripschap te weinig deed. Die zaten maar te mummelen over een boek dat dan geschreven moest worden en waar ze dan zoveel jaar aan bezig waren en waar het eerste woord nog in geschreven moest worden; dat moet kennelijk nog steeds geschreven worden. Toen ik op een gegeven moment voor de encyclopedische lijst achterin het boek het Stripschap nodig had, toen ik vroeg of ik in die archieven, waar zoveel over geouwehoerd werd, mocht rondneuzen, kon dat niet eens. Er werd gezegd: als je iets wilt weten, dan vràág je het maar. Alle gebreken in het boek zijn wat mij betreft daaraan te wijten; nou ja, dat is natuurlijk niet helemaal waar.
Er was ook nog een ander motief voor het schrijven van 'Strip voor strip': Evelien was zwanger en dat begon een beetje te prikken, hè, dat ik niet zwanger was. Ik denk dat dat de achtergrond is, dat haar zwangerschap mij stimuleerde tot een zodanige potentie in het dingen-doen, dat ik ook zwanger was: ik was zwanger van dat boek, dat boek moest er eens uit. Daarom is het ook aan Boris, die in mei geboren werd, eerder dan het boek dus, opgedragen.
Het werk werd steeds veelomvattender. Mijn eerste opzet was een foldertje dat in de winkel f.1,50 of zo zou gaan moeten kosten, waar de geschiedenis van het Nederlandse stripverhaal in zou staan, zonder encyclopedische lijsten. Maar toen ik dat hoofdstuk geschreven had, bleek dat je dat gewoon niet los kon zien, zonder de voorgeschiedenis in Amerika en in Frankrijk, dus toen moesten die hoofdstukken er bij. Intussen kreeg ik zoveel informatie binnen, dat het gewoon zonde was om die niet in het boek weer te geven en daarom hebben we die encyclopedische lijst erbij gedaan.

Evelien, mijn vrouw, heeft ontzettend veel aan het boek gedaan. Ik heb natuurlijk de meeste informatie geleverd, maar zij heeft ook ontzettend veel buitenlandse literatuur doorgenomen. Zij heeft een aantal hoofdstukken geschreven, zoals het lange hoofdstuk over Amerika, en we hebben een aantal hoofdstukken samen geschreven. Het beste deel van het boek, over de taal van het beeldverhaal, heeft Evelien gemaakt. Ook in de winkel heeft zij erg veel gedaan. De perskommunikees verzorgde zij bijv. en die zijn erg belangrijk. Toen we de winkel begonnen, was het voor haar natuurlijk ook een enorme overgang, want ze was lerares Frans. Het was natuurlijk een heel eksperiment om zo'n rare winkel te beginnen en om met mij te trouwen, dat getuigt toch wel van enig initiatief.
En dat het gelukt is, is niet in de eerste plaats te danken aan die jongens van het Stripschap, maar aan al die aardige klanten van 'Lambiek'. Daar mag je je verschrikkelijk over verheugen en die jongens die daartoe bijgedragen hebben dankbaar zijn, die het feest delen met de uitgeverijen, die verschrikkelijk grote en goede bijdragen hebben gestort om dat feest te kunnen realiseren. Dat geeft toch ook wel de indruk dat Lambiek enige goodwill heeft opgebouwd, anders hadden die uitgeverijen dat nooit gedaan.
Het boek is nu uitverkocht, dwz we hebben er nog een stuk of vijftig van de 3000 die er gedrukt zijn. Het is natuurlijk veel te goedkoop geweest, we hebben er niets op verdiend. We hebben de prijs vastgesteld op een totaal verkochte oplage, dan speelden we kiet. Het boek had gewoon twee keer zo duur moeten zijn. Alleen de drukkosten al bedroegen negen gulden. We hadden er ook nog een hoop werk aan, omdat we geen verspreidingsapparaat achter ons hadden, zodat we het zelf bij de boekhandel moesten gaan aanbieden. En daarbij word je ook nog eens op je ziel getrapt als de mensen het niet willen hebben. Er zitten bepaalde gebreken aan het boek, omdat ik in sommige dingen toch niet genoeg inzicht had. Er zitten bepaalde onjuistheden in. Bovendien vind ik het belachelijk dat er geen illustratie in staat van een jongen als

Martin Lodewijk. Er zijn natuurlijk nog veel meer tekortkomingen maar het is in ieder geval gewoon goed dat het geschreven is. Er zijn een hele boel mensen die het gebruiken.

PSYCHISCHE VERZAMELDRUK

Nu ik zelf uit de zaak ga, word ik beslist geen verzamelaar. Als verzamelaar ben je het slachtoffer van je eigen verzameling, wat je ook verzamelt. Het verzamelen is op zichzelf een binding, een verschrikkelijke psychische binding met alles wat je doet. Stel dat je op een gegeven moment bij nieuwe kennissen zit en je verzamelt - laten we maar een voorbeeld noemen - stripverhalen, dan kun je niet nalaten te vragen of ze nog oude strip op zolder hebben liggen en of je niet even mag kijken. En die psychische druk, dat hoeft voor mij niet. Aan de andere kant, wil dat niet zeggen dat ik soms de ontroering niet kan onderdrukken als ik een oud Donald Duck-verhaal lees. Dat ontroert me dan ontzettend, dat kan ik me nog zo goed van vroeger herinneren. Die ontroering komt niet alleen voort uit jeugdsentiment, er zijn ook verhalen die ik nu pas voor het eerst zie en die ik echt móói vind, die ik zó prachtig vind, dat ik dat gewoon als een verrijking van mijn leven beschouw.

Het afscheid van 'Lambiek' zal me echt niet gemakkelijk vallen. Vijf jaar lang is het helemaal van jou geweest. En het eindfeest van de eerste vijf jaren, dat gelukkig precies op 5 november, op de stichtingsdag, gehouden kan worden, moet gewoon een goed feest worden. Het gaat me daarbij helemaal niet om de publiciteit, is heb ook geen pers uitgenodigd. Het moet gewoon een leuk feest worden.

Hierbij enige foto's van het feest van Kees. Onder de bezoekers waren Donald Duck en Kapitein Haddock.

DE BESTE EN NIEUWSTE STRIPS EN ALLE TIJDSCHRIFTEN ALTIJD IN VOORRAAD BIJ **bruna**. OOK IN ONZE STATIONS BOEKHANDELS EN KIOSKEN **EN**, IN ONZE WINKELS DIE NOG **ILA** HETEN.

Volop strips in de meer dan 100 filialen van

bruna b.v.*

* Hoofdkantoor: Hollantlaan 2 Utrecht Postbus 8181 telefoon (030) 884233

OKLAHOMA

Stripwinkel OKLAHOMA
te Amsterdam heeft:
nederlandse, engelse, duitse,
franse, 2e handse en
antiquarische strips.
We zijn geopend van 10 tot 18
uur, van maandag tot en met
zaterdag.
We zijn te vinden tussen de
Herengracht en het Singel,
vlakbij het Spui.
We voeren ook schriftelijke
bestellingen uit en wat we niet
in voorraad hebben kunnen we
altijd wel ergens vinden.
Inkoop 2e hands en antiquariaat
elke zaterdag tussen 11 en
13 uur.

Oude Spiegelstr. 9 OKLAHOMA Amsterdam

OKLAHOMA

Oude Spiegelstr. 9 OKLAHOMA Amsterdam

EROGRAFICA

SEKSY FOTOSTRIPS

In English - en Français - in Deutsch - en Español !

in kleur en zwart/wit

AMUSEMENT—EROTIEK—SPANNING—SENSATIE! ! !

TUK

HET BESTGELEZEN SEKSBLAD

PRIVATE

De absolute internationale SEKS-TOPPER,
nu zelfs 82 pagina's volledig in kleur.

ALOM VERKRIJGBAAR ! ! !

Inlichtingen:
De VAAR b.v. Postbus 427, Dordrecht.

Vraagt gratis katalogus van onze Nederlandse en internationale kollektie voor verzamelaars.

't laatste crisisnieuws

voor sombere avonden,
wachtend op
de
terugkeer der magiërs,
de olielamp gedoofd:

binnenkort, de nieuwe
katalogus
van Neêrlands oudst stripantiquariaat

NERO INTERSTRIP

nieuwe titels, nieuwe prijzen

gedrukt op speciaal kringlooppapier en
met een stukje doe-het-zelf

Nero Interstrip, Zwaanshals 215b, Rotterdam 3011

Bestellingen. 010-671580 of 010-122820

Voor een sortering die z'n weerga niet kent

giro 1746326 tnv Arie de Koff.

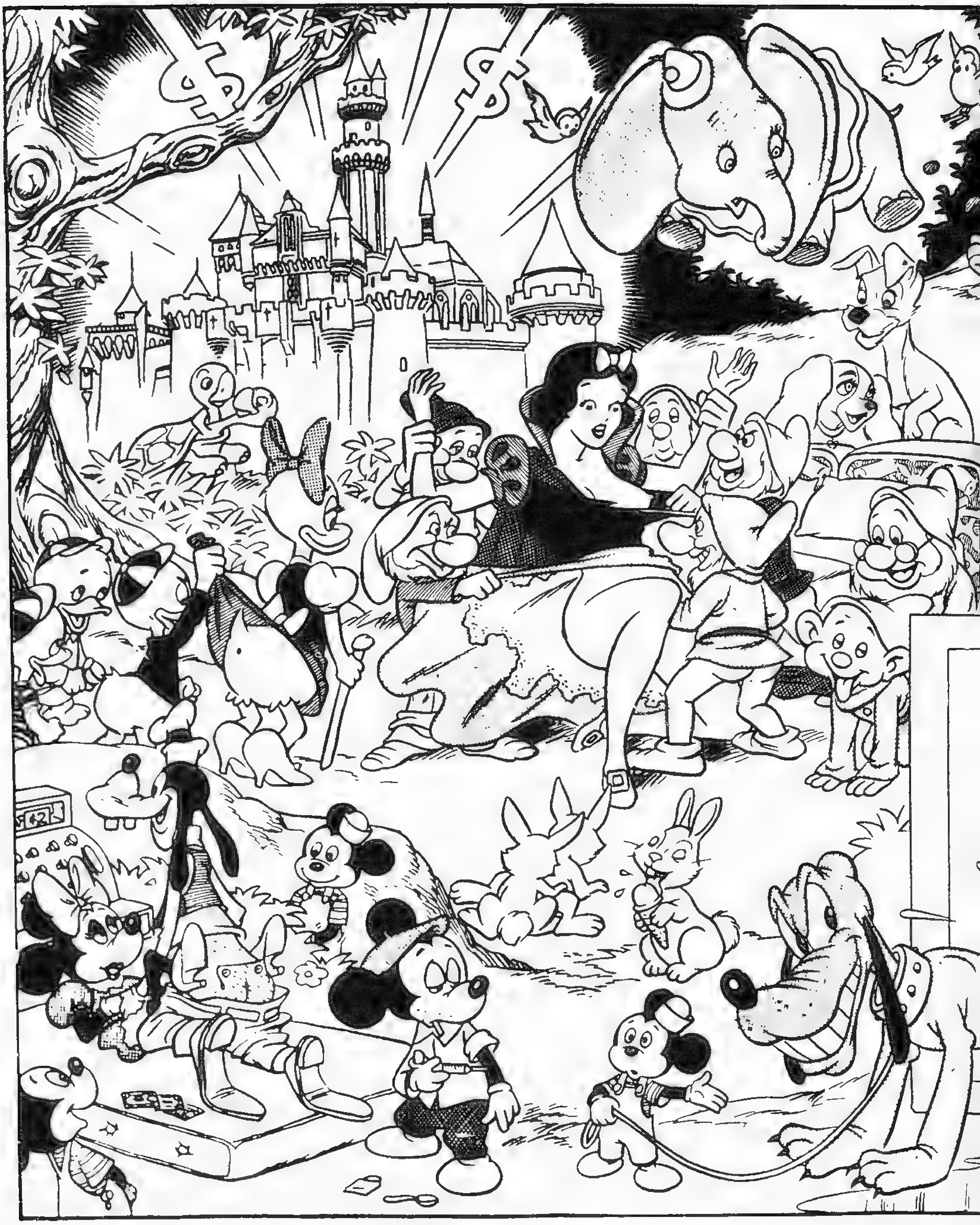

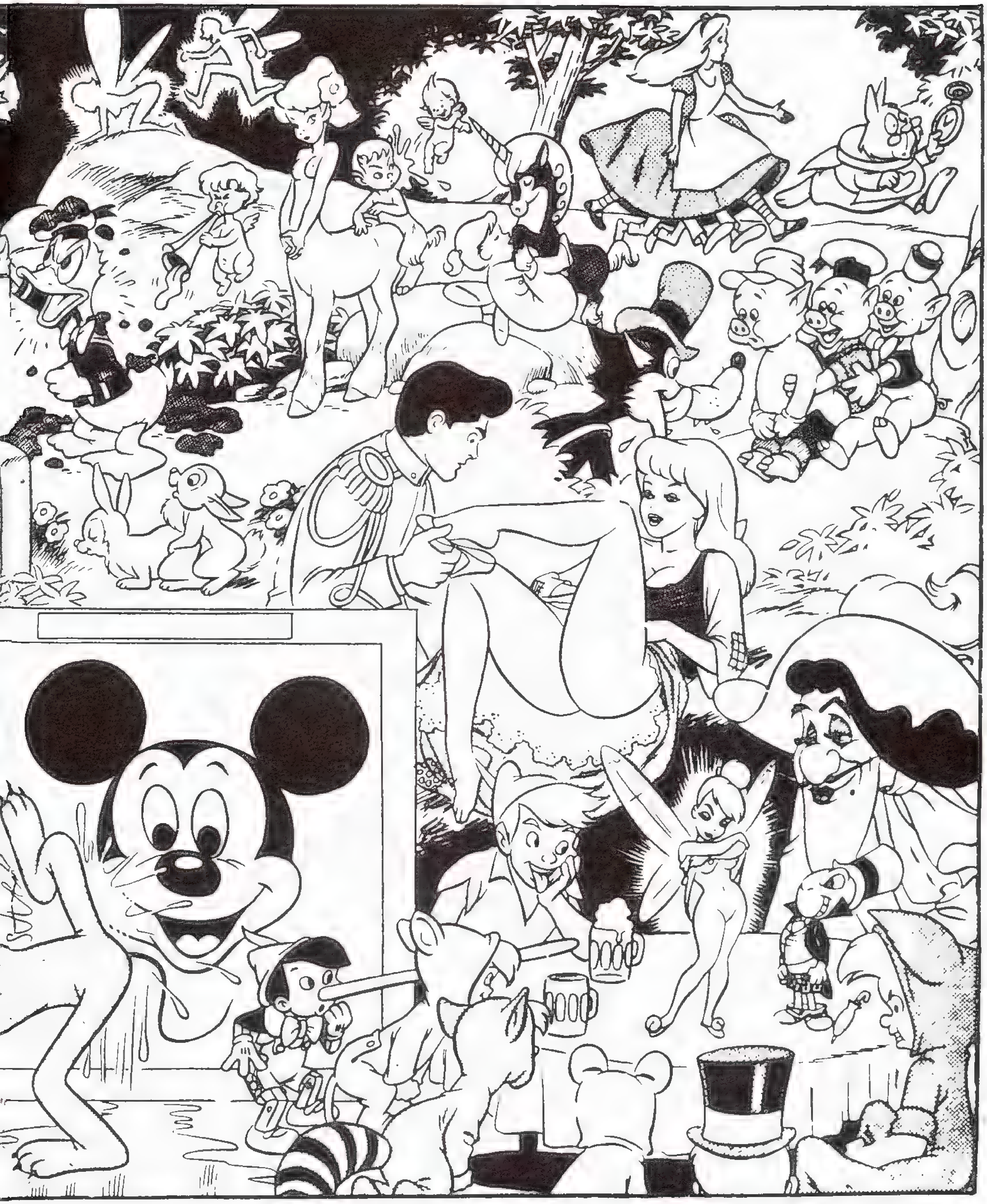

WIJ DANKEN

Uitgeverij Williams Nederland BV, Naarden;

Aktueel Boekhuis, Amsterdam;

Uitgeverij Skarabee, Laren;

Toonder Stduio's, Nederhorst den Berg;

Uitgeverij Sijthoff, Leiden;

Oberon, Haarlem;

Semic Press, Amsterdam;

CISO Magazine, Breda;

Stripantiquariaat Panda, Den Haag;

Stripwinkel Drajis, Rotterdam

en alle anderen die hun medewerking hebben verleend aan ons lustrum.

STRIPANTIQUARIAAT LAMBIEK

CISO tijdschrift voor stripliefhebbers in de Nederlanden

Abonnement 1974 omvat:

4 CISO nummers en
4 supplementen/magazines

CISO nummers los f. 5,25 inkl. porto
supplementen niet los verkrijgbaar
magazines per stuk f. 2,25.

Abonnementsprijs 1974 f. 25,-/Bfr.350

Betalingen:

Giro 1412138 tnv C.Coenders,
Vogelenzanglaan 3, Breda.

Bank: AMRO Bank Ginneken, rekg.nr.
440 735 408 tnv C. Coenders.

België door storting op PCR 15 759 van
Generale Bankmaatschappij, Turnhout,
tgv rekg. nr. 230-00 25263-63 tnv
C.Coenders, Breda, Nederland.

FALATOFF

heeft niet voor niets in Toulouse de prijs voor het beste Franse fanzine gekregen.
Nog steeds geen abonnee? ƒ 14,- voor 6 nrs. (18/19 t/m 28/29). Voor ƒ 17,25 (incl. ƒ 3,- porto) heeft u een album van 400 blz. met de eerste 13 nrs. Dit album + nr. 14/15 en 16/17: ƒ 22,25. Giro 2805518 van J. van den Boom in Aerdenhout.

zeer gevarieerde

strip verzameling

aangeboden!

010- 13 58 43

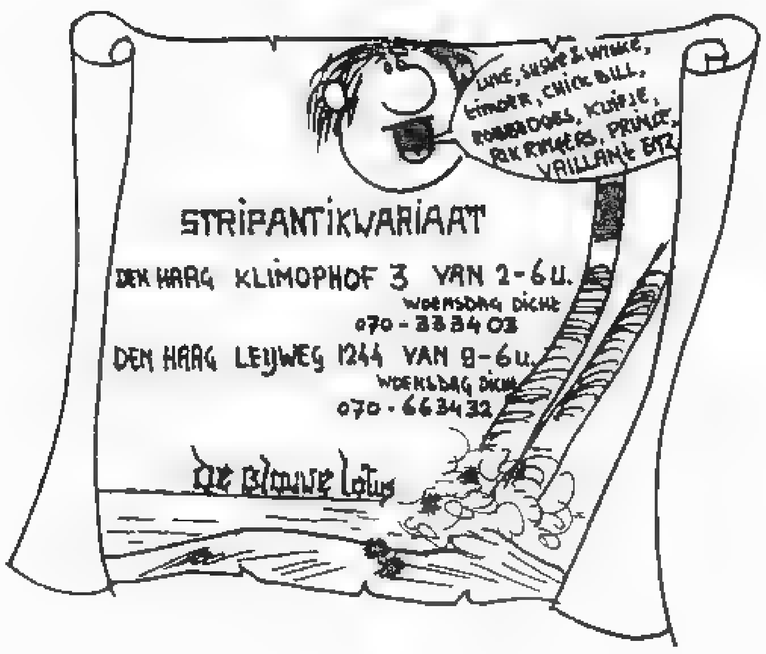
LUKE, SUSIE & WINKE, EINOR, CHICK BILL, RONDOORS, KUIFJE, RIK RINGERS, PRINCE VAILLANT BIZ
STRIPANTIKVARIAAT
DEN HAAG KLIMOPHOF 3 VAN 2-6 U.
WOENSDAG DICHT
070-883403
DEN HAAG LEIJWEG 1244 VAN 9-6 U.
WOENSDAG DICHT
070-663432
DE BLAUWE LOTUS

NIET ALLEEN VOOR STRIPS BIJ ONS BINNEN WIPPEN!

Oók voor boeken - pop elpees (die van ƒ 14,90 weetjewel!) - posters - undergroundbladen - enz.

DE BOEKENBEURS
1e Middellandstraat 23, Rotterdam.

DE BENGEL
Voorstraat 283, Dordrecht

DE FIKTIEVE WERELD VAN EEN STRIPFAN

Dat tekenaars niet zomaar ongestraft kunnen tekenen wat ze willen, is een bekend feit. Hergé vergat in vroeger dagen nog wel eens een bout, moer of koplamp op een auto te monteren of hij tekende ze op foutieve plaatsen. Dit leverde hem prompt de nodige brieven op van verontruste lezers die de tekenaar meedeelde dat het toch echt niet kon wat hij nu weer maakte. Wonderlijk genoeg kwam er nooit een brief waarin stond dat een hond, zoals Bobbie, strikt biologisch gezien nu eenmaal niet in staat is om een sprankelende konversatie met zijn baas te onderhouden. Ook Morris heeft veel opmerkingen te slikken gekregen over de verkeerde stand van Lucky Luke's pistool, de verkeerde hoogte van Jolly Jumper's stijgbeugels, over spijkers die zó vreemd in de planken van een saloon waren geslagen dat het hele geval eigenlijk ogenblikkelijk en nog wel op hetzelfde plaatje in elkaar zou behoren te storten. Over het feit dat er geen druppel bloed te zien is bij het doodschieten van boeven (in de eerste verhalen) en over het praten van Jolly Jumper met andere paarden echter geen woord. De trouwe striplezers zijn uiterst kritisch maar bouwen tegelijkertijd voor zichzelf een droomwereld die uit onwaarschijnlijkheden is opgebouwd. Het geheel mag fiktief zijn, als de details maar kloppen. Nee dan zijn de vele geleerde heren die tegenwoordig in prominente bladen hun mening over strips mogen zeggen heel wat kritischer. zij het op een ander niveau. Zij leggen hun wetenschappelijk geoefende vingers t refzeker op de broek van Kuifje om vervolgens gewichtig te konstateren dat het knaapje geen geslacht heeft of in ieder geval geen lustgevoelens kent. Anderen weten'weer raak te typeren dat Tom Poes een meisje is of dat Tom Poes en Bommel een homo-seksuele verhouding met elkaar hebben. De pientersten onder de kritici we-. ten gelukkig wel beter. Tom Poes is nl. niets, het/hij/zij bestaat niet. Onze ogen gaan eindelijk open maar de lachende derde is natuurlijk de tekenaar. De onschuldige hals wist bij het maken van zijn strip van niets maar kan door de rake kritieken zijn strip stiekem verbeteren al zal het voor iemand als Toonder inmiddels onmogelijk geworden zijn om Bommel nog onopgemerkt van een ferm geslachtsorgaan te voorzien. Genoeg zo. Terug naar de werkelijkheid! Onlangs ontving ik een brief van Maarten de Meulder waarin uitvoerig vermeld staat welke blunder(s) tekenaar Weinberg zijn stripheld Dan Cooper heeft laten maken. Het blijft voor mij steeds even grappig als onbegrijpelijk hoever de liefde en opmerkzaamheid van een stripfan kan gaan. Vandaar dat ik u het volgende fragment uit de Meulders brief niet wil onthouden:

'Pepparade nr.8 is goed van inhoud. Wat ik echter jammer vind, is het verhaal van Dan Cooper, 'Verslagen', waarin Weinberg (toch niet de eerste de beste) zichzelf neerhaalt met een duidelijk geval van plagiaat. Hij verhaalt hier over een jongeman die een vriend van Dan Cooper meeneemt voor een ritje in z'n sportwagen, waarbij hij door een hangar vliegt, een taxiënde straaljager snijdt, en dan met 300 km/uur (staat in tekst) op een gebouwtje afstormt en daar keurig voor een stel tonnen tot stilstand komt! Daarna mag onze chauffeur mee met Cooper die met z'n straaljager dan ook enkele sterke staaltjes laat zien. Vervolgens valt z'n motor uit en weet hij z'n machine ternauwernood nog aan de grond te krijgen. Is het nu nog nodig het boek 'Concerto voor Piloten' van Jean Graton te noemen? Weinberg heeft hetzelfde scenario gebruikt, zijn helden erin gepast en hier en daar de zaak flink aangedikt om het spannender te maken. En dan gaat hij in de fout.

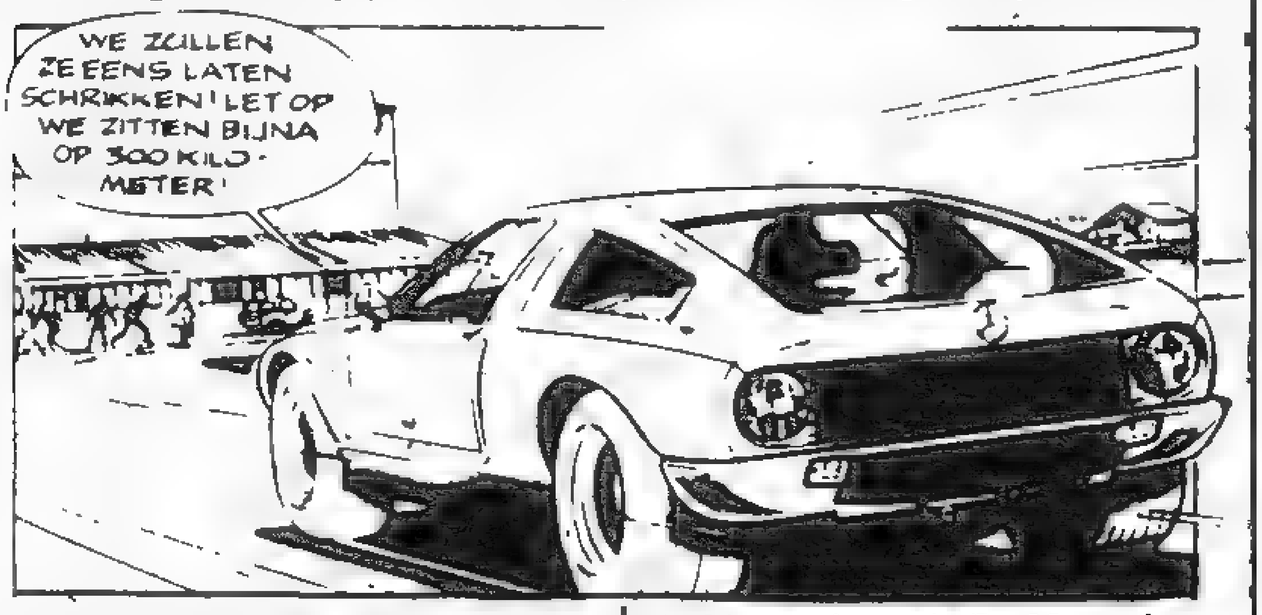

Zie hier zo'n punt: De Mercedes sportwagen komt met 300 km/uur op de schuur af. Volgens de tekening is de afstand dan nog maar 100 tot 120 meter. Twee plaatjes later begint de chauffeur pas te remmen! Als we nu eens de vertraging gaan berekenen en we nemen daarbij de remafstand 150 meter dan komen we op een g-kracht van 23 m/sec!!! Toch moest Weinberg weten dat de mens niet meer dan 10 m/sec kan hebben. Bovendien is de auto, hier door hem getekend, een soort 'rijdend laboratorium' van Mercedes waarvan oa bekend is dat de remmen voorzien zijn van een anti-blokkeersysteem terwijl in de tekening duidelijk wordt aangegeven dat de remmen blokkeren. In vele strips kan dit geaksepteerd worden zonder storend te werken, maar in een verhaal dat zo duidelijk wordt getekend als afspiegeling van de werkelijkheid mogen dergelijke fouten toch niet gemaakt worden.'
Da's pas mooi hè? Dat Dan Cooper bij werkelijk realistische weergave zijn eerste avontuur niet eens overleefd had, komt niet ter sprake. Cooper is geen stripfiguur, nee hij is een mens. Fiktie en werkelijkheid lopen door elkaar. De schijnwerkelijkheid dient echter te kloppen, tot in de details. Zo leest de ware stripfan zijn strips. Ter lering, zonder voos vermaak.

Kees de Bree.

EVERT EN LENY

Een paar jaar geleden sprak iedereen, een handvol tekenaars uitgezonderd, vol bewondering over Walt Disney, de schepper van Mickey Mouse, Donald Duck, Oom Dagobert en ga zo maar door. Nu was het wel begrijpelijk dat Disney niet alles zelf kon doen en dat hij niet iedere strip en iedere tekenfilm beeldje voor beeldje zelf tekende. Wie echter de ware schepper was van het grootste gedeelte der Duckstad-bevolking wist praktisch niemand. Logischerwijze had een blad als Stripschrift, waar geruime tijd een aantal professionele tekenaars als redaktielid aan hebben meegewerkt, de lezers de ogen moeten openen om te vertellen dat niet Disney maar ene Carl Barks het beste en het leeuwendeel van de Duckstadbevolking heeft geschapen. Het was echter niet Stripschrift, of welke andere instantie of tijdschrift dan ook, maar Evert Geradts die door middel van vele publikaties in oa Aloha het grote publiek liet weten dat in Amerika een bijna vergeten, sublieme tekenaar woonde die meer van de Duckjes wist dan Disney zelf. Aan Evert Geradts hebben we ook de nadere gegevens over Barks, de verloren Donald Duck brandweerpagina én indirekt de Barksherdrukken in het blad Donald Duck te danken. Omdat dit een speciaal Disney nummer is, wil ik Evert's inbreng daarom nog even ekstra benadrukken. Op Nederlands stripgebied is hij trouwens even aktief en van niet onder woorden te brengen waarde als Olaf Stoop dat is op het gebied van 't propaganderen van goede Amerikaanse strips in Nederland. Met zijn blad 'Tante Leny' heeft Evert vele vrij, of totaal, onbekende tekenaars in staat gesteld om hun tekeningen te publiceren. De strips van Evert zelf zijn van een dusdanige kwaliteit dat een aantal samenstellers van de uitstekende Amerikaanse underground comix 'Snarf' en 'Bijou' al werk van hem in hun bladen hebben opgenomen. Behalve de strips van Evert vind ik zijn vrouwentekeningen altijd erg goed. Op het onlangs door Kees Kousemaker gegeven feest ter gelegenheid van het 5-jarig bestaan van Lambiek, zag ik voor 't eerst Evert's vrouw Leny, in wie je zonder twijfel in één oogopslag de mooie en opvallende inspiratiebron voor Everts tekeningen herkent. Leny presenteert!!!
Een aardige wisselwerking: Evert presenteert zijn tekeningen dankzij zijn springlevende inspiratiebron Leny en Tante Leny presenteert de tekeningen van Evert. Ik dwaal goed af en ik ben goed aan het oudehoeren. Nu is er niets op tegen om af en toe eens flink te oudehoeren maar dan moet er wel mijn eigen zegen op rusten, en dat is wat ik op het ogenblik betwijfel. Voordat ik ertoe overga weer één van die nutteloze verhalen te vertellen die me plotseling te binnen schieten en waar geen begin of eind aan zit, zal ik u maar de brief laten lezen die ik pas van Evert en Leny heb gekregen: 'Hierbij sturen we het laatste nummer van 'Tante Leny presenteert!', nummer 14. Het uitzonderlijke van dit nummer is

dat er een 21-paginaas lange strip in staat van onze (enige??) nederlandse vrouwelijke striptekenaar Peti Buchel. Ikzelf vind dat ze een bijzonder krachtige stijl heeft ontwikkeld, vergeleken met de twee eerdere verschijningen in 'Tante Leny'. Haar werk doet me af en toe denken aan dat van Spain Rodriguez. Verder twee bladzijden uit het schetsboek van Marc Smeets, het Maastrichtse genie dat niet tot een stripverhaal kan komen, maar intussen schetsboeken vol waanzinnige en waanzinnig mooie tekeningen produceert. Volgens onze plannen van dit moment gaan we de volgende 'Tante Leny' geheel aan Marc wijden!! Mijn eigen twee Moe Koe-verhalen stonden eerder in afleveringen van de Amerikaanse comic 'Snarf' (uitgegeven door Krupp Comic Works). De traditionele twee extra kleurenpaginaas staan nu in het midden, waardoor Joost Swarte zijn meer dan middelmatige aanleg voor kleurgebruik kon botvieren op een 2-pagina-strip!' waarna de vriendelijke groeten van dit toffe paar. Wat Peti Buchel betreft. ik geloof niet dat zij de enige vrouwelijke striptekenaar is. Bij de grote bladen zitten een paar meisjes anoniem te werken, aan Bobo bijvoorbeeld. In Amsterdam is er ook nog het meisje Magda, dat klassieke verhalen zoals Odysseus tekent voor schoolgebruik, maar dat stelt niks voor, die tekeningen zijn niet om aan te zien maar dat is, geloof ik, ook niet de bedoeling, als je de tekst maar leest want dan leer je wat, Grieks! Peti is dus eigenlijk toch de enige. Tante Leny heeft opnieuw een primeur!

Kees de Bree

Deze rubriek wordt verzorgd door Kees de Bree en Waldo van Dreven en staat onder redaktie van Kees de Bree, Kinkerstraat 59'''', Amsterdam.

LOMBARD 1974

Lombard heeft zijn plannen voor het komende jaar geopenbaard. Het belooft heel wat: bijna 35 nieuwe albums (een rekord) waaronder enkele geheel nieuwe series plus een paar sensationele herdrukken. De boeken zullen zoals gebruikelijk in 2 golven uitgebracht worden, één in het voorjaar en één in de herfst. Tegen de tijd dat het zover is komen we op e.e.a. wat gedetailleerder terug: we volstaan nu met een overzicht in vogelvlucht van het belangrijkste. Nieuwe vervolgverhalen zullen verschijnen van: Bas, Barelli, Bernard Prince (Verschroeide Aarde en De Groene Vlam van de Conquistador; 2 stuks dus), Bruno Brazil (Dodendans in Sacramento), Chick Bill, Comanche (De Wolven van Wyoming), Corentin, Chlorophyl (2 delen), Dan Cooper, Doc Silver, Dommel, Luc Oriënt (ook 2: Het Geheim van de Zeven Stralen en De Krater van Tovenarijen), Maarten Milaan, Michel Vaillant (zowel een nog in Kuifje te verschijnen, gloednieuw verhaal als: Meisjes en Motoren), Musketier, Rik Ringers (2 delen), Rozebottel, Tommy Banco.
Geheel nieuw zijn:
Buddy Longway (in het najaar debuterend met Chinook), Jan (een figuur van Tibet uit 'Ons Volkske'), de Panters (waarvan 2 albums uitkomen), Robin Hood (korte kolderstripjes) en Rock Derby (die eigenlijk al een oudgediende is gezien zijn optreden in Kuifje, in de vroege jaren 60, maar die eerst nu in album verschijnt).
Het repertoire van de her- en aanverwante drukken luidt:
Corentin - De Woestijnprins;
Rozebottel - eerste album;
Spaghetti - De Rode Smaragd (het allereerste S.-avontuur);
Toenga - De Wilde Horde, aangevuld met een ander verhaal en -lest best- een herdruk, die zeer veel verzamelaars zal doen losbarsten in de klompendans, de driekusman of andere vormen van vreugdeblijk, nl. DE U-STRAAL, Edgar Pierre Jacobs allereerste verhaal in Kuifje, een collector's item van de bovenste plank.
Ge lukkig nieuwjaar dan maar.

WvD.

DUURSTE STRIP

Het eerste nummer van de uit 1938 daterende 'Action Comics' is waarschijnlijk wel de duurste strip van de wereld. De beroemde Comic Book Price Guide noemde vorig jaar nog de kataloguswaarde van $ 450,- voor dit stripje. De Guide van dit jaar raamt de waarde op $ 1000,- terwijl het verzendhuis Rogofsky in New York het boekje maar liefst voor het zachte prijsje van $ 2001,- aanbiedt. Daar kan je een hele boel ijsjes voor kopen.

LOLLY-STRIP

Evenals Blanche Epiphanie, Paulette en nog vele andere rondborstige types is Lolly een schepseltje getekend door Georges Pichard. Omdat zij vanaf haar prilste kinderjaren een onweerstaanbare lust voelt om zich van haar kleding te ontdoen, lijkt dit heerlijk vrouwelijk wezen voorbestemd om de mannen te plezieren door hun een aanblik op haar al snel volgroeide, blote vormen te gunnen. Nog nauwelijks de kinderschoenen ontgroeid, krijgt zij derhalve door tekstschrijver Danie Dubois de naam Lolly-Strip mee. Het op striptease beluste sexy wezen maakt de vreemdste avonturen mee. De gebeurtenissen hangen als los zand aan elkaar. Er is geen sprake van een hechte samenwerking zoals Pichard en Wolinski in hun strip 'Paulette' tonen. Ook al zijn de vrouwenfiguren die Pichard tekent altijd heerlijk om aan te zien, de tekeningen in zijn geheel zijn vrij statisch. Er wordt veel met machines gewerkt (doet een klein beetje denken aan Ungerer in Fornicon). Pichard kan beter. Prijs in Nederland f.25,40. Verkrijgbaar bij de antikwariaten. Uitgever in Frankrijk Eric Losfeld.

K.d.B.

HISTOIRES FANTASTIQUES

De naam Dargaud begint een steeds bredere vermaardheid te krijgen. En terecht ook, want vermoedelijk is er in heel Europa geen uitgever te vinden, die een zo veelsoortig repertoire op de markt brengt als voornoemd Frans koncern.
Naast de tientallen albums met werk uit Pilote, TinTin en -sinds kort- Pif, verhandelt men ook kinderboekjes en pure wegwerpcomics aan de ene kant en strips-voor-volwassenen, vakliteratuur en eksperimenteel werk aan de andere zijde. In de laatstgenoemde kontreien is oa veel vooruitgang geboekt door de overname van SERG, waarmee men Phénix plus alle daaromheen verschijnende bijzondere stripuitgaven binnen de poorten haalde.
Geheel 'eigen werk' is echter de reeks 'Histoires Fantastiques', een serie ekstra-dikke, ekstra-grote en ekstra-fraaie superalbums, die bij elkaar een bijzonder veelkleurige staalkaart van Dargaud's avant-garde-werk geven.
Oa treft men in deze uitgaven de over de gehele aarde bejubelde kunstwerken van Philip Druillet (waarover Stripschrift 55/56 uitgebreid bericht gaf). Opvallend zijn ook de dokumentaire beeldverhalen van Gigi en Lob over het UFO-raadsel: door het op natuurlijke wijze inlassen van foto's en krantenartikelen hebben de makers van deze strip een zeer apart efekt bereikt, dat misschien weer een nieuwe weg ontsluit voor het medium an sich. Na 'Le Dossier des Soucoupes Volantes' is nu ook het vervolg 'Ceux Venus d'Ailleurs' bij Dargaud uitgekomen. Gloednieuw is ook 'Les Nuits de l'Epouvante' van Esteban Maroto, die eerder al 'Wolf et la Reine des Loups' in de HF-reeks publiceerde. In schril kontrast met de fonkelende kleuren van voornoemde swords-&-sorcery-albums zijn dan weer de volledig grijszwarte tinten van het (ook gloednieuwe) 'Le Petit Cirque', waarmee Philemontekenaar Fred een poëtische - en ook alweer ongebruikelijke - bijdrage levert.
De prijzen van deze albums liggen meestal ergens tussen de 15 en 20 piek. Omdat ons land helaas maar enkele verkooppunten van Dargaudboeken telt, geef ik nog even het adres van de uitgeverij zelf; zeer geïsoleerd levende landgenoten kunnen dan tenminste nog de postwissel te baat nemen. Dargaud Editeur, 12, rue Blaise Pascal, 92201 Neuilly-sur-Seine, France.

WvD.

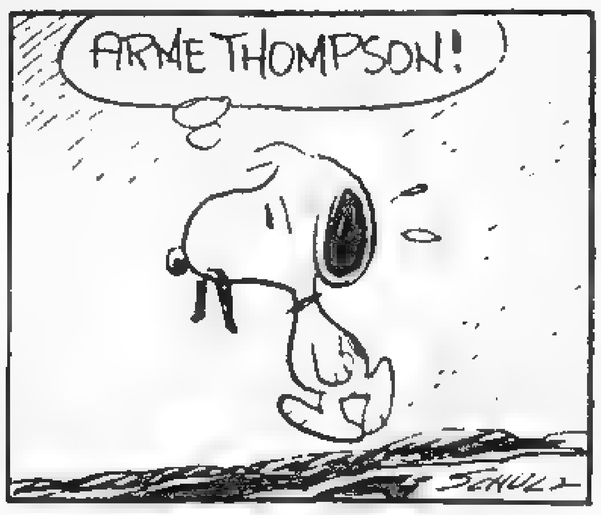

PEANUTS

'Thompson is in trouble, Charlie Brown' is het laatste in Nederland geimporteerde boekje van de Peanuts-gang. Snoopy krijgt van de opper Beagle de opdracht om uit te zoeken wat er met Thompson is gebeurd. Arme Thompson! Snoopy's rapport aan de opper Beagle is triest: 'Subject: Our Beagle in the field, Thompson. Subject attempted to subdue ten thousand rabbits by himself. End came quickly. Rabbit-tat-tat, and it was all over Ook in dit boekje probeert Snoopy weer een roman te schrijven: 'Toodle-oo, Caribou! A tale of the Frozen North! Het enthousiasme van de andere Peanuts is niet bepaald groot. Sommige van de strips hebben al in Het Parool gestaan. Prijs f.6,75. Het is beslist een van de betere verzamelingen van Peanuts-gags.

Een ander Peanuts boekje dat pas verschenen is, is in de Nederlandse taal. Het betreft hier 'Het evangelie naar de Peanuts' door Robert L.Short. Een waanzinnig boekje dat in 1965 in Amerika verscheen onder de titel 'The gospel according to Peanuts'. Op een tot in het absurde doorgevoerde populaire, geestige toon probeert de auteur alle uitspraken die de kinderen doen terug te brengen tot uitspraken refererend aan de bijbel. Dat Schulz wel eens bewust gebruik maakt van bijbelse teksten is bekend, maar in dit boekje worden de meest 'normale' maar wat is normaal vraag je je na het lezen af, uitspraken verdraaid en naar iets toe geredeneerd. Lachwekkend is het, dat is één van de positiefste punten van dit evangelie. Uitg.: Bosch & Keuning n.v., Baarn. Prijs f.9,50.

K.d.B.

GILES

De jaarlijkse bloemlezing cartoons van de sublieme Engelse cartoonist Giles ligt weer in grote stapels in de winkels. Cartoons waarvan een aantal eerder verscheen in de 'Daily Express' en in de 'Sunday Express'. Dit boek moet u hebben. Prijs in Holland slechts f.5,10.

BLUEBERRY

Wie onlangs in Stripschrift heeft gelezen dat het Franse blad Falatoff een speciaal nummer aan tekengrootmeester nr.1 Giraud, heeft gewijd en dit slechts ter kennisgeving heeft aangenomen, omdat hij/zij de Franse taal niet machtig was, heeft een buitenkansje. Bommelkoerier nr. 9, nu in offset en slechts f.0,70 per los nummer, heeft het hele interview met Giraud (en dat beslaat wat pagina's) in het Nederlands vertaald.
Burg.Gülcherlaan 43, Hilversum.

REKTIFIKATIE
Aanvulling op de Hubinon-bibliografie in Stripschrift 57/58

Tarawa, de bloedige atol (1952) thans ook in een illegale uitgave.

38.Het dal van de groene dood moet zijn:Het dodelijke groene dal.

NIEUWS EN LEUTERLUSSIES

ARAM

De stroom brieven die er in de laatste jaren bij de redaktie van Stripschrift binnenrolde met de unanieme vraag 'Wanneer komt Aram nu eindelijk?' is gestopt op hetzelfde ogenblik dat uitgeverij Skarabee een week of twee geleden de eerste 2 herdrukken van de jonge, roemrijke ridder Aram op de markt bracht. Aram van de eilanden, een schepping van de bescheiden tekenaar Piet Wijn, wordt geacht te leven in het Middeleeuwse riddertijdperk en valt op door zijn nobele inborst. Hij redt levens en ontvoerde prinsessen, of de eer van een vriend in moeilijkheden en gebruikt hiervoor niet alleen zijn flitsend zwaard, maar eveneens zijn vernuft en grenzeloze vindingrijkheid. Piet Wijn is bij het tekenen van Aram duidelijk geinspireerd door Eric de Noorman van Hans Kresse maar toch is de entourage, de schepen die met elkaar in gevecht raken en de kleding van de mensen haast gelijk aan die van de 'Peer de Schuymer-verhalen' van Pieter Kuhn. In regionale bladen in ons land verschijnt Aram nog steeds. Zijn avonturen zijn vertaald in het Spaans, Frans en Skandinavisch. Verdere aanbeveling lijkt me overbodig.
In Skarabee-pocket deel 1 staan de verhalen: 'Aram van de eilanden' en 'Aram en de broeders der Kust' en in deel 2 staan: 'Aram en het geheim van de gesloten deur' en 'Aram en de gulden steen'. Prijs per deel f. 7, 90.

K.d.B.

DISNEY

De familie Disney heeft kontakten opgenomen met een Amerikaanse auteur die in een tijdsbestek van twee jaren een komplete Disney biografie zal maken.
De opbrengst van dit boek zal geheel ten goede komen aan het 'California Institute of the Arts'. Disney heeft zich gedurende vele jaren bezig gehouden met de opbouw van deze school. Hij heeft er belangrijke sommen geld ingestoken om het te laten voortbestaan. Ook na zijn dood werkt zijn liefdadigheid nog door.

Frans Vreedendaal.

OLAF & GUSTAVE

Olaf Stoops Real Free Press heeft weer een nieuw boekje uitgegeven. Traditiegtrouw is het weer iets uitzonderlijks, t.w. 'The Incredible Upside-Downs' van Gustave Verbeek. Tussen 1903 en 1905 tekende deze Verbeek in de NYHerald 64 strips, die de wereld verbijsterden door het feit dat men ze dubbel kon lezen'; wanneer men de 6 plaatjes uithad kon men de gehele krant onderste boven keren, waarna het verhaal dan verder ging in diezelfde 6 plaatjes, die nu evenwel een geheel andere voorstelling te zien gaven. Nog afgezien van de tekentechnische moeilijkheden van e.e.a. brengt een dergelijke publikatie natuurlijk ook een uiterst gekompliceerde plotting met zich mee. Van de in totaal 64 omkeer-comics (die ooit gemaakt zijn maar waarvan nooit meer dan 20 zijn teruggevonden en onlangs nog 7 in Zwitserland) heeft Olaf er nu 26 gebundeld. De meeste verschijnen voor 't eerst in 70 jaar tijd. Het boekje kost f. 7, 50.

WvD.

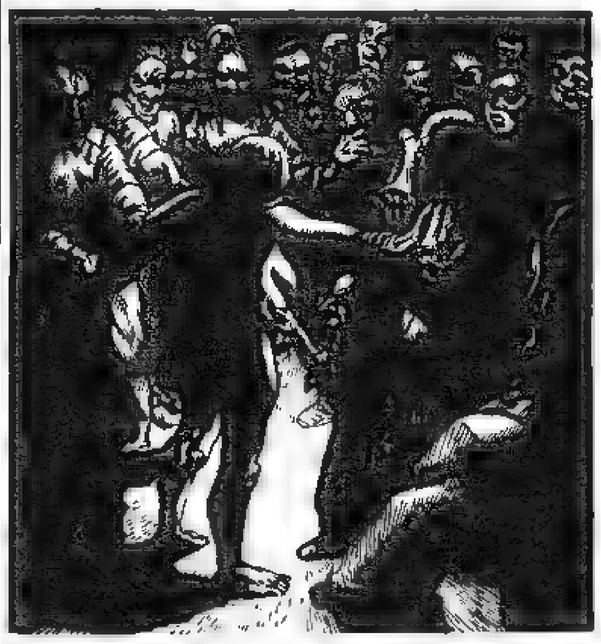

GORE

Het Deense blad 'Sedj 4' wijdt dit keer ongeveer 21 pagina's, dat is meer dan de helft van het magazine, aan de bekende tekenaar Gore (of Corben wat u wilt). Het is wel tragisch dat bijna niemand het Deens machtig is. Na een inleidende pagina over Gore. volgt meteen een verhaal van Boccaccio & co. waarbij de illustraties soms paginagroot tenmidden van de tekst staan. Het zijn er ongeveer 40. Het zal bij plaatjes kijken blijven.
Prijs (inkl. porto) D.Kr. 6, 85.
Bestellen bij Sedj, p.a. Fred Milton, Randersvej 55, Dk 8800, Viborg, Denmark.

KRESSE

Hans G. Kresse staat dit najaar weer volop in de belangstelling. De in ons vorige nummer al aangekondigde Kresse-bibliografie van Nico Noordermeer (een puik stukje werk) ligt inmiddels in de stripwinkels (à f. 6, 50), zodat fans en verzamelaars een volledig inzicht kunnen krijgen in Kresse's oeuvre, waarvan zowel de kwaliteit als de kwantiteit verbazend is. Voorts heeft uitgeverij Tango een prachtig groot-formaat album gepubliceerd, waarin 'Mangas Coloradas' en 'Wetamo' zijn opgenomen. De prijs is f. 9, 90.
Ook bij Tango worden de herdrukken van Eric de Noorman na een langdurig oponthoud voortgezet. Men is afgestapt van het oblongformaat: de nieuwe Erics worden uitgegeven in de vorm van (zeer dikke) albums. Verschenen zijn: I De Burcht van Myrkven/De Gebroken Pijl/De Heer der Heruli/ Gunnar de Gevreesde;
II De Geschiedenis van Bor Kahn en III Svitjolds offer/Het Teken der Joms/De Witte Raaf.
Per deel kosten ze ook f. 9, 90.
Tenslotte is Casterman van start gegaan met een enorme serie indianenstrips. Zie hiervoor de rubriek Boekbesprekingen.

GUUS SLIM

Een luizige langspeler door M. Tillieux (tekst) en Gos (tekeningen). Dit 15e album is een dieptepunt in de Guus Slim-reeks. Een langspeelplaat van Greta Love die aan gangsters toebehoort, komt bij toeval in handen van Vlinder. Op de plaat blijkt heel iets anders te staan dan muziek. Het gevolg is dat het verhaal bestaat uit één lange achtervolging waarin ieder spanningselement ontbreekt. Door het gebrek aan een redelijk verhaal zou de humor het geheel moeten redden. Dat is niet het geval. Veel flauwe en gezochte situaties. Guus Slim, nu getekend door Gos, lijkt nog stijver dan 10 jaar geleden. Beslist niet kopen. Prijs f. 4, 45. Uitg. Dupuis.

K.d.B.

Dit is Donderling de Wonderling, het figuurtje dat in de nieuwe strip van Daan Jippes (zie Stripschrift 57/58) een grote rol gaat spelen.

BUCK

Hoewel het belgische (franstalige) blad BUCK al aan zijn elfde aflevering toe is, is het in feite toch een nieuwe verschijning op de stripmarkt. Voorheen was het blad nl. het huisorgaan van de Europese school in Brussel. Mocht dit de indruk vestigen van een omgebouwd 'schoolkrantje', dan is dat geheel ten onrechte, want sinds de metamorfose is BUCK een ronduit perfekt fanzine dat een uitstekende, vlot en intelligent geschreven tekst paart aan een zeldzaam fraaie offsetuitvoering. In 32 pagina's brengt het 11de nummer als hoofdmoot de nog te weinig behandelde Bruno Brazil-tekenaar William Vance voor het voetlicht. Met interviews (zowel met Vance zelf als met zijn dekorist Coria), beschouwingen en opvallend mooie zwart/wit platen vult Buck de bestaande lakune voortreffelijk op.
Ook de vaste rubrieken zijn uitstekend gekozen en gevuld: goede kritieken op Spirou, TinTin en Pilote; uitgebreid overzicht van de kollega-magazines; de rubriek 'Miroir' waarin bekende tekenaars speciaal voor Buck zelfportretten publiceren; een zeer leesbare reeks nieuwsberichten plus in elk nummer een themavraag, die wordt voorgelegd aan diverse tekenaars. Bij dit alles voorts nog 2 amateurstrips, die aangenaam kontrasteren met de gebruikelijke opvulselkwaliteit van zulk werk; met name uitgever Thierry Groensteen zelf zet plaatjes neer, die de moeite van het bekijken waard zijn.
Kortom: niets dan lof voor dit nieuwe blad, dat in toekomstige nummers oa Olivier Blunder, Blueberry, Rozebottel en Lone Sloane (!) onder de loep gaat nemen.
En duur is het ook niet: 25 Bfrs. voor een los nummer; 150 Bfrs. voor een abonnement van 7 afleveringen. Wie het aantrekkelijke blad erbij wil nemen, dient zich te wenden tot Buck, 101, Avenue Paul Hymans, 1200 Bruxelles.

WvD.

LACHEN, GIEREN & BRULLEN

Naast de luxueuze Collection Humour heeft Dargaud weer een nieuwe serie soortgelijke albums uitgebracht, t.w.:
Cherchez le martien, door Pat Mallet (voor lezers met een zeer goed geheugen: dit is dezelfde Mallet, die jáááren geleden in Robbedoes Pegg de Robot deed)
Un certain malaise, door Lauzier
La longue marche d'Antonin, door Colman Cohen
L'epoque qui veut ça, door Hoviv.
Per album FF 25, -.

VALIANT

Er is de laatste jaren bij allerlei uitgeverijen geprobeerd om de goede strip Prins Valiant, getekend door Harold Foster uit te geven. Ditmaal is de beurt aan Uitgeverij De Arbeiderspers die zich na de mislukking van Dick Bos opnieuw in het stripstrijdgewoel begeeft. Men komt op de markt met een boek van maar liefst 38 cm lang/hoog en 24, 5 cm breed. Ook de prijs is niet mis: f. 18, 50.
De uitgave op zich is prachtig, ook de reprodukties. Het verhaal dat is gekozen, is: 'Prins Valiant ten tijde van Koning Arthur' (afl. 1556 t/m 1672). Dus niet het al zovele malen gedrukte verhaal.

LOMBARD

Een heruitgave van alle albums van Corentin door P.Cuvelier wordt ernstig overwogen. Een eerste album zou reeds in de lente verschijnen, gevolgd door een tweede in de herfst. Er zal gebruik worden gemaakt van de originele tekeningen die dan ingekleurd zullen worden.
Simon van de rivier van Auclair zou volgend jaar terugkomen. Er zijn reeds twee scenario's gereed. Ze zouden samengebracht worden onder een gemeenschappelijke titel: Kroniek van de te komen tijden.
Buddy Longway van Derib komt nog dit jaar terug in een verhaal dat als titel heeft: De Vijand.
Hugo Pratt zal waarschijnlijk volgend jaar terugkomen. De titel van zijn verhaal is nog niet bekend.
Einde dit jaar zullen we kennis kunnen maken met een nieuwe held: Yvan Zurin van Follet. Het gebeuren speelt zich af in Rusland.

Guy Reynders

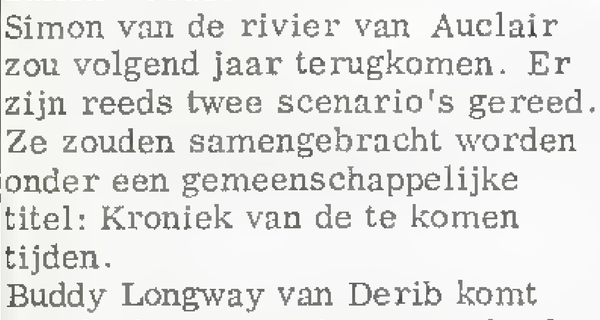

DONALD DUCK

Pieter Hermanides, Amsterdam, schrijft ons het volgende:
'Bij mijn weten heeft Donald Duck nog nooit de eer gehad om de omslag van Stripschrift te sieren. Een groot gemis!
Bijgaand portret van Donald is te zien op een muur aan de achterkant van Artis in Amsterdam.
Het is mijns inziens een schitterende hommage aan Donald Duck en daarom uitermate geschikt voor één van de komende omslagen van het door mij zeer geliefde Stripschrift.'
(Wij hopen dat het omslag van dit nummer je ook bevalt. Red.)

STRIPTURF

Bij Amsterdam Boek is een enorm boek verschenen waar volgens de flaptekst '21 wereldberoemde stripverhalen' inzitten. Ik heb ze niet nageteld maar ik vertrouw de uitgeverij wat dat betreft voor 100%. Het merendeel der strips komen we dagelijks tegen in de krant, welke dat ook is. Een paar namen: Peanuts, Rip Kirby, Popeye, Het Fantoom, De tovenaar van Fop, Dick Tracy, Blondie, Jippie, Linke Loetje, Flippie Flink, De reporters, Lolo etc. Bijna alles Amerikaans wat de klok slaat. Het voorwoord van Axel Brück, geschreven in 1970, toen deze Stripturf in Denemarken verscheen is achterhaald geouwehoer over het ten achterstellen van de strip ten opzichte van andere lektuur/literatuur. Dat gefrustreerde gedoe moeten we nu maar voor goed achter ons laten liggen en eens beginnen met een wat meer gedegen en zinvoller kritiek op strips dan tot nu toe gedaan is. Dat veronschuldigende, bij voorbaat in de verdediging gedrongen toontje, tabé er mee. Ter zake, ik had het over Stripturf. Het boek zit nokvol slechte strips en bevat slechts enkele goede strips. Gelukkig is het boek, dat in samenwerking met Semic Press ontstond f.9,95 zodat je je wel twee keer bedenkt voordat je het koopt. Voor mij hoeft dit soort verzamelboeken in geen geval.

K.d.B.

COCKTAIL COMICS

Ook weer bij de aktieve uitgeverij Tango is 'Cocktail Comix' uitgebracht. Dit album geeft in ca. 60 pagina's een selektie uit het werk van 'de Nederlandse underground', tekenaars dus, die bekend zijn uit bladen als Aloha, Tante Leny, Modern Papier e.d. Men kan er strips in vinden van oa Harry Buckinx, Evert Geradts, Marc Smeets, Joost Swarte en Willem. Het boek kost f.9,90.

HACHETTE

Het programma van de bovengenoemde, in België en Frankrijk opererende uitgeverij luidt:
Guy l'eclair: La fusée hors du temps door Dan Barry en L'ile a double face door Dan Barry (Guy l'Eclair = Flash Gordon)
Mandrake le magicien: Face aux geants door Phil Davis en Lee Falk; La montagne interdite door Davis en Falk.
Illico (Bringing up father): S'en moque en A du cran, beide door Fletcher.
Prince Vaillant: Le complot diabolique (1974) en L'epée enchantée, beide door Foster.
Rahan: Les ages farouches door Cheret en Lecureux (2)
Robin des bois: Le justicier de Sherwood door M.Sievre en Ollivier (2)
Dr.Justice: Le triangle d'or door Ollivier en Marcello (2).

Guy Reynders.

PIF

De laatste 3 titels uit bovenstaand bericht hebben betrekking op stripverhalen, die afkomstig zijn uit het Franse tijdschrift Pif. Dit in Nederland nauwelijks bekende blad (dat, tussen haakjes, een lange en veelbewogen geschiedenis heeft) wordt gewoonlijk gerekend tot de grote 4 van West Europa. Pif telt een uitgebreide stal tekenaars, waaronder veel toptalenten, en is vaak de bakermat geweest van strips, die later in andere bladen grote roem oogsten. Nu er eindelijk albums met Pif-strips beginnen te verschijnen is er een kans dat het blad ook buiten Frankrijk wat meer erkenning zal vinden. Behalve de voornoemde Hachette-boeken zijn er ook bij Dargaud albums uit de Pif-hoek gepubliceerd, nl.: Totoche, Le grand voyage (door Tabary) en Jeremie, Les dieux barbares (door Paul Gillon).

WvD

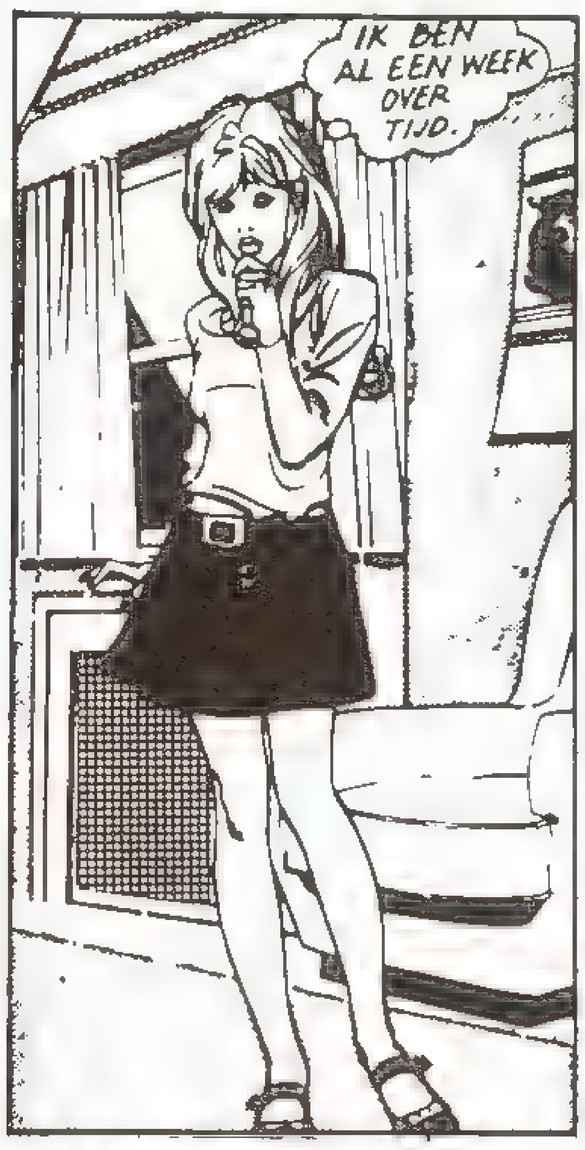

ZWANGER

'Over tijd? Hola, nee toch? Het kan ook zonder risico's' is de titel van de 4 pagina's tellende voorlichtingsstrip uitgegeven door de Dr.J.Rutgers Stichting. Het meisje van Harry denkt dat zij zwanger is. Zij hebben voor de eerste keer geslachtsgemeenschap met elkander gehad en Harry heeft geen voorbehoedmiddel gebruikt. In deze strip laat men zien dat er 'condooms (kapotjes)' bestaan, verder de pil... 'die moet het meisje innemen. Als je dat regelmatig en op tijd doet kan je niets gebeuren. Bovendien hoef je bij het vrijen nergens voor te zorgen.' Ook is er het pessarium, het spiraaltje en het schildje. Enfin het staat allemaal uitvoerig in de strip. Mensen die meer over voorbehoedmiddelen willen weten kunnen naar één van de Rutgers-huizen (Consultatiebureaus voor geboorteregeling en seksualiteitsvragen) gaan, waarvan een hele lijst adressen achter op de stripfolder is opgenomen. Zijn er vragen? Schrijf dan aan het korrespondentie-adres van de Rutgers Stichting: Postbus 9430, Den Haag.

TARAWA

Pas verschenen is een illegale herdruk van 'Tarawa, de bloedige atol'. Hoewel Dupuis deze strip van Victor Hubinon over enige maanden zelf gaat uitbrengen, heeft de illegale versie voor de fanatieke verzamelaar wel degelijk waarde omdat hierin de originele versie ongewijzigd herdrukt is. (De Dupuis-editie in 2 albums zal vrij sterk gaan afwijken van het oorspronkelijke album.) Uiteraard is de piraatuitgave dan ook niet ingekleurd. Prijs van het dubbeldikke album f.6,90.

WvD.

VAILLAINT

Alles over motorsport, nou ja alles, kun je lezen in het 'Michel Vaillant Motorboek' uitgegeven door Helmond. Op één van de eerste pagina's van dit 90 pagina's tellende geplastificeerde, gebonden boekwerkje zit Michel Vaillant in een zwart motorpak met blote oortjes op een tot in de details perfekt getekende motor. Hij kijkt de lezer belerend aan en spreekt hem met een stijve, slecht getekende glimlach toe: 'Waarom een SPECIAAL MOTORBOEK? Omdat ik veel van de motor houd en omdat ik zou willen dat de jongeren er ook van leren houden, hem beter leren kennen en ervoor (sorry, dat staat er.KdB.) alles verstandig en beheerst gebruik van zullen maken om er zo bijzonder veel gezond plezier aan te beleven.' Nu dat kan voor kennisgeving aangenomen worden. In dit boek staan 3 strips van Jean Graton: 'Voor de eer', 'Agostini slaat terug' en 'Sterren uit het Oosten'. Stripverhalen waar amper een verhaal, uiteraard een moraal, maar vooral geen kraak of smaak aan zit. De motoren zijn piekfijn getekend maar de mensen zijn houten poppen. Het gaat in dit boek dan ook meer om een globale indruk te geven van de soorten van motorsport; tabellen met tijden, circuits en hun moeilijkheden, de onkosten van de verschillende takken van motorsport, de rijders en de technici en reklame die hen helpen om groot te worden etc. Als je niets van motorsport afweet is dit een aardig boek om mee te beginnen. Als stripboek moet het eigenlijk niet bekeken worden daar de strips zijn opgehangen aan de inhoud van het boek. We hebben nu al 2 Michel Vaillant autoboeken gehad (waarvan eigenlijk 1 Steve Warson boek) en nu een motorboek. Wat zal het volgende zijn? IJszeilen? Prijs f.14,50.
Als het boek zijn geld waard is, is het om de vele mooie kleurenfoto's van motoren en rijders in aktie.

K.d.B.

NIEUWS EN LEUTERLUSSIES

MORRIS MAGAZINE

In de nieuwssektie van het Belgische fanzine Buck, waarover elders in deze rubriek de loftoeter gestoken wordt, stond een berichtje over een spoedig te verwachten nieuw blad onder de naam 'Lucky Luke'. Dit tijdschrift met en over strips zal zich speciaal met westerns gaan bezighouden.
Het blad zal oa steeds een kompleet Lucky Luke-verhaal van 6 pagina's getekend door Morris zelf bevatten en iets dergelijks van Henk Albers (de nederlandse tekenaar van Lucky Luke).

JEN BEETJE NEP

Elders in deze rubriek staat aangekondigd dat Dargaud een nieuw Maroto-album heeft uitgebracht, t.w. 'Les Nuits de l'Epouvante'. Deze annonce staat zo in de nieuwste Dargaud-katalogus te lezen, maar inmiddels is het boek in ons land gearriveerd en nu blijkt dat van de 11 horrorstories uit het album er welgeteld EEN door Maroto is getekend; de rest is van Joseph Bea, aangevuld met nog 2 Spaans klinkende namen. Wham! - dat is een lelijke vlek op Dargaud's schitterende blazoen. Stel je voor dat je het boek ongezien per post bestelt en i.p.v. Maroto de vrij magere prestaties van Bea thuisgestuurd krijgt...
Enfin, men weet het nu dus: LES NUITS DE L'EPOUVANTE IS NIET, HERHAAL NIET, VAN ESTEBAN MAROTO!!!
En zondig niet meer, Dargaud!

WvD.

RUILBEURS

In België zegt Karel Driessen van stripcentrum 'Jommeke' (bisschoppenhoflaan 7, 2100 Deurne) een stripklub opgericht te hebben. Leden (f.10,- per jaar) ontvangen een gratis tekening en 3 maal per jaar een klupblad met stripnieuws. De eerste 50 ingeschrevenen zijn -aldus Karel- gratis lid voor 1974.
Karel organiseert vervolgens elke maand een stripruilbeurs in Billard Palace, Kon. Astridplein 40, Antwerpen; eerstvolgende data 29 december en 26 januari (steeds van 9.30 tot 13.30).

BOMMELKOERIER

Bommelkoerier, een nederlands stripfanzine, viert binnenkort haar éénjarig bestaan. Ter gelegenheid daarvan brengt het blad een speciaal Pep-nummer uit.
In dit 40 pagina's dikke, en helemaal ge-off-sette nummer staan interviews met Daan Jippes (Bernard Voorzichtig, Donderling de Wonderling), Martin Lodewijk (Agent 327), Fred Julsing (Broertje Samovarof & Co.), Jan van Haasteren (Argonautjes, Baron van Tast), Peter de Smet (De Generaal, Joris PK) en Lo Hartog van Banda (oa Ambrosius). Verder staan er in dat nummer nog artikeltjes over Pep (de geschiedenis en de toekomst), over de buitenlandse medewerkers van Pep (Morris, Uderzo, Gotlib, e.a.) en over...nou ja, lees het zelf maar.
Bovendien verschijnen er nog ongepubliceerde platen van bovengenoemde tekenaars.
Bommelkoerier kost maar f.7,- per jaar (10 nummers), te storten op giro 72978 tnv J.D. van der Ploeg, Burg. Gülcherlaan 43 te Hilversum.

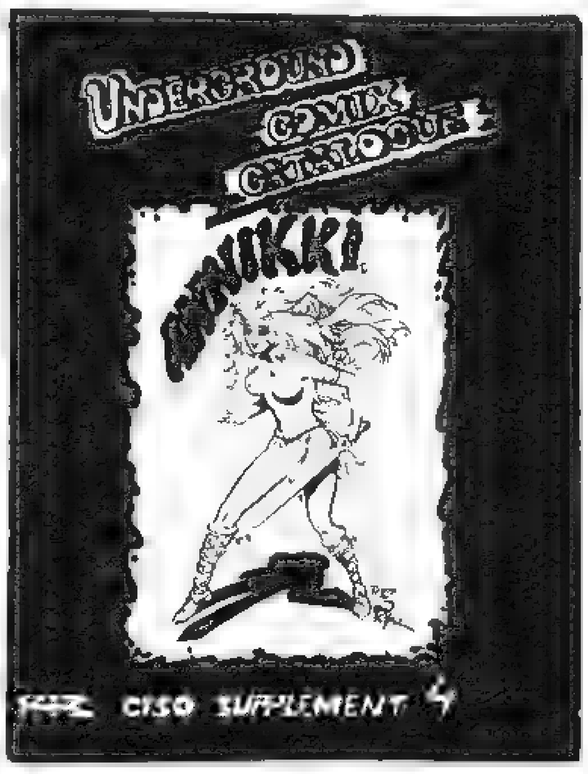

UNDERGROUND

Diegenen die een abonnement hebben op het uitmuntende blad Ciso kunnen de rest van dit verhaal overslaan omdat zij de 'Underground Comix Catalogue' al als Ciso-supplement nr.4 in de bus hebben gekregen. Mensen die niet op Ciso geabonneerd zijn moeten even ekstra opletten.
R. Olaf Stoop en Jan Smet hebben eindelijk eens wat licht gebracht in de duistere ondoorzichtige ondergrondse materie. Doordat er in de laatste jaren een overstelpende hoeveelheid Amerikaanse underground comix in ons land verspreid zijn, was het overzicht tot praktisch nul gereduceerd.
Olaf en Jan hebben zich in deze Underground-Cross-Index twee vragen voor ogen gehouden en hierop (na een niet te verwaarlozen hoop werk uiteraard) de antwoorden gegeven, te weten:
1. Welke zijn de voornaamste underground-comix en 2. In welke underground-comix heeft een bepaalde tekenaar werk geleverd. Dit alles is daarna keurig alfabetisch geordend. Het was uiteraard geen haalbare kaart om naar volledigheid te streven. Maar wie de samenstellers kent, of in ieder geval hun andere aktiviteiten, zal zonder meer weten dat er goed werk is geleverd. De underground catalogue kost f.3,50 en is te bestellen bij: Brabantia Nostra, Vogelenzanglaan 3, Breda.

K.d.B.

VAK LITERATUUR

door Waldo van Dreven

Stripstudies

Een voor stripbestudeerders bijzonder nuttige reeks boekjes is de Franse 'Collection de la BD', waarin tot nu toe 3 delen uitgekomen zijn. Alle boekjes (op hetzelfde formaat als Phénix) zijn geschreven door Claude Moliterni en de andere internationaal beroemde comic-eksperts, die in en om Phénix aktief zijn.
Het eerste deel, al geruime tijd verkrijgbaar, heet 'HISTOIRE DE LA BANDE DESSINéE D'EXPRESSION FRANCAISE', een titel, die al aangeeft dat het hier niet om halve maatregelen gaat. Naast bijzonder veel illustraties geeft het werkje oa 4 degelijke hoofdstukken over de geschiedenis van de bladen TinTin, Spirou, Pilote en Pif. Zeer boeiend voor de liefhebber.
In deel 2, 'ENTRETIENS AVEC..', vinden we een reeks uitgebreide interviews met oa Giraud, Pratt, Gotlib, Druillet, Gigi ea.
Evenals de eerstgenoemde kost ook deze uitgave FF.20,-.
Vijf francs duurder is het eerste deel van de tot veler verassing nu ook in boekvorm uitkomende 'ENCYCLOPEDIE MONDIALE DE LA BANDE DESSINéE', dat unieke, alles-omvattende stripnaslagwerk, dat (als alles meezit) in wekelijkse afleveringen in Kuifje verschijnt. (Ook Phénix brengt deze encyclopedie).
Voor iedereen, die niet alle afleveringen kompleet heeft, of die de voorkeur geeft aan een rij mooie boeken boven slecht vertaalde uitscheursels uit Kuifje, is dit beslist iets onmisbaars.
Een WERELD-encyclopedie over strips...het is toch geweldig!
Dat we dat nog mee mogen maken.
Al deze vakstudies zijn uitgegeven bij Dargaud, waarvan het adres elders in deze rubriek is vermeld.

Steranko's supergraphics

Voor de gelukkig steeds groeiende groep van stripliefhebbers, die verder kijken dan het wat provincialistische wereldje van de vaderlandse en Vlaamse idolen, volgen onderstaand enkele goede berichten rond Jim Steranko en zijn uitgeverij SUPERGRAPHICS.
Steranko verdient het dubbelop hier eens in het zonnetje gesleurd te worden, want hij is op vele fronten aktief. Ten eerste is hij één van Amerika's beste tekenaars (volgens velen stukken beter dan bijv. Maroto of Frazetta) en daarnaast verzorgt hij ook de uitgave van allerlei bladen en boeken, die een perfekte kwaliteit paren aan een belachelijk laag prijsje
Voor alle onderstaand te bespreken aanbiedingen kan men zich wenden tot: Supergraphics. Box 445, Wyomissing, Penn.-19610, USA. (Voor bestellingen wel direkt postwissel sturen; Amerika doet niet aan rembourszendingen).

Comixscene

'COMIXSCENE' is een 2-maandelijks blad over strips en aanverwante zaken, dat zeer veel boeiende tekst en vlijmscherpe zwart/wit illustraties biedt. Per nummer tenminste 24 pagina's op zeer groot formaat (zoiets als de Engelse zondagskranten). Tot op heden zijn er (t/m oktober '73) zes nummers verschenen, die allen nog na te bestellen zijn.
Nr.1 (Doc Savage-special) à $ 3,-; Nr.2 (Capt. Marvel-special) Nr.3 (Horror Comics!) en Nr.4 (Drugs and Comics) elk à $ 2,-; Nr.5 (Swords & Sorcery-special) à $ 2,50 en Nr.6 (met veel over E.R. Burroughs) à $ 1,-.
Al deze prijzen zijn eksklusief porto; inklusief komt er per besteld pakket 25 dollarcents bij.

Super Heroes Encyclopedie

Jim Steranko heeft tevens een 3-delig werk over de Amerikaanse superheroes uit de Golden Age gepubliceerd. Per deel worden 50 van deze dynamische krachtfiguren afgebeeld en besproken. En dat de platen -op een formaat van ca. 25 x 30 cm- bijzonder fraai zullen zijn staat wel vast, want prachtillustraties zijn zo'n beetje het handelsmerk van Supergraphics.
De delen kosten los $ 3,25 p.st.; alle drie tegelijk besteld gaan ze weg voor $ 7,50 ekskl. (inkl.: een dollartje of 8 opsturen); en dat is zelfs na omrekening in vaderlands geld nog een lachertje.

Posters en kalenders

Supergraphics dealt ook nog in een hele hoop andere begerenswaardige spullen. Steranko zelf tekende een schitterende full-color-poster van de S&S-figuur Talon; de plaat kost $ 1,50 inkl.
Voor $ 4,25 krijg je voorts Steranko's kalender met Supergirls toegestuurd. 'So bewitching, you'll want to order two - one for each eye', meldt de advertentie. Het 'deadly dozen develish damsels' is uitgevoerd op een formaat van ca. 26 x 40 cm.
Oogverblindend is ook THE MIKE HINGE EXPERIENCE, een portfolio met 70 science fiction-prenten van de razendsnel naar de top-jagende artist Mike Hinge. $ 3,50 inkl.
Buiten het voorgaande heeft men nog veel meer posters, kalenders en strips (o.a. de door Marvel geweigerde O'RYANN-comic); wie er alles van wil weten kan het beste een dollartje plus een bede om informatie naar de USA sturen.

AANGEBODEN
Bommelknipsels 64, 77 t/m 90, 98, 99, R7, R12, R13, R14; Tientallen Kappie knipsels, diverse Brommie en Tommie's, Ketelbinkie en het schaduwvolk, Kraaienhove, Tim en Tokkie en vele andere knipsels, Ducks: 1957: 11, 12, 43, 44, 49.
Albums: Territorium 22, 36 sterren, Patratomak beeft, De stalen bloempot, de Dodenridders.

GEVRAAGD
Robbedoes nr. 1487, Lucky Luke 11, 18, 22, 27, 30; Golden Creek, Yucca Ranch, De Blanke Neger, Wietje en Krol, Kapitein Grijzebaard, S&W; Ducks 1953:9, 10, 11, 13, 16, 17, 23, 35;1954, 1955.

Wim van Helden, Boisotkade 1, Leiden.

AANGEBODEN
Lombard (oa Alex, Corentin, Chick Bill), Dupuis (oa Robbedoes, Godfried v. Bouillon), S&W, Jong Europa, Tom Poes (ook oa uit Revue, verder series boekjes), Paulus, Kapt. Rob, Eric, Dick Bos en Het Beest is dood.

GEVRAAGD
Albums van verzamelde nrs.: Kuifje, Robbedoes, Bravo, KZV, Story; losse weekbladen: Wonderland, Sprint, Pum Pum.

G. Knispel, Vaartstraat 18''', Amsterdam; 020-737102.

RUILRUBRIEK

AANGEBODEN
TP:vertellingen, wisselschat, tik v. joost, kniphoed, ruitenjassenvracht, wasdat, bommellegende, spliterwt.
Kappie: zeemeerman, geheim van el quaxl, wildwest, drijvende schotels; Panda: ontdekkingsreiziger, meesterwerk, woudrovers, meester-gemaskerde.

GEVRAAGD
Am. Marvel comics + KZV.

P. Zalmé, 070-947418.

GEVRAAGD
Bruintje Beer knipsels uit Algemeen Handelsblad (+ 1936-1942). Tom Poes: Grim, Gram en Grom, Kasper de Draak. Bim: de Brug over de oceaan.

Aantrekkelijk ruilmateriaal (oa 2e en 3e jrg van Tom Poes weekblad)aanwezig .

A.G.M.T. Brok, Lichtenberglaan 3, De Meern, 03406-1412.

GEVRAAGD
TP-weekblad 1e t/m 4e jrg.

AANGEBODEN
Corentin, Alex, verscheidene Lombard- en Dupuisuitgaven, S&W (geen Rikki en Wiske), Tom Poes, Eric.

Kontakt gevraagd met Belgische verzamelaars.

W. v.d. Plas, Jan Evertsenplaats 205, Rotterdam, 010-135843.

BOEKBESPREKINGEN

YRRAH

Tekenaar Yrrah, in het dagelijkse leven Harry Lammertink, is een begrip geworden door zijn cartoons in Vrij Nederland en door zijn bundels 'Yrrahtioneel', 'Dies Yrrah', 'Yrrahkiri' en 'Yrrah cartoons'. Ook in zijn pas verschenen bundel die eenvoudigweg de titel 'Yrrah' heeft gekregen, reageert de tekenaar zijn onlusten en angsten af in makabere fantasieën vol zwarte en ontstellend agressieve humor. Zelfs de meest vredige situaties kunnen daardoor allerlei gruwelijkheden meekrijgen. In een HP-interview heeft Yrrah eens gezegd dat hij veel moeite heeft om zichzelf en het -als verschrikkelijk ervaren- leven te aanvaarden. Deze gemoedstoestand brengt hij praktisch in iedere cartoon tot uitdrukking. Ondanks zijn sombere zwartgallige gein ziet hij dikwijls kans zijn tekeningen een schijn van speelsheid mee te geven. Vergeleken met de vorige bundels is er in 'Yrrah' iets meer seks en dus iets meer 'schijnbare speelsheid' verwerkt. Ronduit een meesterlijke bundel waarin Yrrah opnieuw aantoont een van de beste (voor mij is hij de beste) cartoonisten van Nederland te zijn.
Uitg.: Em. Querido, Amsterdam. f. 12, 50.

Kees de Bree

HANS KRESSE

In de 'Indianen-Reeks' van uitgeverij Casterman zijn 2 delen met half edukatieve, half avontuurlijke indianenstrips verschenen, getekend door Hans Kresse, de beroemde vader van Eric de Noorman. Kresse heeft zich de laatste jaren steeds meer op de wereld van de indianen toegelegd, vandaar dat de 'Erwin-verhalen' wat in de verdrukking zijn geraakt, vermoed ik. Dat de tekenaar zich grondig gedokumenteerd heeft is aan de verhalen af te zien. Het komt soms misschien wat al te nadrukkelijk naar voren. Vooral de eerste kennismaking van de roodhuiden, door de typische Casterman-kleuren bruinhuiden, met het fenomeen paard doet wat erg gekunsteld aan. Helemaal uit het klisché-stramien van de huis-tuin-en-keuken indianen verhalen heeft Kresse zijn figuren niet kunnen halen. Binnen iedere stam is natuurlijk één heethoofd die steeds wil vechten en zodoende de hele stam in gevaar brengt. In dezelfde stam is ook de tegenpool, de kalme wijze, nuchter redenerende en vreedzame man de tegenspeler van het heethoofd. Behalve moeilijkheden met de buitenwereld dus ook moeilijkheden binnen de stam zelf. Verder lijken vele personages uit de strip verdomd veel op die in de Eric de Noorman verhalen. Dat hoeft echter geen onoverkomelijk feit te zijn als het verhaal en het tekenwerk maar goed zijn. Laatste punt wat mij irriteert is dat er in de tekstballons verkleinde schrijfmachineletters staan i.p.v. getekende letters en dat laatste verwacht je toch echt wel bij een indianenverhaal. Ach ik heb veel kritiek, maar toch is het niet zo dat ik de beide boeken 'De meesters van de donder' en 'De kinderen van de wind' af zou willen raden, daarvoor zijn Kresse's penseeltekeningen te goed. Ik ben er alleen niet kapot van. Bij iedere perspektief of panorama tekening denk ik dat Eric de Noorman plotseling in het beeld kan verschijnen. Da's toch wat zwak. Prijs van de albums om en nabij de vier piek.

Kees de Bree.

ARCHIE CASH

Reeds bij een vluchtig doorbladeren van het eerste Archie Cash-album 'Eiland der Verschrikking' blijkt al dat Dupuis kennelijk erg verlegen zat om een tegenhanger voor Brazil en Prince, waarmee konkurrent Lombard zoveel sukses oogst. Vandaar de avonturen van deze als 2 druppels bloed op Charles Bronson lijkende avonturier, die in dit eerste deel een gangsterbende van een Caraïbisch eiland moet gaan schoppen. Op zich een wel verheugend feit, deze uitgave, want 'Robbedoes' dreigde de laatste jaren meer en meer te verdrinken in steeds softere kleuterverhaaltjes; wat cayenne-peper op de marsepein kan geen kwaad.

Niettemin is deze Cash het (nog?) niet helemaal. Het tekenwerk van Malik is het aankijken waard, dat wel. Op mannehanden na beheerst hij de meeste onderwerpen wel en hij is zelfs geniaal in het vastleggen van de benen van Cash' vlammende vriendin Helena Juarez. DIT zijn nu werkelijk oogverblindende onderdanen; wat beleef ik daar op mijn oude dag nog veel genoegen aan!

Voor het overige zitten er ook volop spektakulaire scênes in de story. Een grote schietpartij in een met bizarre toneelrekwisieten gevulde loods, een woest Voodoo-festijn en de zéér knappe en suggestieve weergave van een geopende doodskist, waarin men niet het lijk, maar wel het over het hemd van de vermoorde kruipende ongedierte in beeld brengt.

Er is door de makers alles aan gedaan om het verhaal maar vooral hard te maken. Wat mij betreft een prima streven, maar dan niet als het moet d.m.v. de hier gebruikte dialogen. Alsof een paar brave jeugdleiders hebben zitten verzinnen wat echte heavies zoal aan krachttermen uitbraken; oordeel zelf: 'Zitten blijven, mijn vinger zit lekker los vandaag'... 'Een mooie spetter' (na een klap van Cash)... 'maar mol 'm niet teveel'... 'Ik schiet de president zelf wel tussen de luiken'. Enzovoorts -padvinders op het oorlogspad. Nee, over scenarist Brouyère geen goed woord.

Niettemin is het voor liefhebbers van neo-realisme misschien toch wel iets om te kopen; tenslotte mag men een debuut niet al te hard vallen. (Prince en Brazil waren ook niet meteen op peil). En bovendien zijn er dan nog die benen van Helena, hè? Die kun je voor f. 4, 45 niet laten lopen.

Waldo van Dreven

Walt Disney's OOM DAGOBERT

DE KWISTIGE VERKWISTER

IEDER JAAR ROND DEZE TIJD BEREIDT OOM DAGOBERT ZICH OP ZIJN EIGEN WIJZE VOOR OP DE KOMENDE VERSCHRIKKINGEN VAN DE KERSTINKOPEN!

MIJN GELD! HET DOET ME GOED ER IN ROND TE DUIKEN ALS EEN VIS!

ER IN TE GRAVEN ALS EEN MOL!

YET OP TE GOOIEN EN OP MIJN HOOFD TE VOELEN!

NU VOEL IK MIJ STERK GENOEG VOOR DE JAARLIJKSE BEPROEVING! KLERK, GEEF MIJ MIJN LIJSTJE MET KERSTINKOPEN

VOOR MIJN NEEF DONALD DUCK EEN GOLFBAL! VOOR MIJN ACHTERNEEFJES KWIK, KWEK EN KWAK, IEDER EEN KNIKKER!.

U.S. # 47-63/2

Bijgaand Oom Dagobert-verhaal werd ons welwillend afgestaan door Oberon, Haarlem, waarvoor onze dank. Het verhaal is van de hand van Carl Barks en werd nooit eerder in Nederland gepubliceerd.

AAN DE ANDERE KANT VAN DE STAD BLIJKT DONALD DUCK ER HEEL WAT ANDERE IDEEEN OP NA TE HOUDEN OVER DE KADOOS DIE HIJ VAN OOM DAGOBERT ZAL KRIJGEN

IK ZAL ER VOOR ZORGEN DAT DIE OUDE VREK ME DIT JAAR GOED VERWENT!

DEZE HYPNOSESTRAAL, DIE IK KOCHT VAN EEN OF ANDERE GELEERDE, ZAL HEM VERANDEREN IN EEN WAANZINNIGE VERKWISTER!

HIJ HOEFT ALLEEN MAAR NAAR MIJN FOTO IN DIT APPARAAT TE KIJKEN EN... BINGO... HIJ WIL MET ALLE GEWELD DE MOOISTE KADOOS VOOR ME KOPEN!

IK ZEG GEWOON TEGEN HEM 'U ZULT ME MASSA'S GROTE KERSTKADOOS GEVEN'.

EVEN ZIJN GELDKLUIS BELLEN OM TE KIJKEN OF HIJ ER IS....

HEE! OOM DONALD HEEFT EEN NIEUW SOORT DIAPROJEKTOR

LATEN WE ER EENS EEN DIA INSTOPPEN EN KIJKEN HOE HIJ WERKT

WAT EEN VREEMDE FOTO! WIE IS DAT?

EEN OF ANDERE DWAZE HOND DIE OOM DONALD TIJDENS EEN TENTOONSTELLING GEKIEKT HEEFT!

BAH! HELEMAAL NIET LEUK, LATEN WE EEN SNEEUWPOP GAAN MAKEN

OOM DAGOBERT IS OP KANTOOR! IK GA NU DIREKT NAAR HEM TOE OM HEM ZIJN BEHANDELING TE GEVEN!

KATRIEN DUCK- EEN VEILIGHEIDSSPELD... OMA DUCK- EEN KNOOPHAAKJE .....

KIJK EENS NAAR DE FOTO IN DIT APPARAAT, OOM DAGOBERT, EN TEL TOT DRIE.

?

EEN - TWEE - DRIE! IS DIT EEN GRAP, DONALD?

HET GEZICHT DAT U ZAG STAAT GEGRIFT IN UW GEHEUGEN! U ZULT GEEN RUST HEBBEN VOORDAT U DE EIGENAAR VAN DIT GEZICHT HEBT OVERLADEN MET GROTE KERSTKADOOS!

DAT IS EEN GRAP! HA, HA, .

OVER ENKELE MINUTEN GAAT DE STRAAL WERKEN. ONDERTUSSEN KAN IK BETER SNEL NAAR HUIS GAAN EN ME KLAARMAKEN VOOR HET BINNENHALEN VAN DE OOGST!

WAT EEN VREEMD BEZOEK. WAAROM ZOU DONALD WILLEN DAT IK KERSTKADOOS KOOP VOOR EEN HOND? EN VAN WIE IS DIE HOND?

OP DE EEN OF ANDERE MANIER BLIJFT DIE HOND ME BIJ. IK KAN HEM NIET UIT MIJN GEDACHTEN ZETTEN!

BONK BONK

CHICKEN FEED

IK KRIJG OPEENS HET WAANZINNIGE IDEE OM EEN AANTAL PRACHTIGE KADOOS VOOR DAT BEEST TE KOPEN. IK MOET UITZOEKEN WAAR HIJ IS

SHIN PLASTERS

DONALD KAN ME WAARSCHIJNLIJK HELPEN, MISSCHIEN IS HIJ AL THUIS!

IK NEEM DE KORTERE WEG OVER DIT OUDE LANDGOED. DAT BESPAART ME WAT TIJD!

RRRRARR

PAS OP DE HOND

'IK BEN GEEN INDRINGER, HOND, TOE NOU, IK BEN ZELFS DOL OP HONDEN!

'WAT! DE HOND! DAT IS 'M!.

WAT GEWELDIG DAT IK HEM NOU NET TEGENKOM. HIJ BEHOORT WAARSCHIJNLIJK AAN DE HERTOGIN VAN DUCK TOT DUCK DIE DAAR WOONT!

IK HEB GEEN TIJD OM NAAR DE HERTOGIN TOE TE GAAN. IK VOEL ME VERPLICHT ZO SNEL MOGELIJK VOOR DEZE HOND KADOOS TE KOPEN!

EN ZO'N SCHATTIG BEEST VERDIENT HET ALLERBESTE! WAT ZAL IK VOOR HEM KOPEN?

EEN TREINLADING VAN DE BESTE BIEFSTUKKEN ZOU EEN BEETJE ALTE GEWOON ZIJN, EVEN ALS KAVIAAR!

NOT HAY

IK MOET IETS BUITENGEWOON BIJZONDERS VOOR HEM HEBBEN!

DEZE AARDIGE KERSTKAART IS VANDAAG AANGEKOMEN, MENEER MCDUCK!

ER STAAT EEN GEDEELTE OP VAN EEN OUD ENGELS LIEDJE... 'OP DE TWAALFDE KERSTDAG STUURT MIJN GELIEFDE MIJ TWAALF DRUMMENDE DRUMMERS, ELF BLAZENDE PIPERS!

HE, DAT IS INTERESSANT!... TIEN SPRINGENDE HEERTJES, NEGEN DANSENDE DAMES, ACHT MELKENDE MEIDEN'! ZEG, DIT IS NOU NET HET LUSTJE DAT IK NODIG HEB!

DIT ZIJN NOU KADOOS DIE EEN EDELE HOND ZAL WAARDEREN!

ZEVEN ZWEMMENDE ZWANEN, ZES LEGGENDE GANZEN, VIJF GOUDEN RINGEN, VIER PRATENDE VOGELS, DRIE FRANSE KIPPEN, TWEE TORTELDUIVEN EN EEN PATRIJS IN EEN PERENBOOM! GEWELDIG!

DENK EENS WAT EEN PLEZIER DIE LIEVE HOND ZAL HEBBEN HET EEN PATRIJS IN EEN PERENBOOM

HAM & HAM THEATRICAL AGENCY

HIER ZAL IK WEL BEN AANTAL VAN DIE KADOOS KUNNEN KOPEN

HORSE OPERA

ONE-MAN JUG BAND

BENNY BADMAN ORCHESTRA

KAN IK HIER TWAALF TROMMELAARS KOPEN MET TROMMELS EN ELF PIJPERS?

MIJN BESTE MAN, WIJ VERKOPEN GEEN TROMMELAARS ZOALS TEDDYBEREN; WIJ VERHUREN ZE ZOALS KERSTMANNEN....

OH? NOU JA, IK HOOP DAT DE HOND ZE GOED ZAL BEHANDELEN

JOBS

JUGGLER
STOOGE
VILLAIN
FLUTIST
MONSTER

EVEN LATER

RAT TAT TAT

OOM DONALD, DAAR KOMT EEN OPTOCHT OF ZOIETS AAN!

IK KOM ZO KIJKEN, EVEN DEZE DOZEN OPRUIMEN!

IK MOET WAT RUIMTE IN DE GARAGE MAKEN VOOR DE MOTORBOOT EN DE ANDERE DINGEN DIE IK VERWACHT

HEE, DAT IS OOM DAGOBERT AAN HET HOOFD VAN TWAALF TROMMELAARS EN ELF PIJPERS!

ALS HIJ MIJ ZIJN KADOOS KOMT BRENGEN DOET HIJ DAT BESLIST MET DE NODIGE HOEMPAPA!

HIJ BRENGT DE HELE OP-TOCHT NAAR HET LEGE HUIS TEGENOVER DE VILLA VAN DE HERTOGIN VAN DUCK TOT DUCK!

HIJ HAD GEEN MOTORBOOT BIJ ZICH. HOE KOMT DAT?

WACHT EENS EVEN, OOM DAGOBERT. WAT MOET DAT MET DIE TROMMELAARS!

IK VERZAMEL DE MOOISTE KERSTKADOS VAN DE HELE WERELD, NEEF!

WAT DENK JE VAN HET VOLGENDE OP MIJN LIJST! TIEN SPRINGENDE HEERTJES!

ALSJEBLIEFT GEEN OPTOCHTEN MEER. IK WIL NU WEL EENS TIEN ROKENDE MOTORBOTEN ZIEN!

TWAALF TROMMELENDE TROMMELAARS, ELF BLAZENDE PIJPERS. TIEN SPRINGENDE HEERTJES!

DAT ZIJN DE WOORDEN UIT EEN KERSTLIEDJE DAT WIJ OP SCHOOL ZONGEN!

VOLGENS DAT LIEDJE ZIJN DIE TROMMELAARS EN TOETERAARS ZELF HET KADO

WAT?

EVEN LATER

HAAR KOMEN DIE TIEN HEERTJES! BEDOELEN JULLIE DAT DIE RARE SPRINGERS ALS KADO GEGEVEN WORDEN!

VOLGENS DAT LIEDJE WEL, OOM DONALD!

'IK BEN JAN HEER

'IK BEN PIET HEER

IK BEN KEES HEER

OOM DAGOBERT, KON LI NIET IETS BETERS BEDENKEN DAN DIT?

NEE DONALD, DEZE KADOO'S ZIJN GEWELDIG GESCHIKT VOOR HET LIEFLIJK WEZEN WAARVOOR IK ZE BESTEMD HEB!

BOVENDIEN ZINGEN DE MENSEN AL JAREN OVER EEN DERGELIJKE LIJST KADOOS, EN IK WIL DE EERSTE ZIJN DIE ZE OOK WERKELIJK KADO GEEFT!

?

HIJ NOEMDE MIJ EEN WEZEN!

LATER

IS ER IETS VERKEERD GEGAAN MET MIJN ONFEILBAAR PLANNETJE?

OOM DONALD, OOM DAGOBERT KOMT ERAAN MET HET VOLGENDE KADO OP ZIJN LIJSTJE!

NEGEN DANSENDE DAMES!

IK WORD NIET GOED, JONGENS. HOE LANG DUURT DIT NOG?

NOG WEL EEN TIJDJE OOM DONALD!

HET VOLGENDE KADO IS ACHT MELKENDE MEIDEN!

ACHT, NEGEN, TIEN, ELF, TWAALF, DAT ZIJN VIJFTIG MENSEN EN ACHT KOEIEN DIE IK TE ETEN MOET GEVEN!

JONGENS, WE MOETEN OOM DAGOBERT TEGENHOUDEN. ANDERS HEBBEN WE NA DE KERST NIETS MEER TE ETEN!

IK GA ALLE BOERDERIJEN LANGS OM TE ZEGGEN DAT ZE HEM GEEN KOEIEN VERKOPEN!

?

?

?

DIT STAMBOEKVEE ZAL HIJ GRAAG WILLEN HEBBEN!

IK DRIJF ZE ACHTER DE HOOIBERGEN ZODAT HIJ ZE NIET ZIET!

LOPEN BEESTEN!

ALS IK HET NOU OP DE VOLGENDE BOERDERIJ OOK ZO KAN DOEN!

KAWAM

LATER, VEEL LATER!

IK BEN BUITEN WESTEN GEWEEST— WAK!— TERWIJL IK BEWUSTELOOS WAS HEEFT OOM DAGOBERT ZIJN ACHT MELKENDE MEIDEN GEVONDEN!

JONGENS, JULLIE MOETEN ME HELPEN! WAT IS HET VOLGENDE KADO OP OOM DAGOBERT'S LUST?

ZEVEN ZWEMMENDE ZWANEN!

WAAROM BENT U ZO IN PANIEK, OOM DONALD?

'OMDAT AL DIE KADOOS VOOR MIJ ZIJN!

GOEIE GENADE, ZEVEN ZWEMMENDE ZWANEN. JULLIE GAAN DIE KANT OP, VERJAAG IEDERE ZWAAN UIT DUCKSTAD!

NET WAT IK DACHT, ER ZIT EEN TROEPJE ZWANEN IN DE FONTEIN VAN HET PARK!

WEG, GULZIGE GESCHENKEN, GA WEG!

GLOM

WAT KRIJGEN WE NOU! LAAT ME ERUIT!

KALM AAN, VENTJE, DEZE ZWANEN ZIJN NET DOOR EEN OF ANDERE RIJKE STINKERD GEKOCHT ALS KERSTKADO!

OOM DAGOBERT IS DONALD SPOEDIG VER VOOR!

DE ZES LEGGENDE GANZEN WAREN MAKKELIJK TE KRIJGEN!

HEE, DAAR GAAT HIJ WEER!

HET VOLGENDE KADO OP MIJN LIJST IS VIJF GOUDEN RINGEN!

RING

GOUDEN RINGEN, EINDELIJK IETS WAAR IK WAT AAN HEB!

WAT VOOR MAAT RINGEN MENEER!

DAT DOET ER NIET TOE! ZE ZIJN VOOR EEN HOND!

NOU NOEMT 'IE ME NOG EEN HONDJOOK!

WAT IS HET VOLGENDE KADO OP HET LUSTJE VAN DIE WAANZINNIGE OOM!

VIER PRATENDE VOGELS, OOM DONALD MISSCHIEN WEET U WAT DAT VOOR VOGELS ZULLEN ZIJN!

KORT DAARNA

NOU WETEN JULLIE HET OOK!

HALLO DOMOOR!

JOE-HOE, DWAZEN!

HEE, OUWE ZAK!

PRAAT TOCH NIET TEGEN IEDEREEN OP STRAAT, KWEBBELAARS!

IK ZIT TOCH WEL EEN BEETJE IN MIJN MAAG MET HET VOLGENDE KADO, DRIE FRANSE KIPPEN!

ZEG, MENEER, WEET U MISSCHIEN WAT FRANSE KIPPEN ZIJN?

NOU, DAT ZULLEN WEL FRANSKAKELENDE KIPPEN ZIJN!

NATUURLIJK! BEDANKT ZEG!

IK VRAAG ME AF OF DAT EEN VERSTANDIG ANTWOORD WAS!

JONGENS, DIT IS ONZE KANS OM TE ZORGEN DAT WE NIET NOG EENS DRIE MONDEN OM TE VOEDEN ERBIJ KRIJGEN!

DON DL

JULLIE TREKKEN DEZE KIPPEPAKKEN VAN HET KARNAVAL AAN EN HALEN JULLIE FRANS OP!

SOMS WERKT EEN TRUC INDERDAAD!

IK HEB OVERAL GEZOCHT, MAAR IK KAN ZELFS GEEN HOLLANDS SPREKENDE KIPPEN VINDEN!

SAKKERLOOT! WAT IS DAT!

OOO LA LA!

PARLEZ VOUS FRANCAISE?

OUI, MON AMI, TOUJOURS!

FRANSE KIPPEN! IK HEB ZE GEVONDEN!

ZE LEVEN BLIJKBAAR IN 'T WILD, NET ALS KWARTELS EN ZO, IK ZAL ZE OPDRIJVEN NAAR DE ANDERE KADOOS!

HEH, HEH! VOLGENS DE JONGENS STAAN ER VERVOLGENS TWEE TORTELDUIVEN OP HET LIJSTJE. IK KAN ME NIET VERKLEDEN ALS TORTELDUIVEN!

MAAR IK KAN ME WEL VERKLEDEN ALS HET LAATSTE KADO VAN ZIJN LIJSTJE!

DUS

EEN PATRIJS IN EEN PERENBOOM. WAAR VIND IK EEN PATRIJS IN EEN.....

PERENBOOM! IS DAT EEN PERENBOOM!

PEREN-BOOM

JA!

EN DIT IS EEN PATRIJS

EEN PATRIJS IN EEN PERENBOOM, EN DAN NOG GRATIS!

EN DIT IS EEN PATRIJS GRATIS

IK STA MEESTAL ENIGSZINS WANTROUWEND TEGENOVER PLOTSELING OPDUIKENDE KOOPJES, MAAR HET WOORD GRATIS WEKT ALTIJD ONMIDDELIJK MIJN VERTROUWEN!

NU MOET IK ALLES OP ALLES ZETTEN OM DE AFLEVERING VAN DE KADOOS UIT TE STELLEN TOTDAT DE HYPNOSE IS UITGEWERKT BIJ OOM DAGOBERT!

OKAY, IN RIJEN OPSTELLEN, WE MARCHEREN NU NAAR HET HUIS VAN MIJN FAVORIET!

DAT BETEKENT DAT IE DIE HELE TROEP NU GAAT AFLEVEREN! IK MOET DAT PLAN SNEL IN DE WAR STUREN!

DEZE TROMMELAARS MOETEN DE OPTOCHT NATUURLUK AANVOEREN!

SKRAWK!

SKRAWK!

ZE HEBBEN WEL EEN PAAR MINUTEN NODIG OM ZE TERUG TE VINDEN!

INTUSSEN ZAL IK DEZE DAMES OP STANG JAGEN MET NAMAAKMUIZEN!

HELP!

SCHREEUW!

GIL!

EN DEZE DOEDELZAKKEN ONTSTEMMEN MET EEN MENGSEL VAN LIJM EN GROVE HAGEL!

SKRAWK!

SKRAWK!

DIE PATRUS BLIJKT HET TROJAANSE PAARD!

SKRAWK! SKRAWK!

HONK WONK

IK DENK DAT OOM DAGOBERT OVER EEN UURTJE WEL WEER NORMAAL DOET!

SKRAWK! SKRAWK!

DE BESTE MANIER OM EEN TROJAANS PAARD TE VANGEN IS MET EEN TEUGEL!

FLOOP! FWUP! LAMEGAAN!

IK BIND ZIJN KRASSENDE SNAVEL, HEERTJES, BIND EEN TOUW ROND ZIJN FLADDERENDE VLEUGELS!

VAN DE HELE OPTOCHT ZAL DE PATRUS IN DE PERENBOOM ZICH WEL HET RUSTIGST HOUDEN!

VERWACHT NIET DAT WIJ EEN GOED WOORDJE VOOR U ZULLEN DOEN, OOM DONALD, WIJ SPREKEN IMMERS FRANS!

JAREN HEEFT DE WERELD ER-OP GEWACHT OM DIT SPEKTAKEL TE ZIEN!

DONALD'S OPZET IS MISLUKT, WELDRA PRONKT OOM DAGOBERT MET ZIJN KADOOS LANGS DE STRATEN!

ARME IK! DEZE HELE TOETERENDE, SPRINGENDE, DANSENDE, MELKENDE EN ZWEMMENDE TROEP ZAL BIJ MIJ THUIS AFGELEVERD WORDEN!

MAAR WAT IS DAT? OOM DAGOBERT VOERT DE OPTOCHT LANGS MIJN HUIS!

?

?

HIJ MARCHEERT MET DE HELE TOESTAND NAAR HET HUIS VAN DE HERTOGIN VAN DUCK TOT DUCK!

?

?

?

ALS DONALD DENKT DAT HIJ AL VERBAASD IS, DAN HEEFT HIJ DE HERTOGIN NOG NIET GEZIEN!

RAT A TAT TAT! FEETLE TE TWEE

MOO QUONK!

OOO LA LA!

??

EN DE HOND VAN DE HERTOGIN.....

RRARR!

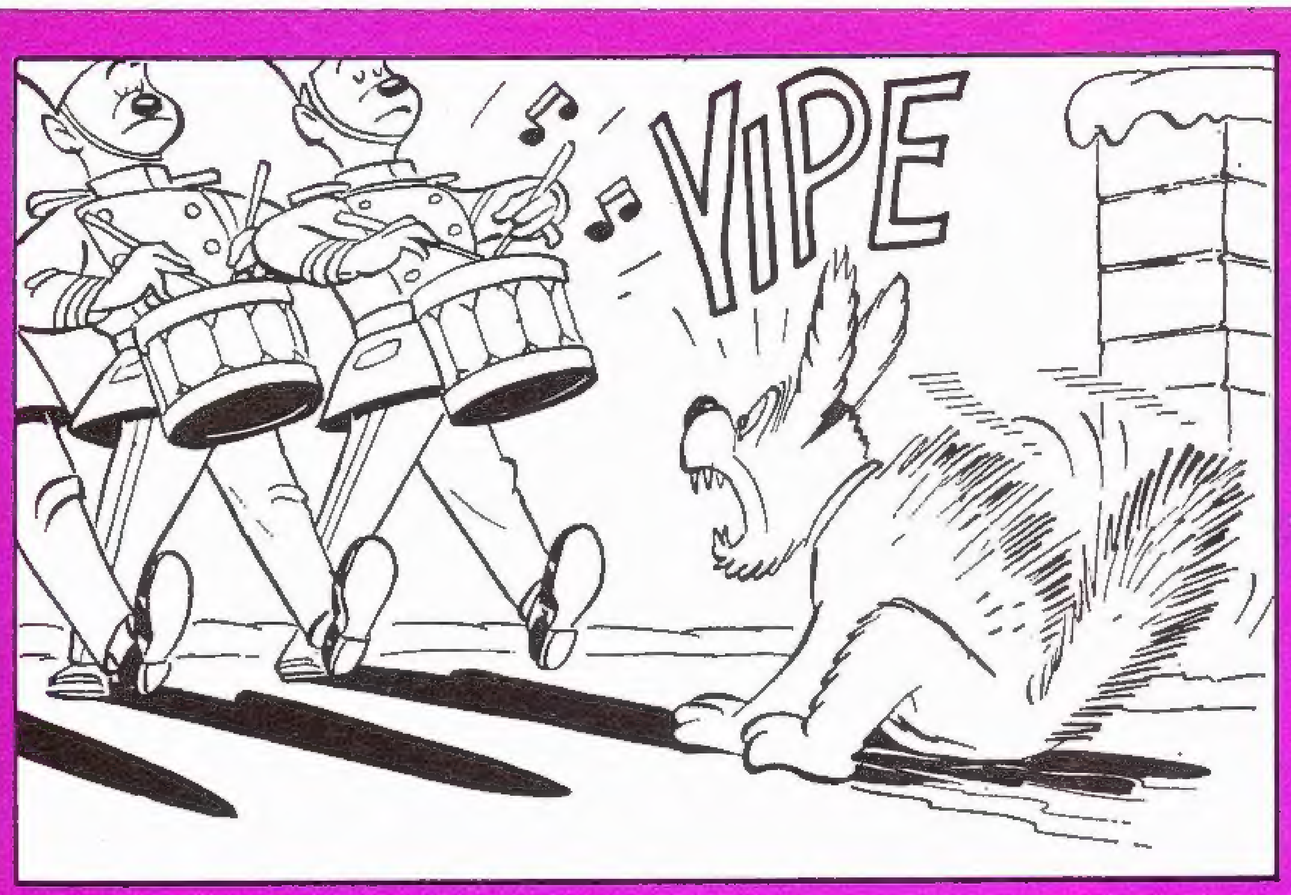
YIPE

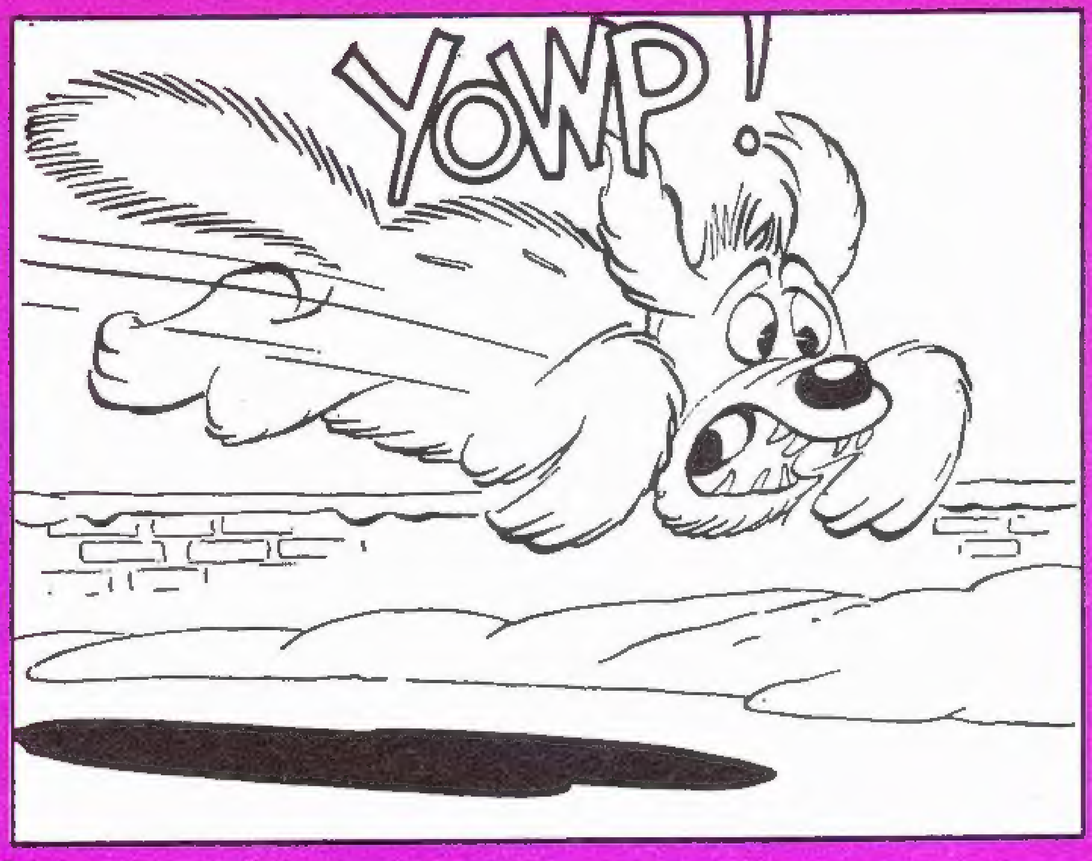
YOWP!

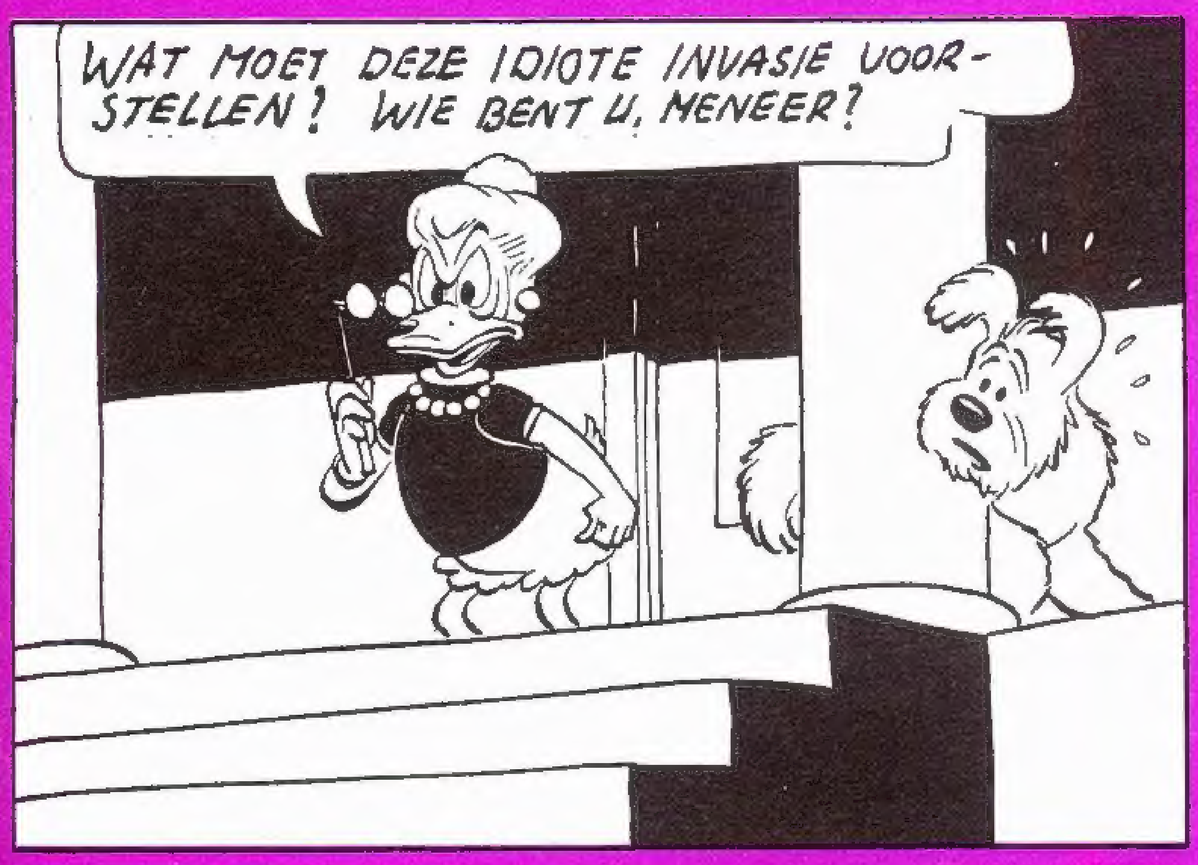
WAT MOET DEZE IDIOTE INVASIE VOOR-STELLEN! WIE BENT U, MENEER?

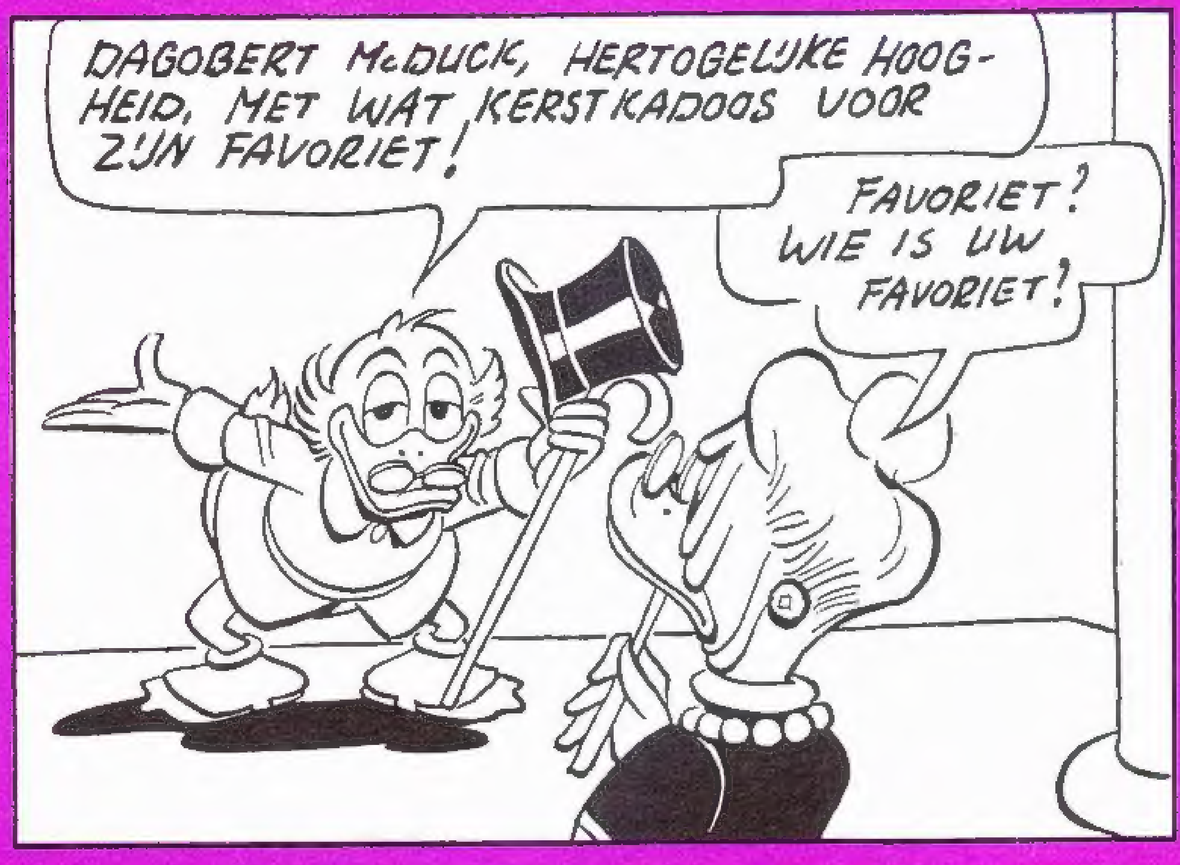
DAGOBERT McDUCK, HERTOGELIJKE HOOG-HEID, MET WAT KERSTKADOOS VOOR ZIJN FAVORIET!
FAVORIET? WIE IS UW FAVORIET!

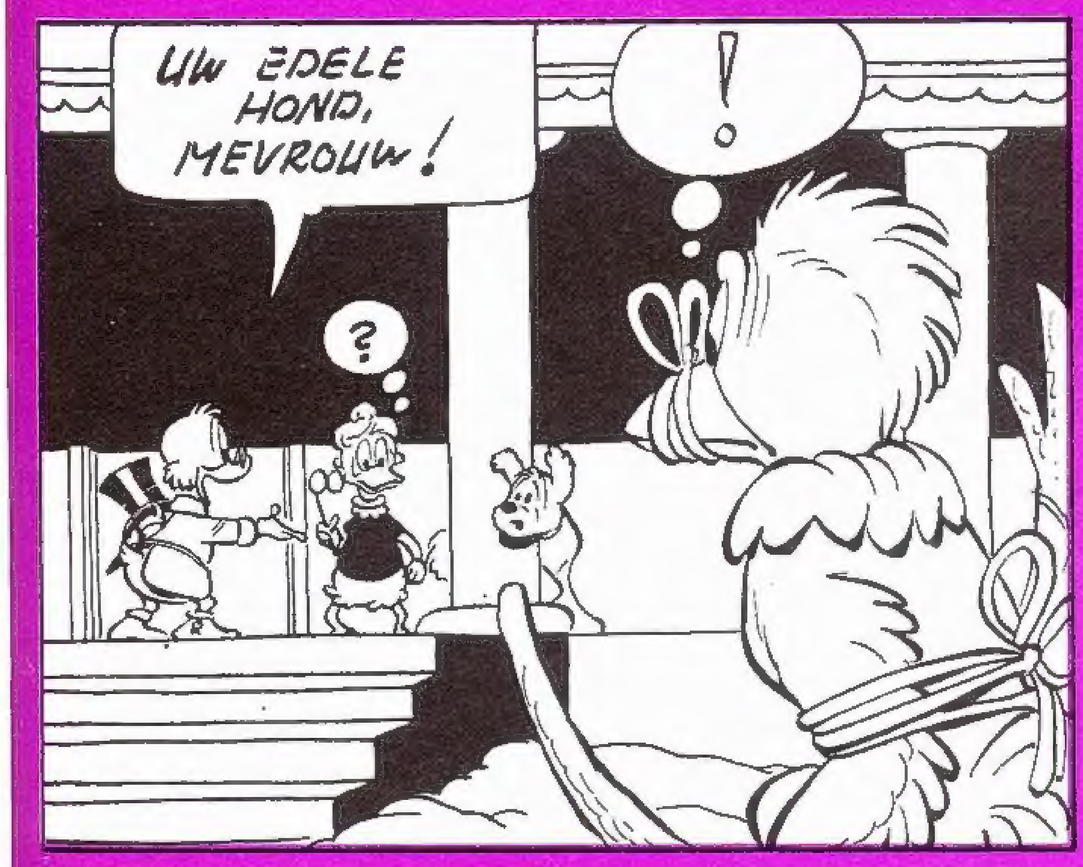
UW EDELE HOND, MEVROUW!
!
?

VOOR HEM, HERTOGIN, KOCHT IK TWAALF TROMMELENDE TROMMELAARS, ELF BLAZENDE PUPERS....
GLUNK

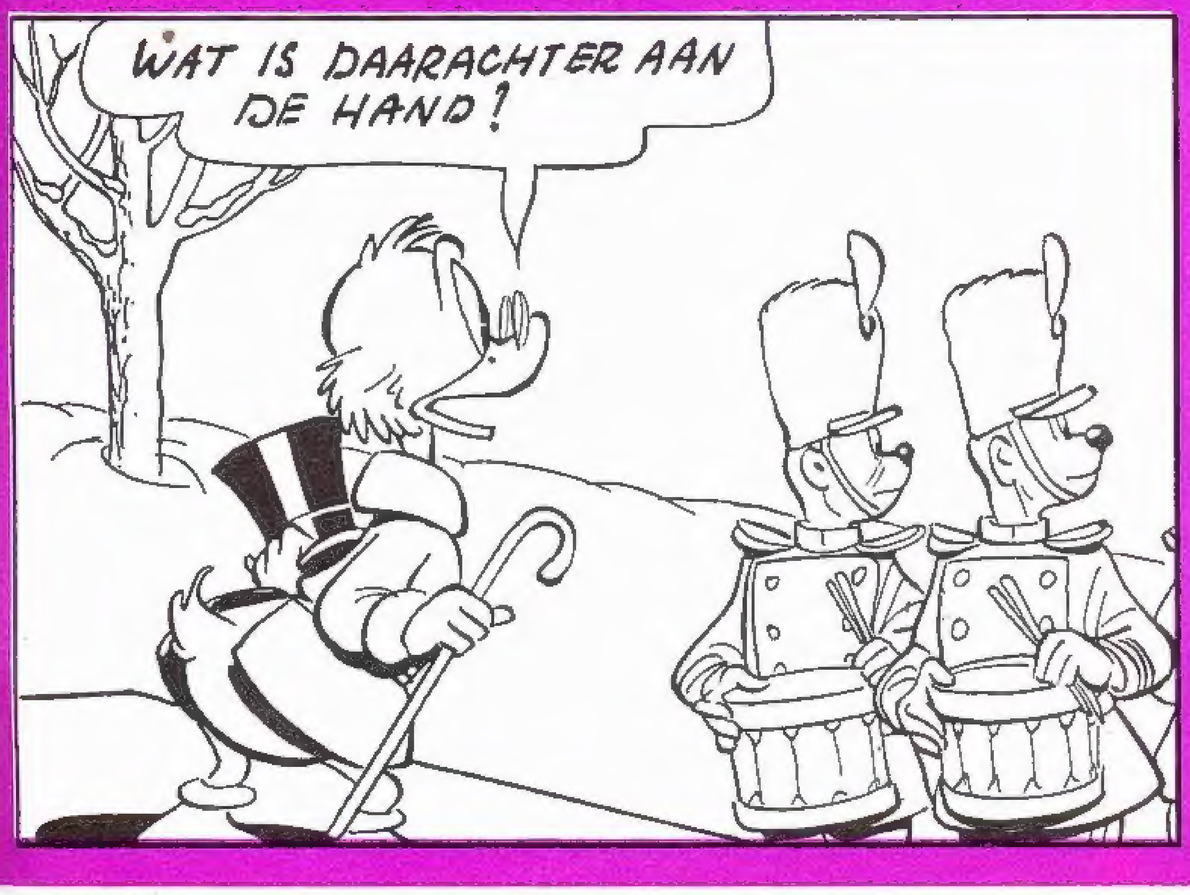
WAT IS DAARACHTER AAN DE HAND!

DE PATRIJS IS NET UIT DE PEREBOOM GEVALLEN, MENEER!

DE HERTOGIN VAN DUCK TOT DUCK IS ERG ONDER DE INDRUK!

U BEDOELT DAT AL DEZE PRACHTIGE KADOOS - DANSENDE DAMES, KOEIEN EN ZO - VOOR MIJN LIEVE KLEINE WOEFFIBOEFFIE ZIJN!

ZEKER, MEVROUW

LIEVE, ROYALE VREEMDELING! IK MOET U BRUTO'S EN MIJN DANKBAARHEID TONEN VOOR UW GOEDHEID!

SWACK

JAMES, BRENG AL DEZE KADOOS NAAR DE VERTREKKEN VAN BRUTO. HIJ ZAL ZEKER OVER ZIJN ANGST ERVOOR HEENKOMEN!

EN ALS JE TOCH IN DE BUURT VAN DE KEUKEN KOMT, LAAT DE KOK DAN DIE DRIE FRANSE KIPPEN KLAARMAKEN VOOR HET DINER!

AWK!

IK HOOP DAT U MIJN GAST WILT ZIJN, MENEER McDUCK!

DAN ZAL ZE HEM TOCH SARDIENTJES MOETEN GEVEN!

HET IS MAAR GOED DAT DEZE FRANSE KIPPEN HOLLANDS KUNNEN SPREKEN!

..IK ZOU ER MIJN STAARTVEREN VOOR OVER HEBBEN OM TE WETEN TE KOMEN HOE DEZE HOND IN MIJN PLAATS IS GEKOMEN!

RARRR

ZEG JAMES, LAAT METEEN DEZE PATRIJS IN DE PERENBOOM KLAARMAKEN VOOR BRUTO'S AVONDETEN!

DE HERTOGIN HEEFT GELUK WANT AL GAUW OVERWINT BRUTO ZIJN ANGST OVER DE KADOOS!

RRRRRR

HIJ OVERWINT ZELFS ZIJN KADOOS!

RARRR

WAT EEN HEERLUKE TIJD HEEFT BRUTO MET ZIJN KADOOS! ZOVEEL PLEZIER HEEFT HIJ IN JAREN NIET GEHAD!

MENEER McDUCK IK MOET U BELONEN VOOR AL HET GELUK DAT U IN HET LEVEN VAN MIJN LIEVE WOEFFIE BRENGT.

SECRETARESSE, MAAK PAPIEREN KLAAR VOOR DE SCHENKING VAN TIEN VAN MIJN BESTE OLIEBRONNEN AAN MENEER McDUCK!

IN DE KEUKEN!

IK MOET DIT TOUW WEG-HALEN OM JE KLAAR TE MAKEN VOOR DE PAN, OUWE JONGEN!

OH,..... DAAR GAAT M'N LEVEN!

WAAR KAN IK EEN PATRUS NOU HET BESTE MEE VULLEN, — APPELS OF NOTEN?

COOK BOOK

VUL JEZELF MET NOTEN, KOK!

CRASH

EEN LANGE, DWAZE DAG LOOPT TEN EINDE!

HOE KOM IK NOU AAN TIEN OLIEBRONNEN VAN DE HERTOGIN VAN DUCK TOT DUCK?

?

EN WAAROM KOCHT IK AL DIE IDIOTE GESCHENKEN VOOR HAAR HOND?... BEN IK ONDER HYPNOSE GEWEEST OF ZO?

HET ENIGE WAT IK ME DUIDELIJK HERINNER IS DAT IK BEZIG WAS MET MIJN LIJST KERSTKADOOS!

EN DAAR WAS IK EIGENLIJK NOG NIET MEE KLAAR OOK!

LAAT IK ER MAAR AAN VERDERGAAN VOORDAT DE WINKELS SLUITEN.... (ZUCHT), VOOR MIJN NEEF DONALD DUCK, EEN GOLF BAL,

EN VOOR MIJN ACHTERNEEFJES KWIK, KWEK EN KWAK IEDER EEN KNIKKER!

The End